

Të dhënat kryesore financiare

Vlerat monetare janë në milionë euro	2023	2022	Ndryshimi
Pasqyra e të ardhurave	1/1-31/12	1/1-31/12	
Të ardhurat neto nga interesi	63.8	52.5	21.4%
Të ardhurat neto nga tarifat bankare	14.8	14.4	3.1%
Fitimi ose humbja nga pasuritë dhe detyrimet financiare	1.4	(0.3)	601.4%
Të ardhurat tjera operative	8.2	7.7	5.7%
Shpenzimet e përgjithshme administrative	(41.2)	(37.1)	11.1%
Fitimi para tatimit	34.6	33.1	4.4%
Fitimi pas tatimit	30.4	29.4	3.6%
Fitimet për aksion	N/A	N/A	N/A
Bilanci i gjendjes			
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	12.0	25.9	-53.8%
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	925.5	862.9	7.3%
investimet në letra me vlerë	256.0	197.8	29.4%
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat	7.7	8.4	-8.4%
Depozitat nga klientët	1,219.3	1,129.0	8.0%
Ekuiteti (përfshi interesat jo-kontrolluse)	151.1	142.7	5.9%
Gjithsej bilanci i gjendjes	1,425.3	1,298.2	9.8%
Informatat vendore rregullative			
Pasuritë e ponderuara sipas riskut B1	1,016.0	952.3	6.7%
Gjithsej fondet vetanake	171.6	133.1	29.0%
Gjithsej kërkesa për fonde vetanake	121.9	114.3	6.7%
Raporti i mbulimit tepriçë	40.7%	16.4%	24.3 PP
Raporti i kapitalit kryesor (klasi i parë)	15.7%	13.5%	2.2 PP
Gjithsej raporti i fondeve vetanake	16.9%	14.5%	2.4 PP
Performanca			
Kthimi në ekuitet (KE) para tatimit	25.9%	25.9%	0 PP
Kthimi në ekuitet (KE) pas tatimit	22.8%	23.0%	-0.2 PP
Koeficienti kosto/të ardhura	44.3%	46.7%	-2.4 PP
Kthimi në pasuri (KP) para tatimit	2.6%	2.3%	0.3 PP
Kreditë joperformuse	3.4%	2.6%	0.8 PP
Mbulimi i kredive joperformuse	73.9%	77.7%	-3.8 PP
Raporti neto i provizionimit	1.4%	0.6%	0.8 PP
Koeficienti rrezik / fitim	15.4%	7.5%	7.9 PP
Burimet			
Numri i punëtorëve	948	912	3.9%
Zyrat e biznesit	36	37	-2.7%

Përmbajtja

Raporti i Bordit Mbikëqyrës	6
Raporti i Bordit Menaxhues	7
Bordi Menaxhues	8
Struktura organizative e Bankës Raiffeisen në Kosovë	9
Vizioni dhe misioni	10
Vështrim i shkurtër mbi Raiffeisen Bank International	11
Zhvillimet në ekonominë e Kosovës	12
Spektori bankar në Kosovë	14
Performanca dhe financat e Bankës Raiffeisen në Kosovë	16
Menaxhimi i thesarit, asetëve dhe detyrimeve	19
Segmentet e biznesit	21
Produktet dhe shërbimet bankare	22
Përvoja e klientit	23
Menaxhimi i riskut	24
Njerëzit, Kultura dhe Zhvillimi	27
Qëndrueshmëria dhe Menaxhimi i ESG	29
Pasqyrat financiare	32
Adresat dhe kontaktet	110

Raporti i Bordit Mbikëqyrës

Zonja dhe zotërinjë,

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë festoi dy dekada të operimit të saj në vend. Gjatë këtij viti, banka ka arritur rezultate të jashtëzakonshme dhe ka ruajtur pozicionin e saj si lidere në treg. Përveç kësaj, banka vazhdoi përpjekjet e saj për të avancuar më tej portofolin e saj digjital të shërbimeve dhe produkteve dhe mbeti prijëse në rritjen e ndërgjegjësimit për parimet e Mjedisore, Sociale dhe të Qeverisjes (ESG) në Kosovë.

Gjatë vitit financiar 2023, anëtarët e Bordit Mbikëqyrës zhvilluan katër mbledhje të rregullta. Shkalla e përgjithshme e pjesëmarrjes në mbledhjet e Bordit Mbikëqyrës ishte rreth 95 për qind.

Bordi Mbikëqyrës ka monitoruar rregullisht dhe në mënyrë gjithëpërfshirëse performancën e biznesit dhe zhvillimet e riskut në Bankën Raiffeisen në Kosovë. Me Bordin Menaxhues janë mbajtur rregullisht diskutime për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe likuiditetit, si dhe për drejtimin e biznesit të bankës dhe strategjitë e riskut. Bordi Mbikëqyrës gjithashtu u mor gjerësisht me zhvillimet e mëtejshme brenda qeverisjes korporative dhe monitoroi zbatimin e politikave përkatëse. Gjatë aktiviteteve të tij monitoruese dhe këshilluese, Bordi Mbikëqyrës mbajti kontakte të drejtpërdrejta me anëtarët përgjegjës të Bordit Menaxhues, auditorin dhe udhëheqësit e funksioneve të kontrollit të brendshëm. Bordi gjithashtu shkëmbeu vazhdimisht informacione dhe pikëpamje me përfaqësuesit e autoriteteve mbikëqyrëse për çështjet aktuale.

Për më tepër, Bordi Menaxhues i ka ofruar Bordit Mbikëqyrës raporte të rregullta dhe të detajuara për çështjet relevante lidhur me performancën në fushat përkatëse të biznesit. Në periudhën ndërmjet takimeve, Bordi Mbikëqyrës mbajti kontakte të ngushta me Kryesuesin dhe anëtarët e Bordit Menaxhues. Bordi Menaxhues ishte në dispozicion kur kërkohet për diskutime dypalëshe ose shumëpalëshe me anëtarët e Bordit Mbikëqyrës, aty ku ishte e mundur me përfshirjen e ekspertëve për çështjet që trajtoheshin.

Puna e ndërmarrë së bashku me Bordin Menaxhues u bazua në një marrëdhënie besimi reciprok dhe u zhvillua në frymën e bashkëpunimit efikas dhe konstruktiv. Diskutimet ishin të hapura dhe kritike dhe Bordi Mbikëqyrës mori vendime pas shqyrtimit të plotë të të gjitha aspekteve. Nëse kërkohet informacion shtesë për t'i shqyrtuar më thellë çështjet individuale, atëherë ky informacion u ofrohet anëtarëve të Bordit Mbikëqyrës pa vonesë dhe sipas kërkesës së tyre.

Dëshiroj të shfrytëzoj rastin për të falënderuar sinqerisht Bordin Menaxhues dhe të gjithë punonjësit e Bankës Raiffeisen në Kosovë për përpjekjet e tyre të palëkundura, si dhe klientët tanë për besimin e tyre të vazhdueshëm.

Në emër të Bordit Mbikëqyrës

Peter Lennkh

Në emër të Bordit Mbikëqyrës

Raporti i Bordit Menaxhues

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë ruajti pozicionin e saj si lidere në treg, duke arritur rritje të fuqishme pavarësisht kushteve dinamike ekonomike. Banka arriti rezultate të shkëlqyera në të gjithë treguesit kryesorë financiarë, duke demonstruar gjithashtu angazhim të fortë për të avancuar agjendën tonë Mjedisore, Sociale dhe të Qeverisjes (ESG) dhe për t'i përmirësuar shërbimet në përgjithësi. Përkushtimi ynë për të ofruar një përvojë superiore bankare është theksuar nga zgjerimi i klientelës sonë, duke vënë në pah aftësinë tonë për t'i përbushur në mënyrë efektive nevojat në zhvillim e sipër të klientëve tanë.

Sa i përket performancës financiare, më 31 dhjetor 2023, totali i aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte 1,425.3 milionë euro, duke shënuar një rritje të dukshme prej 9.8 për qind krahasuar me vitin paraprak. Më 31 dhjetor 2023, totali i kredive dhe paradhënieve arriti në 925.5 milionë euro, krahasuar me 862.9 milionë euro në vitin 2022, ndërsa pjesëmarrja në treg në kredi dhe paradhënie më 31 dhjetor 2023 ishte 19.6%. Gjithashtu vlen të theksohet se totali i depozitave të klientëve arriti në 1,219 milionë euro në vitin 2023, nga 1,129 milionë euro në vitin paraprak, duke shënuar një rritje prej 8 për qind. Banka arriti një fitim neto pas tatimit prej 30.4 milionë euro.

Për të demonstruar përkushtimin tonë ndaj parimeve të ESG-së, në vitin 2023 ne publikuam Raportin tonë inaugurues të Qëndrueshmërisë, duke ofruar një përmbledhje gjithëpërfshirëse të ndikimit ekonomik, mjedisor dhe social të bankës gjatë vitit financiar 2022. Ky përbën rastin e parë që një bankë në Kosovë publikoi një raport të tillë. Përpjekjet tona të vazhdueshme në sferën e ESG-së u vlerësuan me Çmimin për Ekselencë 2023 të Euromoney, ku u njohëm si Banka më e mirë për ESG në Kosovë. Gjithashtu, morëm çmime për Bankën më të Mirë për Korporatat dhe Bankën më të Mirë për Zgjidhjet Digjitale. Për më tepër, banka bëri hapa të rëndësishëm në lehtësimin e financimit për tranzicionin e gjelbër duke ruajtur dhe intensifikuar bashkëpunimet me partnerë strategjikë si Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim, BERZH-i.

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë përmirësoi më tej produktet dhe shërbimet e saj në të gjitha segmentet e klientëve, me theks të veçantë në përmirësimin dhe rritjen e ndërveprimeve digjitale. Veçori të reja u vendosën në platformën tonë kryesore digjitale, Raiffeisen Plus, dhe në përgjithësi, u vu re rritje në kanale të ndryshme bankare digjitale. Për më tepër, banka jonë vazhdoi të njihet në projektin 'Zgjerimi i zgjedhjeve përmes politikave miqësore ndaj familjes' nga UNFPA për përkushtimin e saj të vazhdueshëm ndaj politikave miqësore ndaj familjes në vendet e punës, dhe pako jonë e mbështetjes për punonjësit vazhdon të evoluojë dhe përmirësohet.

Në vitin 2023 festuam një moment të rëndësishëm të veprimtarisë për dy dekada në Kosovë. Nisur nga konteksti në të cilin kemi hyrë në treg në vitin 2003, mund të thuhet me siguri se banka ka pasur një rrugëtim unik rritjeje së bashku me klientët, partnerët dhe punonjësit. Dhe banka do të vazhdojë të llogarisë në ta, ndërsa shikon drejt një të ardhmeje të ndritur!

Në emër të Bordit Menaxhues,

Anita Kovacic
Kryesuese e Bordit Menaxhues

Banka Raiffeisen në Kosovë

Bordi Menaxhues

Anita Kovacic

Kryesuese e Bordit
Menaxhues
Drejtoreshë Ekzekutive

Iliriana Toçi

Anëtare e Bordit
Menaxhues
Bankimi Retail

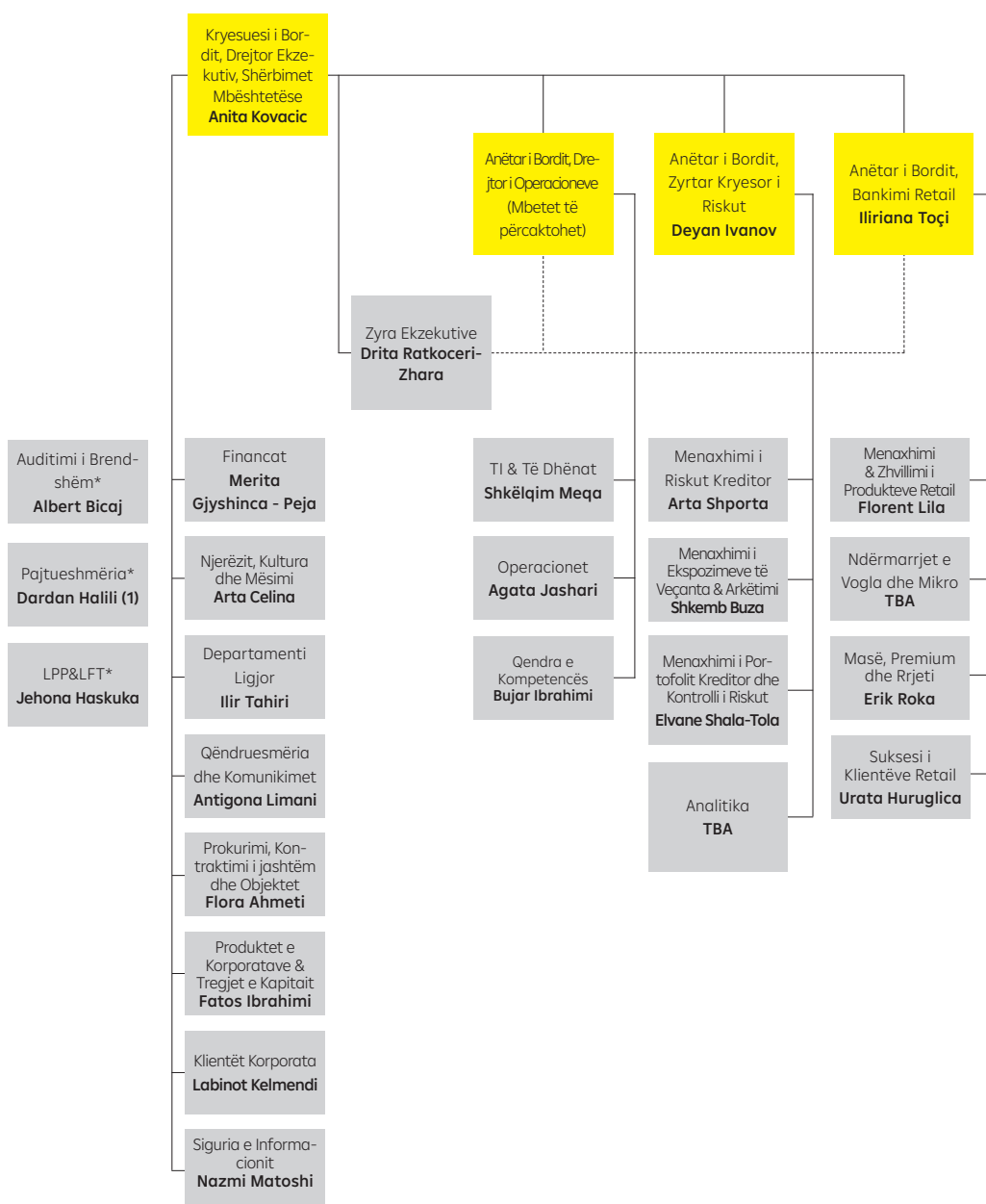
Deyan Ivanov

Anëtar i Bordit
Menaxhues
Menaxhimi i Riskut

Banka Raiffeisen në Kosovë

Struktura organizative

Më 31 dhjetor 2023

* Auditimi i Brendshëm raporton drejtpërdrejtë pranë Komitetit të Auditimit të Bordit Mbikëqyrës

* Pajtueshmëria raporton drejtpërdrejtë pranë Bordit Mbikëqyrës dhe Bordit Menaxhues

* LPP (AML) raporton drejtpërdrejtë pranë Bordit Mbikëqyrës dhe Bordit Menaxhues

1) Zyratari për Mbrojtjen e të Dhënave raporton pranë Bordit Menaxhues

Banka Raiffeisen në Kosovë

Vizioni dhe misioni

Vizioni

Të jemi banka më e rekomanduar në Kosovë.

Misioni

Ne transformojmë inovacionin e vazhdueshëm në përvojë superiore të klientit.

Vështrim i shkurtër mbi Raiffeisen Bank International

Raiffeisen Bank International (RBI) e konsideron Austrinë, ku është një bankë lidere korporative dhe investuese, si dhe Evropën Qendrore dhe Lindore (EQL) si tregun e saj amë. Filialet e bankave mbulojnë 12 tregje në rajon. Për më tepër, Grupi përfshin shumë ofrues të tjerë të shërbimeve financiare aktive në fusha siç janë lizingu, menaxhimi i aseteve dhe bashkimet dhe blerjet (M&A).

Në total, rreth 45,000 punonjës të RBI-së u shërbejnë 18.6 milionë klientëve nga më shumë se 1,500 njësi biznesi, shumica dërrmuese e të cilave janë në EQL.

Bankat rajonale Raiffeisen zotërojnë afërsisht 61.17 për qind të aksioneve të RBI-së. Aksionet e mbetura mbahen në qarkullim të lirë.

Zhvillimet në ekonominë e Kosovës

Performanca ekonomike e Kosovës në vitin 2023 u karakterizua me rritje të moderuar prej 3.3%, e nxitur kryesisht nga kërkesa e fuqishme e brendshme. Konsumi i ekonomive familjare, komponenti më i madh i shpenzimeve, luajti një rol kryesor në nxitjen e kësaj rritjeje, duke kontribuar konsiderueshëm me 7.2 pikë përqindjeje. Kjo rritje e theksuar e shpenzimeve konsumatore erdhi nga dy faktorë kyç. Së pari, aktiviteti i huadhënies shënoi rritje të jashtëzakonshme (17.3% në vitin 2023 për kredinë për ekonomitë familjare). Ky zgjerim ka të ngjarë të jetë nxitur nga një treg shumë konkurrues i huadhënies dhe rritje të moderuara të normave të interesit. Së dyti, tregu i punës shfaqti dinamikë pozitive, me një normë papunësie në rënie (11.5% në tremujorin e parë të vitit 2023 krahasuar me 16.6% një vit më parë) dhe një rritje të normës së punësimit (2.7% në terma vjetorë), krahas rritjes së pagave. Të dhënat administrative konfirmojnë më tej një rritje prej 3.7% në terma vjetorë në punësimin e personave deri në nëntor 2023. Ndërsa shifrat zyrtare të rritjes së pagave për vitin 2023 mbeten të papublikuara, presioni për rritje të mëtejshme pritet të vazhdojë në vitin 2024.

Formimi i kapitalit bruto doli si nxitësi i dytë kryesor i rritjes, duke kontribuar me 3.2 pikë përqindjeje. Kjo mund të lidhet me uljen e inflacionit dhe mbështetjen e dhënë për sektorin e ndërtimit, i cili përfitoi nga reduktimi i kostove. Megjithatë, konsumi publik dha një kontribut të lehtë negativ për shkak të fokusimit në konsolidimin fiskal. Kjo strategji e kujdesshme dha rezultate pozitive, duke e mbyllur vitin me një deficit të ulët fiskal (i vlerësuar në 0.7% të BPV-së) dhe me ulje të borxhit publik (17.2% të BPV-së, nga 20% sa ishte në vitin 2022). Ndërsa kërkesa e brendshme shërbeu si një motor i fuqishëm për rritjen në vitin 2023, sektori i jashtëm mbetet dobësia kryesore strukturore e Kosovës. Eksportet neto ndikuan negativisht në rritjen reale të BPV-së me 6.7 pikë përqindjeje. Edhe pse eksportet e shërbimeve pësuan rritje, duke reflektuar rritjen e udhëtimeve të diasporës dhe eksporteve të TI-së, Kosova vazhdon të jetë një importuese neto. Importet e mallrave, një pjesë e konsiderueshme e totalit të importeve, vazhdojnë të nxisin deficitin tregtar, duke paraqitur një pengesë të madhe për trajektoren afatgjatë të rritjes së ekonomisë.

Norma e inflacionit ra ndjeshëm në vitin 2023, duke e mbyllur vitin në 2.3%, nivelin më i mirë i vitit. Norma mesatare vjetore e inflacionit ishte 4.9%, një rënie kjo e ndjeshme nga 11.6% sa ishte në vitin 2022. Efekti bazë dhe një ngadalësim i çmimeve të ushqimeve dhe transportit kanë kontribuar në rënien e inflacionit të përgjithshëm. Megjithatë, inflacioni bazë, megjithëse është në trend rënës, ai mbetet më i lartë se ai i përgjithshëm. Në dhjetor të vitit 2023 ai ra në 2.6% nga 4% në nëntor, por ende më i lartë se inflacioni i përgjithshëm prej 2.3, ndaj duhet monitoruar për shkak të rritjeve të vazhdueshme të çmimeve të shërbimeve, veçanërisht në rekreacion, hotele dhe restorante dhe kujdes shëndetësor. Ne parashikojmë një normë më të ulët inflacioni në vitin 2024, në 3.6% nga 4.9% sa ishte në vitin 2023, por kushtet më të shtrenguara të tregut vendor të punës dhe evolucionit i çmimeve të energjisë në tregun global mund të përkeqësojnë më tej presionet inflacioniste. Për më tepër, duke pasur parasysh varësinë e lartë të Kosovës nga importet, vendi mbetet i ekspozuar ndaj luhatjeve të çmimeve të tregut ndërkombëtar.

Në vitin 2023, shifrat fiskale vazhduan të shfaqin një ecuri të shkëlqyer. Të ardhurat duke përfshirë të ardhurat nga financimi dhe grantet e donatorëve arritën rreth 2.86 miliardë euro ose 9.1% më shumë se në vitin 2023 për shkak të përpjekjeve të vazhdueshme për të forcuar pajtueshmërinë tatimore. Po kështu, shpenzimet arritën në 2.93 miliardë euro, ose 11.5% më shumë se në vitin 2022, megjithatë zbatimi i programit të investimeve publike parashikohet të përmirësohet. Si rezultat, pati një deficit prej 65 milionë eurosh, duke përbërë vetëm 0.7% të BPV-së. Qëndrimi fiskal lehtësisht ekspansionist i qeverisë i dha një shtysë shtesë aktivitetit ekonomik. Kjo përfshinte rritjen e shpenzimeve për infrastrukturën publike dhe programet sociale. Nga ana tjetër, Marrëveshja e Stand-By (SBA) dhe aranzhimet e Instrumentit të Rezistueshmërisë (reziliencës) dhe Qëndrueshmërisë (RSF) të rënë dakord nga FMN-ja dhe Kosova në prill të vitit 2023, të cilat ofrojnë mbështetje financiare për Kosovën, duke përshkruar gjithashtu reformat kryesore që vendi duhet të ndërmarrë për të forcuar sektorin e saj publik, si dhe ekonomia e përgjithshme është vlerësuar në rrugën e duhur deri më tani. Për më tepër, borxhi publik ndaj BPV-së vazhdoi të përmirësohej, duke rënë nga 20.0% sa ishte në vitin 2022 në 17.2% në vitin 2023. Në vlerë absolute borxhi publik u ul me 5.1% në terma vjetorë në vitin 2023.

Në ndryshim nga një vit më parë, sektori i jashtëm ka shënuar përmirësim, i ndikuar pozitivisht nga rënia e çmimeve të importit. Pra, bilanci i llogarisë rrjedhëse rezultoi në një deficit prej 741.6 milionë euro në fund të vitit 2023, ose 19.1% më i mirë se në vitin 2022. Ky trend pozitiv është falë dy aktorëve kryesorë: sektori lulëzues i shërbimeve dhe të ardhurat e forta dytësore. Llogaria e shërbimeve, e cila vazhdimisht sjell më shumë para sesa shpenzon, shënoi një rritje prej 18.8% në vitin 2023. Ndërkohë, të ardhurat dytësore, një kontribuues kryesor në mbylljen e hendekut të deficitit, u rritën me një shifër të shëndetshme prej 9.5% për të arritur në 2.06 miliardë euro, të nxitura nga remitancat nga kosovarët që jetojnë jashtë vendit. Megjithatë, bilanci i tregtisë së mallrave mbeti pengesë, me një deficit prej 4.6 miliardë eurosh, duke reflektuar një rritje prej 7.3% në terma vjetorë. Kjo mund t'i atribuohet si një rënie prej 6.5% të eksporteve (870.7 milionë euro) ashtu dhe një rritjeje prej 4.8% të importeve (5.47 miliardë euro). Pavarësisht hendekut tregtar, ka shenja pozitive në frontin e investimeve. Investimet direkte hyrëse në Kosovë arritën në 816 milionë euro në vitin 2023, ose 11.5% më shumë se në vitin 2022. Ndërkohë remitancat vazhduan trajektoren e tyre rritëse, duke arritur në 1.3 miliardë euro (një rritje prej 10%). Remitancat dhe IHD-të së bashku janë një burim solid financimi për deficitin e llogarisë rrjedhëse.

Sa i përket vitit 2024, rritja e BPV-së pritet të jetë më e lartë pasi norma më e ulët e inflacionit dhe pagat më të larta do të bëjnë që konsumatorët të shpenzojnë më shumë dhe bizneset të investojnë më shumë të mbështetur nga kreditë dhe projektet e qeverisë. Diaspora pritet të mbetet e fortë, duke nxitur ekonominë. Megjithatë, rreziqet gjeopolitike janë të pranishme, ndërkohë që ndëshkimet e BE-së duhet të zgjidhen për të mos dëmtuar ekonominë në të ardhmen. Për më tepër, varësia e saj ekonomike nga tregtia i bën çmimet e qëndrueshme të mallrave vendimtare për përparimin lokal të ekonomisë.

Burimi: Banka Qendrore e Kosovës, Agjencia e Statistikave të Kosovës, Ministria e Financave, Raiffeisen Research.

Sektori bankar në Kosovë

Sektori bankar, në veçanti, dhe sistemi financiar në përgjithësi ishin të ekspozuar ndaj rreziqeve që rrjedhin nga përkeqësimi i faktorëve makroekonomikë. Përkeqësimi i situatës gjeopolitike dhe presionet inflacioniste vazhduan të ndikojnë në rritjen ekonomike gjatë gjithë vitit 2023. Politikat ekonomike dhe shtrëngimi monetar ndikuan në uljen e nivelit të inflacionit, por pasojat e inflacionit të transmetuar në segmente të tjera mbeten ende aktuale. Inflacioni ka ndikuar negativisht në shportën e konsumit, rritjen e normave të interesit në kredi, rritjen e çmimeve të patundshmërive, në tregun e punës - presioni mbi pagat, por që këto presione pritet të zbuten më shumë në vitin e ardhshëm.

Struktura dhe kompleksiteti i sektorit bankar në Kosovë janë më të thjeshta duke rezultuar në ekspozim të ulët ndaj sektorit të jashtëm dhe pasojat e mundshme të ndonjë krize apo turbulencë të ngjashme vlerësohet se nuk do të rrezikonin drejtpërdrejt sektorin bankar. Ndërkohë, efektet negative që rrjedhin nga dinamika makroekonomike si rritja ekonomike në eurozonë, norma e inflacionit dhe rritja e kostonë së financimit kanë më shumë ndikim direkt në kërkesën e brendshme në Kosovë dhe, rrjedhimisht, implikime në dinamikën e sektorit bankar.

Ndër vite, sektori bankar ka siguruar një nivel të lartë kapitalizimi, likuiditeti dhe cilësi të lartë të aseteve (kredive). Niveli i kapitalizimit përtej kërkesave rregullatore e bën sektorin më të qëndrueshëm ndaj pasigurive të shkaktuara nga krizat gjeopolitike, rritja e inflacionit dhe ngadalësimi i aktivitetit ekonomik. Kontributin kryesor në rritjen e aseteve të sektorit bankar e ka pasur aktiviteti kredidhënës, pasuar nga investimet në letra me vlerë. Banka Qendrore Evropiane nuk ka rritur më tej normat bazë të interesit, gjë që është tregues i frenimit të inflacionit, i cili pritet të ketë një rritje të lehtë dhe më pas një ulje graduale në vitin 2024, ndërsa në vitin 2025 pritet të bie në nivelin e rekomanduar (nën 2.0 për qind).

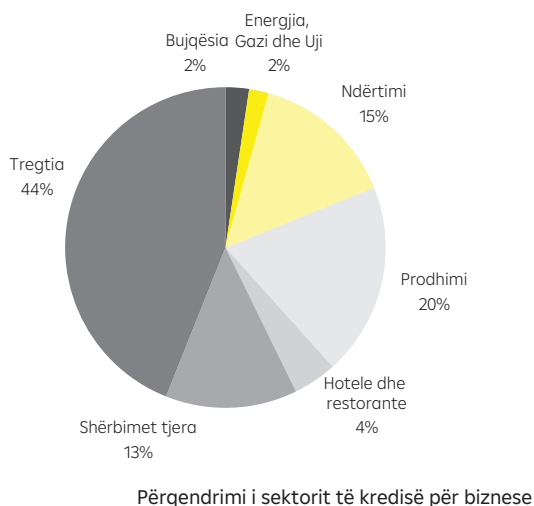
Bankat e Kosovës u shërbejnë qytetarëve dhe bizneseve të Kosovës duke ofruar një gamë të gjerë shërbimesh financiare. Biznesi bankar në Kosovë është i natyrës tradicionale. Ai përfshin kryesisht pranimin e depozitave dhe dhënien e kredive. Pothuajse i gjithë biznesi bankar kryhet në euro dhe nuk ka asnjë aktivitet ndërkufitar përveç plasmaneve nga dhe me bankat e huaja dhe grupet e bankave amë të bankave të Kosovës dhe gjithashtu investimet në letrat me vlerë kryesisht në letrat me vlerë të qeverisë të OECD.

Numri i bankave në vitin aktual nuk ka ndryshuar në krahasim me një vit më parë. Janë 12 banka të licencuara që operonin në Kosovë në dhjetor 2023, nga të cilat 9 janë me kapital të huaj dhe pjesa tjetër janë me kapital vendor. Totali i aseteve të bankave me pronësi të huaj është 84.3% në dhjetor 2023.

Numri i përgjithshëm i degëve bankare në treg u rrit nga 200 në vitin 2022 në 215 në dhjetor 2023. Gjithashtu, numri i të punësuarve në sektorin bankar u rrit gjithashtu nga 3,781 në vitin 2022 në 4,022 në dhjetor 2023. Totali i aseteve të sektorit bankar arriti në 7.5 miliardë euro më 31 dhjetor 2023 (2022: 6.8 miliardë euro). Rritja e totalit të aseteve në vitin 2023 ishte 11.6 për qind dhe ishte më e ulët krahasuar me rritjen prej 13.5 për qind në vitin 2022. Rritja e totalit të aseteve të bankave u ndikua kryesisht nga rritja e kredive dhe paradhëniet për klientët, e cila vazhdoi të jetë kategoria kryesore e aseteve e pasuar nga investimet në letra me vlerë dhe plasmanet në banka.

Kreditë dhe paradhëniet totale arritën vlerën prej 4.9 miliardë euro (2022: 4.4 miliardë euro), që është një rritje vjetore prej 13 për qind (2022: 16 për qind). Kjo rritje u mundësua kryesisht si rezultat i rritjes së kërkesës për kredi të reja pasi sektori bankar vendosi disa politika shtrënguese si pasojë e situatës ekonomike dhe presioneve inflacioniste. Sipas Anketës së Kreditimit Bankar (AKB), dinamika e kreditimit gjatë vitit 2023 është ndikuar nga kërkesa për kredi, ndërkohë që oferta e kredisë nga sektori bankar ka pasur ndryshime marginale.

Përqendrimi i kredive dhe paradhëniet për bizneset në sektorin ekonomik vazhdoi të mbizotërohet nga sektori i tregtisë me një pjesëmarrje të përgjithshme prej 44 për qind, i pasuar nga prodhimi me 20 për qind dhe ndërtimet e tjera me 15 për qind. Në vitin 2023 rritja më e madhe në terma absolutë ishte në sektorin e tregtisë për 103 milionë euro, pasuar nga ndërtimi i cili u rrit për 60 milionë euro. (Burimi: bqk-kos.org | Seritë Kohore | Banka Qendrore e Republikës së Kosovës).

Investimet e sektorit bankar në letra me vlerë duke përfshirë obligacionet dhe bonot e thesarit ishin 896.5 milionë euro më 31 dhjetor 2023 (2022: 752.1 milionë euro), që paraqet rritje prej 19.2 për qind. Kjo pasqyroi rritjen e pozitës së përgjithshme të likuiditetit të bankave të Kosovës, e cila u ndikua nga rritja e depozitave të klientëve gjatë vitit.

Financimi i aktiviteteve të sektorit bankar vazhdoi të mbështetet nga depozitat e klientëve dhe kapitali vetanak, konkretisht fitimi i mbajtur nga periudhat e mëparshme dhe fitimi i realizuar deri në dhjetor të vitit 2023. Të dy zërat përbëjnë 93.2 për qind të detyrimeve dhe kapitalit, ku 81.7 për qind përbëhet vetëm nga depozitat. Pra, rritja e sektorit bankar varet në masë të madhe nga ecuria e depozitave, të cilat përcaktojnë drejtimin e lëvizjes së sektorit.

Vlera e depozitave të klientëve në fund të dhjetorit të vitit 2023 arriti në 6.1 miliardë euro, që paraqet rritje vjetore prej 10.4 për qind (2022: 11.3 për qind). Depozitat e dy segmenteve të sektorit privat

shënuan rritje paksa më të ngadalësuar, por kjo rritje më e ulët ishte më shumë si efekt krahasues i periudhës 2022-2021, pasi TM3 i vitit 2022 u karakterizua me rritje vjetore shumë më të theksuar që mund të jetë ndikuar nga fillimi i rritjes së normave të interesit në atë periudhë.

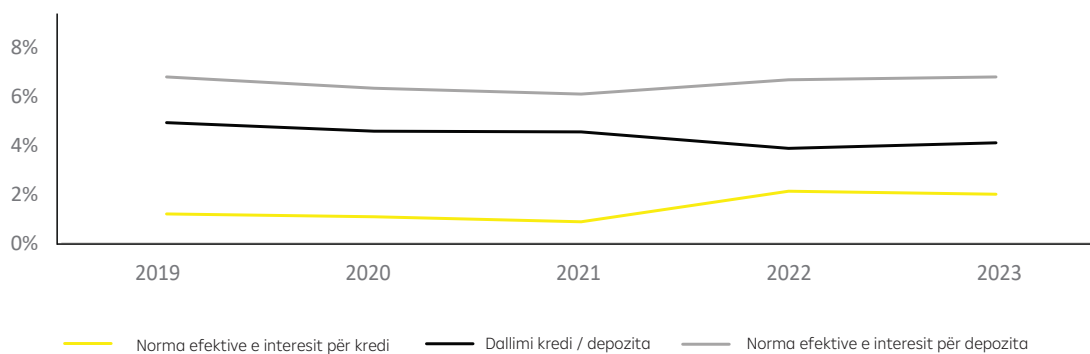
Depozitat e korporatave publike, jorezidentëve dhe OJQ-ve shënuan rritje më të ngadaltë krahasuar me vitin 2022. Ndërkohë, depozitat e korporatave të tjera financiare, të cilat janë kryesisht depozita të fondeve pensionale, shënuan rritje të përshpejtuar krahasuar me vitin paraprak. Në dhjetor të vitit 2023, vlera e depozitave të ekonomive familjare arriti në 4.06 miliardë euro, e që ishte rritje vjetore prej 11.4 për qind, duke përcaktuar kështu trendin e përgjithshëm të gjithsej depozitave në sektorin bankar.

Depozitat e korporatave jofinanciare në fund të dhjetorit të vitit 2023 arritën në 1.32 miliardë euro, që paraqet rritje vjetore prej 12.6 për qind. Rritja e vazhdueshme e konkurrencës në vend inkurajoi bankat që të ofrojnë kushte më tërheqëse për depozitime kryesisht nëpërmjet rritjes së normave të interesit për depozitat, ndryshim i cili u reflektua edhe në rritjen e theksuar të depozitave të afatizuara nga të dy segmentet.

Banka Qendrore Evropiane nuk ka rritur më normat bazë të interesit, gjë që është tregues i frenimit të inflacionit, i cili pritet të ketë rritje të lehtë dhe më pas ulje graduale në vitin 2024, ndërsa në vitin 2025 pritet të bjerë në nivelin e rekomanduar (nën 2.0 për qind). Këto zhvillime në politikën monetare të BQE-së mund të ndikojnë edhe në normat e interesit të aplikuara nga bankat vendore, të cilat nuk u ulën dhe të cilat pritet që të mos rriten më, siç ndodhi nga gjysma e dytë e vitit të kaluar. Madje, edhe në anketën e fundit të kryer me bankat, ato nuk presin rritje të normave të interesit.

Normat e interesit për kreditë dhe depozitat e reja shënuan rritje graduale që nga fillimi i vitit të kaluar si pasojë e aplikimit të politikave të shtrënguara monetare nga bankat qendrore në luftën kundër inflacionit. Në tregun bankar në Kosovë, normat e interesit për depozitat e reja janë ndikuar në nivel më të lartë krahasuar me normat e interesit në kreditë e reja. Në dhjetor të këtij viti, norma e interesit për kredi arriti në 6.4 për qind, nga 6.3 për qind sa ishte në dhjetor 2022. Gjithashtu, norma mesatare e interesit për depozitat u rrit në 3.1 për qind, nga 2.4 për qind sa ishte në dhjetor 2022. Marzha e interesit të kredive-depozitave u ngushtua në 3.3 pikë përqindje, nga 4 pikë përqindje, për shkak të rritjes më të lartë të normës së interesit të depozitave krahasuar me ato të kredive.

Normat efektive të interesit në treg

Sektori bankar në fund të vitit 2023 realizoi fitim neto prej 155.9 milionë euro, nivel më i lartë në raport me vitet e mëparshme. Ky rezultat pozitiv financiar u arrit kryesisht si rezultat i rritjes së të hyrave, e cila ishte më e mirë se një vit më parë, ndërkohë që edhe shpenzimet vazhduan trendin rritës për të dytin vit radhazi. Të hyrat totale arritën vlerën prej 435.5 milionë euro, që paraqet rritje vjetore prej 17.6 për qind. Kontributin kryesor në rritjen e të hyrave e kanë pasur të ardhurat nga interesi, të cilat përfaqësojnë 74.6 për qind të gjithsej të hyrave. Në kuadër të të ardhurave nga interesi, në këtë rritje kanë kontribuar kryesisht të ardhurat nga interesi nga kreditë, kategori kjo e ndikuar nga rritja e ndjeshme e kreditimit, veçanërisht në tri vitet e fundit, si dhe rritja e normave të interesit të kredive.

Gjithashtu, të ardhurat nga plasmanet në banka janë rritur ndjeshëm krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Ndërsa kategoria e të ardhurave pa interes, kryesisht nga tarifat dhe komisionet, ka arritur vlerën 95.7 milionë euro në fund të vitit 2023. Vlera e shpenzimeve të sektorit bankar ka arritur në 279.6 milionë euro në dhjetor 2023. Kontributi më i lartë për këtë rritje të shpenzimeve ka qenë rritja e shpenzimeve të përgjithshme dhe administrative si dhe e shpenzimeve të interesit.

Gjithashtu, shpenzimet e interesit shënuan rritje vjetore prej 55.3 për qind që i atribuohet rritjes së normave të interesit për depozitat në veçanti dhe financimin në përgjithësi, si dhe rritjes së njëkohshme të vëllimit të depozitave në sektor.

Ndër vite, sektori bankar ka arritur të sigurojë nivel të lartë kapitalizimi dhe likuiditeti, si dhe të mbajë raport të ulët të kredive joperformuese. Nivelet e këtyre treguesve përtej kërkesave rregullatore i japin përparësi sektorit në absorbimin e humbjeve që mund të shkaktohen në rast të ndonjë shoku negativ makroekonomik ose financiar. Cilësia e aseteve, konkretisht e portofolit të kredive, shënoi përmirësim duke filluar nga tremujori i fundit i vitit 2021 deri në shtator të vitit të kaluar, ku vlera e kredive joperformuese ka pasur trend mesatar rënieje prej 2.5 për qind. Raporti i KJP-ve mbeti i sheshtë në 2% në dhjetor të vitit 2023 ashtu siç ishte në dhjetor të vitit 2022.

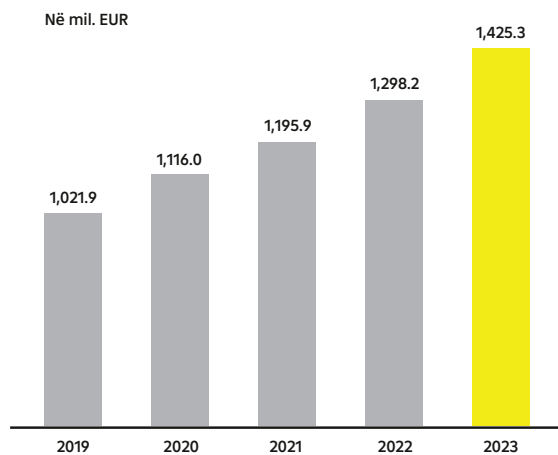
Mbulimi me provizione nga humbjet e mundshme nga kreditë u reduktua lehtë në 145.9 për qind, nga 149.7 për qind sa ishte në dhjetor 2022, si rezultat i rritjes më të lartë të vlerës së kredive joperformuese sesa vlera e provizioneve të veçuara për mbulimin e kredive.

Performanca dhe financat e Bankës Raiffeisen në Kosovë

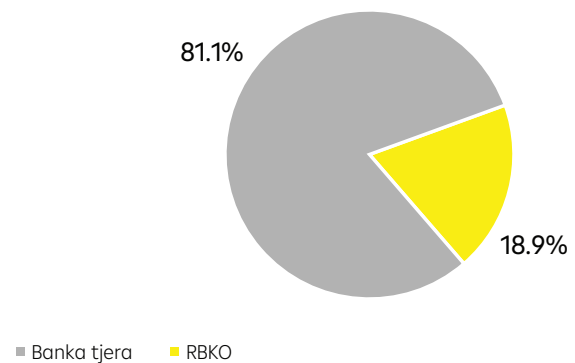
Banka Raiffeisen në Kosovë pati edhe një vit të shkëlqyer dhe performancë të mirë financiare në përputhje me zhvillimet pozitive në sektorin bankar.

Totali i aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë më 31 dhjetor 2023 ishte 1,425.3 milionë euro. Kjo paraqet rritje prej 9.8 për qind krahasuar me vitin paraprak (2022: 1,298.2 milionë euro). Përqindja e pjesëmarrjes në treg të totalit të aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte 18.9 për qind (2022: 19.2 për qind).

Totali i aseteve

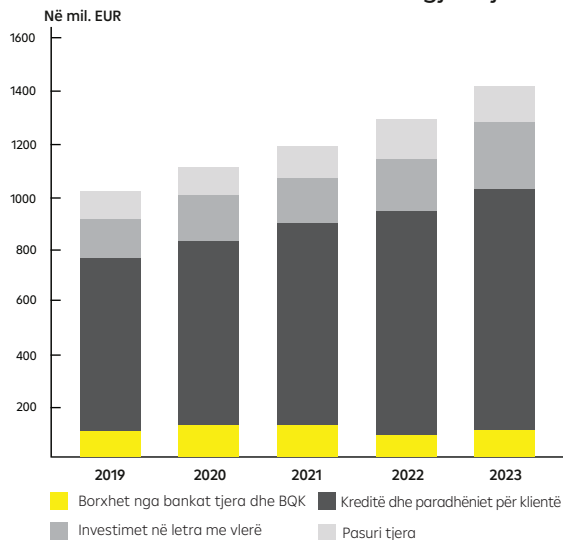

Pjesëmarrja në treg - Totali i aseteve

Struktura e aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ka vazhduar të dominohet nga kreditë dhe paradhëniet për klientët. Më 31 dhjetor 2023, 65 për qind e totalit të aseteve ishin të përqendruara në kredi dhe paradhënie për klientët. Kjo u pasua nga 19 për qind në investime në letra me vlerë. Investimet në letra me vlerë përfshijnë investimet në obligacione qeveritare dhe korporative të vendeve të BE-së dhe SHBA-së, si dhe bonot e thesarit të emetuara nga Qeveria e Kosovës.

Struktura e aseteve në bilancin e gjendjes

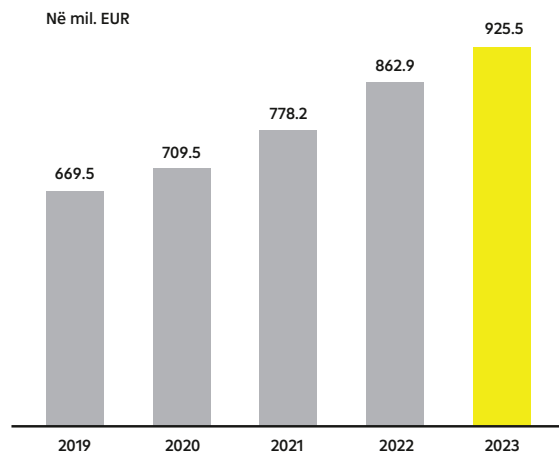

Investimet në letra me vlerë më 31 dhjetor 2023 ishin 256 milionë euro (2022: 197.8 milionë euro). Investimet në bonot e thesarit të Qeverisë së Kosovës ishin 29.5 milionë euro (2022: 27.4 milionë euro) dhe investimet në obligacione qeveritare dhe korporative të vendeve të tjera të OECD-së ishin 226 milionë euro (2022: € 170.4 milionë). Gjatë vitit 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë rriti pjesëmarrjen në tregun e letrave me vlerë në 28.5%.

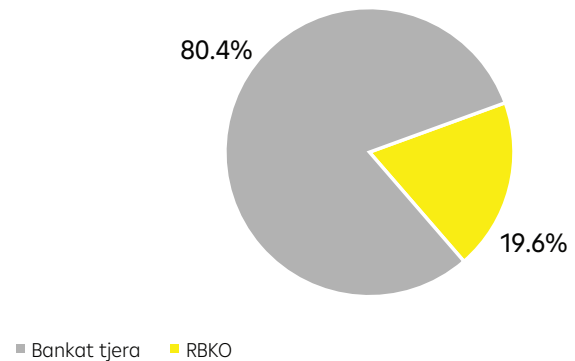
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet e Bankës Raiffeisen në Kosovë më 31 dhjetor 2023 ishin 925.5 milionë euro (2022: 862.9 milionë euro). Pjesëmarrja në tregun e kredive dhe paradhënies më 31 dhjetor 2023 ishte 19.6 për qind (2022: 20.6 për qind).

Banka është anëtare e Fondit Kosovor për Garanci Kreditore dhe përfiton nga skema e garantuar e ndërmarrjeve mikro që synon ofrimin e qasjes në fonde për ndërmarrjet mikro dhe inkurajimin e punësimit në këtë sektor duke hyrë në programin e garancisë për ndarjen e rrezikut. Portofoli i siguruar i bankës ka vlerë mbi 56 milionë euro dhe është pjesë e dritareve të ndryshme të sekuritizimit me marrëveshje të ndryshme të ndarjes së rrezikut. Dritarja e fundit në të cilën banka është gjithashtu pjesë e partneritetit është "dritarja e eksportit". Nëpërmjet kësaj dritareje kompanitë mikro, të vogla dhe të mesme do të përfitojnë qasje të shtuar në financa, kushte të favorshme kredie, norma interesi potencialisht të preferueshme, reduktim të kolateralit, kohë më të shpejtë të procesimit për aplikimet për kredi dhe qëndrueshmëri të biznesit.

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Pjesëmarrja në treg - Kreditë dhe paradhëniet për klientët

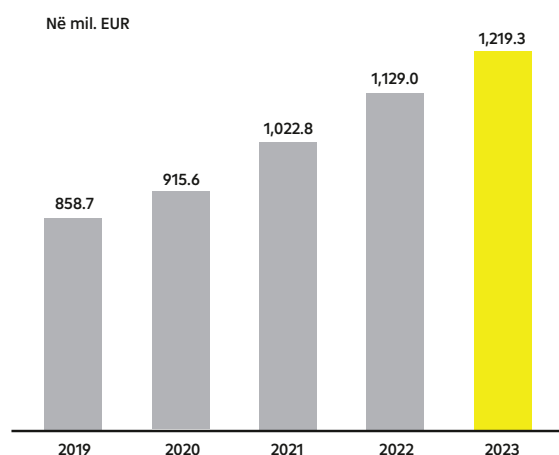

Banka Raiffeisen në Kosovë ka llogaritur rezervat/lejimet për humbjet nga kreditë bazuar në politikat e riskut kreditor. Këto rezerva/lejime për humbje nga kreditë arrijnë në 39.4 milionë euro (2022: 29 milionë euro). Këto rezerva/lejime janë llogaritur bazuar në modelin e humbjes së pritshme nga kreditë sipas SNRF 9 dhe pasqyrojnë vlerësimin e Bankës Raiffeisen në Kosovë të riskut në portofolin e kredisë më 31 dhjetor 2023. Rezervat/lejimet totale të humbjeve nga kreditë për kreditë joperformuese ishin 121 për qind (2022: 116 për qind)..

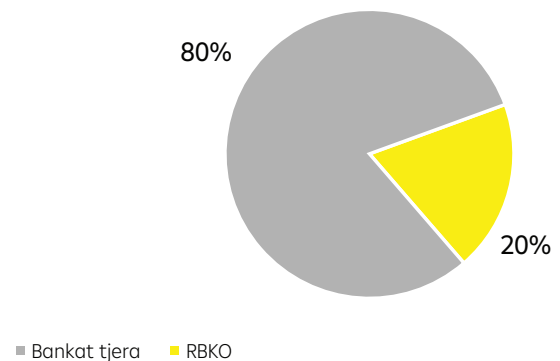
Totali i depozitave të klientëve të Bankës Raiffeisen në Kosovë arriti në 1,219 milionë euro më 31 dhjetor 2023, nga 1,129 milionë euro sa ishte më 31 dhjetor 2022. Kjo paraqet rritje prej 8 për qind. Banka Raiffeisen në Kosovë kishte pjesëmarrje në treg prej 20 për qind në depozita nga klientët. Gjenerimi i brendshëm i financave kontribuoi gjithashtu në stabilitet më të madh në sektorin bankar dhe zvogëloi ndikimin e çdo luhatshmërie nga tregjet ndërkombëtare.

Kontribuesi më i madh në depozitat nga klientët ishin llogaritë rrjedhëse me pjesëmarrje prej 89 për qind. Llogaritë e kursimeve kanë pjesëmarrje prej 10 për qind të totalit të depozitave të klientëve të bankës. Depozitat e afatizuara nga klientët dhe llogaritë tjera përbëjnë më pak se 1 për qind të bazës totale të depozitave. Struktura aktuale e bazës së klientëve dominohet nga llogaritë rrjedhëse për shkak të një mjedisi ekonomik të dominuar nga norma interesi shumë të ulëta. Struktura e detyrimeve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte e dominuar nga depozitat e klientëve, dhe e njëjta gjë ndodhi edhe me tregun kosovar në përgjithësi.

Depozitat nga klientët

Pjesëmarrja në treg - Depozitat nga klientët

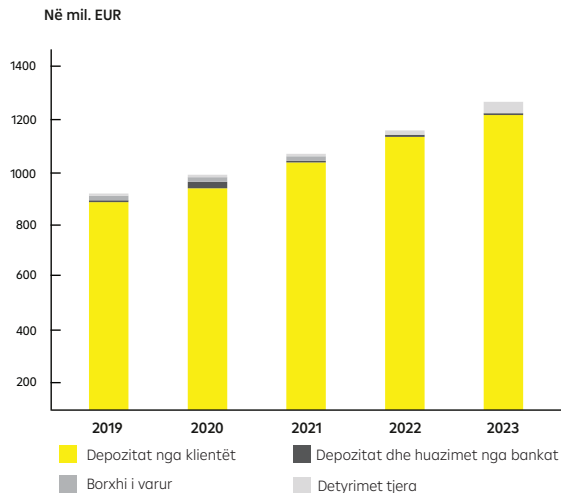

Në vitin 2023, kapitali aksionar i Bankës Raiffeisen në Kosovë mbeti i pandryshuar në 63 milionë euro. Kapitali i përgjithshëm më 31 dhjetor 2023 ishte 151 milionë euro (2022: 142.7 milionë euro), duke përfshirë gjithashtu 88.8 milionë euro në formën e fitimeve të pashpërndara.

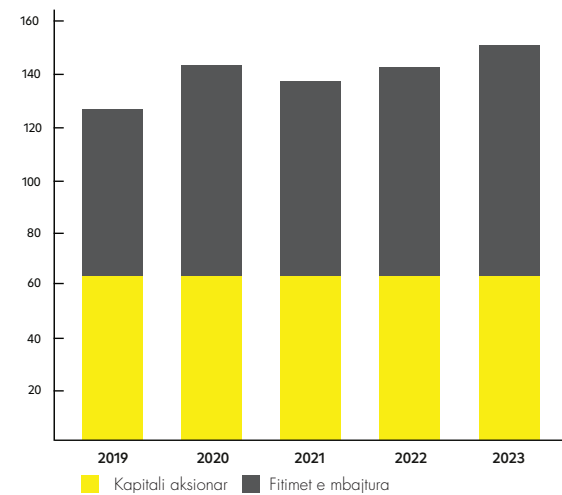
Banka Raiffeisen në Kosovë vazhdoi të jetë e kapitalizuar mirë, gjë që u reflektua në raportet rregullatore të kapitalit të Klasit 1 ndaj raportit të aseteve totale të ponderuara me risk të vitit 2023 prej 15.7 për qind (kërkesa ligjore mbi 9 për qind) dhe një raport të kapitalit total (duke përfshirë Klasin 2) ndaj aseteve me normë risku të ponderuar prej 16.9 për qind (kërkesa ligjore 12 për qind).

Kërkesat e mësipërme të kapitalit janë llogaritur në përputhje me rregulloren e BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit dhe rregullat dhe rregulloret e tjera në fuqi.

Struktura e detyrimeve në bilancin e gjendjes

Struktura e kapitalit

Viti 2023 ishte vit në të cilin banka arriti disa rezultate rekorde sa i përket performancës financiare duke e bërë atë vitin më të suksesshëm që nga fillimi i operimit të saj në treg. Të ardhurat neto pas tatimit në vitin 2023 ishin 30.4 milionë euro (2022: 29.4 milionë euro). Ky rezultat është llogaritur bazuar në Pasqyrat Financiare sipas SNRF-ve të përfshira në këtë raport.

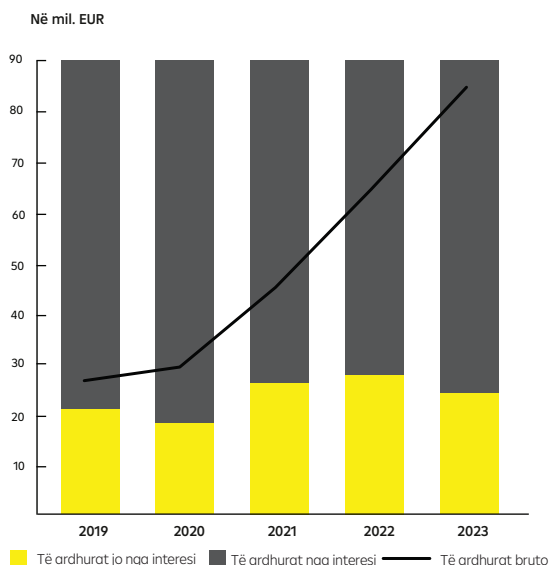
Pasqyrat sipas SNRF-ve i raportohen Bankës Qendrore të Kosovës në baza të rregullta mujore dhe publikohen gjithashtu në baza tremujore në faqen e internetit të Bankës Raiffeisen në Kosovë dhe në portalet vendore elektronike të lajmeve. Të ardhurat e Bankës Raiffeisen në Kosovë dominoheshin fuqishëm nga të ardhurat e krijuara nga kreditë dhe paradhëniet për klientët vendorë.

Në vitin 2023, të ardhurat neto nga interesi u rritën për 21 për qind krahasuar me vitin paraprak. Ndikimin më të madh në rritje e ka pasur rritja e të ardhurave nga interesi nga kreditë dhe paradhëniet. Rritja e të ardhurave nga interesi nga kreditë dhe paradhëniet ishte 18 për qind. Rritje të të ardhurave nga interesi ka pasur edhe nga asete të tjera financiare, siç janë plasmanet në tregun e parës së gatshme në banka të tjera dhe letrat me vlerë. Nga ana tjetër, shpenzimet e interesit janë ulur gjithashtu si rezultat i shlyerjes së kredive të varura në vitin e kaluar dhe nga ana tjetër pagesat e interesit për depozitat e klientëve kanë mbetur të pandryshuara pasi nuk ka pasur ndryshime të konsiderueshme në normat e interesit të depozitave të klientëve gjatë vitit.

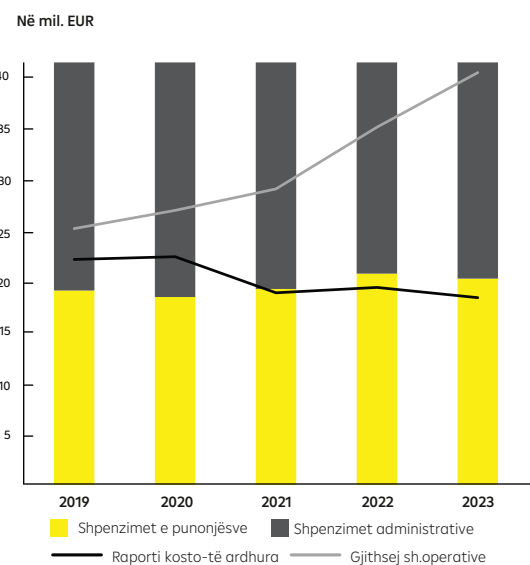
Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet u rritën për 3 për qind në vitin 2023. Rritja e tarifave dhe komisioneve është një nga pozicionet që ka shënuar rritje më të shpejtë në periudhën pas krizës pandemike dhe vjen kryesisht nga biznesi i pagesave bankare, i cili ka pasur rritje të aktivitetit në periudhën aktuale të raportimit si rezultat i numrit të madh të transaksioneve të diasporës gjatë gjithë vitit dhe më shumë gjatë verës. Të ardhurat e tjera janë rritur si rezultat i rritjes së aktivitetit nga Qendra e Kompetencës së Bankës. Këto shërbime jobankare përmbajnë të ardhura që lidhen me një numër të kufizuar shërbimesh të IT-së të ofruara për Zyrën Qendrore të RBI në Vjenë dhe kompani të tjera të konsoliduara të RBI-së.

Shpenzimet e përgjithshme dhe administrative për periudhën e përfunduar më 31 dhjetor 2023 ishin 41.2 milionë euro (2021: 37.1 milionë euro). Rritja më e madhe në shpenzimet operative të bankës ishte në kostot e tjera administrative pasuar nga shpenzimet e personelit dhe të ndërlikura, ku përfshihen kostot si p.sh. pagat e punonjësve, trajnimi dhe zhvillime të tjera profesionale. Këto kosto vazhduan të përfaqësojnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve operative të bankës. Raporti të ardhura-kosto ishte 44.3 për qind (2022: 46.7 për qind).

Zhvillimi dhe struktura e të ardhurave bruto

Zhvillimi i shpenzimeve të përgjithshme administrative

Thesari, menaxhimi i aseteve dhe detyrimeve

Banka Raiffeisen në Kosovë përdor modelimin sasior për të matur qëndrueshmërinë e depozitave të klientëve për asetet dhe detyrimet e saj jomaturuese. Modelimi është në nivelin e duhur të granluar, duke bërë dallimin midis segmenteve të produktit dhe klientit, dhe, aty ku është e aplikueshme, edhe valutave. Ky vlerësim i shërben qëllimit të dyfishtë të administrimit të riskut të normës së interesit dhe riskut të likuiditetit, si për klientët retail ashtu edhe për ata joretail. Ndikimi i kombinuar i mbajtjes së një pozicioni të fortë likuiditeti dhe një pozicioni të fortë qëndrueshmërie kontribuon në krijimin e pozicionit të qëndrueshëm të likuiditetit.

Në fund të vitit 2023, banka kishte raport neto të financimit të qëndrueshëm (NSFR) mbi 143 për qind dhe raportin e mbulimit me likuiditet (LCR) prej 343 për qind. LCR-ja është më e lartë se vitin e kaluar për shkak të rritjes së aseteve likuide të cilësishë së lartë.

Likuiditeti i bankës përbëhet nga investimet e mbajtura në para në degë, obligacione qeveritare, obligacione të institucioneve financiare dhe investime në tregun e parasë.

Risku i normës së interesit në librin bankar dhe strategjia

Një transformim pozitiv i maturitetit gjatë vitit 2023 tregon se Raiffeisen Bank në Kosovë po menaxhon në mënyrë efektive asetet dhe detyrimet e saj.

Rritja e normave të interesit nga FED dhe BQE në vitin 2023, që synonte lehtësimin e presioneve inflacioniste, detyroi të gjithë tregun të rriste normat e interesit në kredi dhe, duke pasur parasysh ekspozimin e konsiderueshëm të Bankës Raiffeisen në Kosovë ndaj kredive me norma të ndryshueshme interesi dhe si ndikim i faktorëve të jashtëm makroekonomikë, banka e pa të nevojshme t'i rregullonte normat e saj në përputhje me rrethanat. Banka mban një pjesë të konsiderueshme të investimeve të saj në tregun e parasë dhe obligacioneve, të cilat do të mbështesin më tej marzhën neto të interesit të bankës. MNI-ja e bankës në fund të vitit 2023 ishte 5.26 për qind.

Në kontekst më të gjerë: tabela më poshtë tregon ekspozimet e P&L sipas valutave për 1 pikë bazë zhvendosje në lakore. Banka mban afatgjata fikse dhe variabile siç përshkruhet në tabelën më poshtë. Banka aktualisht nuk është e angazhuar në ALM aktive, por ofron dhe ruan produkte me norma variabile për të përmirësuar ndjeshmërinë e aseteve të bankës.

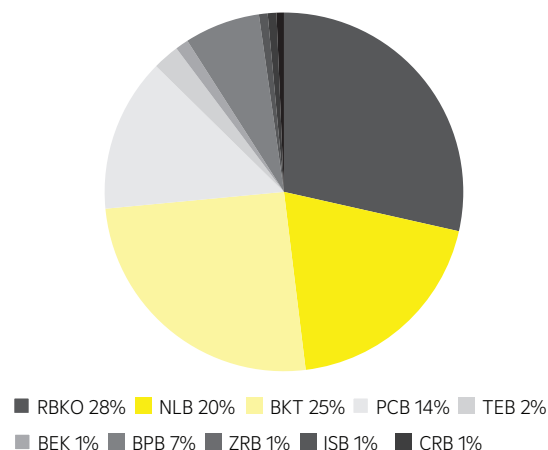
Valuta	Ekspozimi i valutës së vetme	<12 muaj	1-3V	3-5V	Mbi 5V
Totali	(14,433)				
CHF	31	31	-	-	-
EUR	(13,881)	934	3,046	10,150	(28,012)
GBP	(5)	(5)	-	-	-
USD	(578)	127	(1,127)	421	1

Letrat me vlerë të qeverisë/IF-ve dhe korporatave

Banka rriti mbajtjet e saj të investimeve financiare në vitin 2023, duke e mbyllur vitin me volum prej 256 milionë euro, nga të cilat pothuajse 90% në asete likuide të cilësishë së lartë. Ne kemi rritur pjesëmarrjen në asetet likuide të cilësishë së lartë për të përmbyshur likuiditetin e detyrueshëm (të kërkuar ligjërish). Një pjesë shumë e vogël e portofolit është e vendosur në pozicionet e IF-ve, dhe portofoli i përgjithshëm dominohet nga letrat me vlerë të qeverisë. Banka Raiffeisen në Kosovë mbetet lidere e tregut në portofolin e letrave me vlerë duke rritur pjesëmarrjen në treg nga 26% në 28.5% në fund të vitit 2023.

Tregu i bonove të thesarit të Kosovës ka treguar rritje të vazhdueshme gjatë gjithë periudhës raportuese. Strategjia jonë mbetet në pjesëmarrjen aktive si tregtar (dealer) kryesor, dhe ne si bankë së bashku me klientët tanë mbetemi palë e rëndësishme e

Pjesëmarrja në treg, letrat me vlerë neto

interesit në formësimin e tregut sekondar për borxhin qeveritar të Kosovës. Kur ankandet ishin të suksesshme, Raporti shuma e kërkuar/shuma e emetuar (bid to cover) në tregun e ankandit të Kosovës ishte mjaft i lartë, gjë që tregon kërkesë të fortë, e që tregon se kishte ankand primar shumë likuid.

Produktet e shitjes të tregut të kapitalit

Performanca e shitjeve në treg

Banka Raiffeisen në Kosovë është lidere e tregut që nga viti 2002 në këmbimin valutor. Pavarësisht se operon në një vend ku monedha zyrtare është euro, banka vazhdon të dominojë tregun e shitjeve FX dhe vepron si ndërmjetëse në tregun sekondar për bonot e thesarit dhe aksionet. Duke filluar nga viti 2019, banka ka integruar sistemin e tregtimit elektronik për klientët e saj dhe një llogari elektronike për shitjet FX, duke kontribuar ndjeshëm në biznesin e shitjeve FX në vitin 2023. Për më tepër, numri i klientëve që angazhohen në tregtimin e aksioneve dhe fondet e investimeve ka pasur rritje të konsiderueshme gjatë vitit. Klientët shfrytëzuan mundësinë për të investuar në tregjet e konsoliduara të aksioneve në vitin 2023, duke u siguruar që Raiffeisen Bank në Kosovë të mbetet ofrues kyç në skenën e tregut ndërkombëtar për klientët që nga viti 2012.

Produktet e Shitjes të Tregut të Kapitalit

Pas lansimit të suksesshëm të aplikacionit Raiffeisen FX për klientët korporata dhe institucionet financiare në fund të vitit 2019, banka prezantoi versionin mobil të aplikacionit në vitin 2021. Që atëherë, numri i përdoruesve të këtij aplikacioni ka vazhduar të rritet. Biznesi i shërbimeve të këmbimit valutor (FX) paraqet një nga burimet kryesore të të ardhurave për bankën dhe procesi i digjitalizimit është vendimtar sa i përket sigurimit të përfshirjes së vazhdueshme të klientëve. Aplikacioni Raiffeisen FX, i disponueshëm online, dhe versioni Raiffeisen FX Mobile janë hapa të rëndësishëm në ruajtjen e pozitës së liderit të Raiffeisen Bank në Kosovë në sektorin e shërbimeve të këmbimit valutor. Biznesi i shërbimeve FX ka vazhduar të zgjerohet, duke gjeneruar të ardhura prej rreth 2.4 milion € në vitin 2023.

Obligacionet e thesarit dhe brokerimi i aksioneve

Banka Raiffeisen në Kosovë është gjithashtu lider në alokimin e bonove të thesarit në tregun sekondar, si për nga numri i tregtimeve ashtu edhe për nga vëllimi. Për më tepër, në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë ka pësuar rritje të ndjeshme të numrit të klientëve në fushën e menaxhimit të kapitalit dhe brokerimit të aksioneve. Klientët kanë qasje në tregjet ndërkombëtare të aksioneve, duke përfshirë NYSE, NASDAQ, XETRA/XFRA dhe më shumë se 20,000 aksione dhe ETF. Gjithashtu, gjatë kësaj periudhe, banka prezantoi me sukses një produkt të ri në tregun kosovar, Certifikatat e Kapitalit të Garantuar.

Segmentet e biznesit

Korporata

Në vitin 2023, segmenti i bankimit të korporatave vazhdoi të shfaqte forcë të jashtëzakonshme dhe njohuri strategjike në një klimë ekonomike sfiduese. Duke vazhduar mbi themelet e hedhura në vitet e mëparshme, banka ruajti dhe zgjeroi me sukses marrëdhëniet afatgjata, reciprokisht të dobishme me klientët e korporatave, duke rritur më tej pozicionin konkurrues në treg.

Viti 2023 ishte vit i përparimit të konsiderueshëm në drejtim të transformimit digjital në kuadër të Bankimit të Korporatave. Duke ditur nevojat në zhvillim të klientëve të korporatave dhe ndryshimet më të gjera në industrinë bankare, janë bërë investime të konsiderueshme në digjitalizimin e shërbimeve dhe përmirësimin e platformave online sic është e-corporate. Për herë të parë, klientët korporata janë në gjendje të ndërveprojnë në mënyrë digjitale me bankën për financimin e produkteve. Ky aplikacion online i mundëson atyre të paraqesin kërkesa financimi, të marrin pasqyra gjithëpërfshirëse në kohë reale të limiteve të tyre, duke përfshirë detaje të gjera si për zërat brenda dhe jashtë bilancit (siç janë shumatat e miratuara, bilancet e shfrytëzuara dhe ato të papaguara, kështet e disbursuara, çmimet, dhe maturimi). Për më tepër, klientët mund të kërkojnë disbursimin e limiteve të pashfrytëzuara (që mbulojnë aspektet brenda dhe jashtë bilancit) dhe të shkëmbejnë dokumente në mënyrë digjitale me menaxherët e tyre të caktuar të marrëdhënieve.

Në aspektin e Menaxhimit të Parasë (Cash Management), Banka Raiffeisen në Kosovë ka bërë hapa të rëndësishëm në digjitalizimin dhe përmirësimin e shërbimeve, veçanërisht përmes shtrirjes rajonale të shërbimeve të arkëtimit të parave të gatshme dhe prezantimit të Deklaratës së Burimit të Fondeve (SFD) për të siguruar pajtueshmëri dhe transparencë. Inovacione si SËIFT GPI dhe FCMi (Future Cash Management International) kanë revolucionarizuar ofertat për klientët ndërkombëtarë dhe ata të grupit, duke ofruar shërbime të pagesave më të shpejta, më transparente dhe platformë të unifikuar të menaxhimit të parave. Banka Raiffeisen në Kosovë prezantoi Platformën e parë të Financimit Tregtar në Kosovë. Kjo zgjidhje inovative digjitale i fuqizon bizneset që të menaxhojnë dhe iniciojnë pa probleme kërkesat e financimit tregtar, duke përfshirë Letër Kreditë, Garancitë dhe instrumente të tjera, tërësisht online. Platforma bën identifikimin dhe monitorimin në kohë reale të transaksioneve e finansiare tregtare, riorganizon procedurat e dokumentimit dhe përmirëson komunikimin midis bankës dhe klientëve. Me këtë aplikacion, banka rrit efikasitetin operacional, transparencën dhe aksesin në shërbimet e financimit të tregtisë, duke vendosur një standard të ri në industrinë bankare.

Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme

Banka Raiffeisen në Kosovë shënoi rritje të portofolit të NVM-ve me 10.8 milionë euro si rezultat i mbështetjes së vazhdueshme për klientët e rinj dhe ata ekzistues. Me prezantimin e platformës së specializuar "SMEon", e krijuar ekskluzivisht për klientët e NVM-ve, Banka Raiffeisen në Kosovë ka racionalizuar procesin e hapjes së llogarisë përmes një ndërfaqeje online intuitive dhe miqësore për përdoruesit. Vlen të theksohet se 45% e klientëve të rinj që iu bashkuan bankës e bënë këtë përmes platformës SMEon. Kjo zgjidhje inovative i fuqizon NVM-të që të krijojnë shpejt dhe me lehtësi marrëdhënie bankare me Bankën Raiffeisen në Kosovë, duke hapur kështu mundësitë e rritjes dhe duke nxitur suksesin në epokën digjitale. Një shtesë e dukshme në kanalin e bankomatëve ishte zbatimi i Deklaratës së Burimit të Fondeve për klientët tanë të biznesit, duke u ofruar atyre shërbim depozitimi të shpejtë. Me zotim të vazhdueshëm për të ofruar zgjidhje pa probleme në pagesa, RaiPos u zgjerua afërsisht në 1000 tregtarë të rinj, me fokus kryesor shtrirjen e shërbimeve tona për NVM-të. RaiPOS është mënyrë tërheqëse për të transformuar telefonin android të tregtarëve në POS terminal dhe mund të fillojë menjëherë operacionet e biznesit dhe të trajtojë pagesat përmes kartelave.

Individët privatë dhe degët

Duke qenë fizikisht e pranishme në të gjitha rajonet e Kosovës me 36 degë dhe nëndegë, Banka Raiffeisen në Kosovë ka rritur më të madh të degëve në treg. Programi i Transformimit të Degëve ka vazhduar të zbatohet edhe gjatë vitit 2023, duke modernizuar dhe optimizuar funksionimin dhe shërbimet e degëve dhe nëndegëve. Përveç kësaj, ky program përfshin zbatimin e teknologjive të reja, thjeshtimin e proceseve, përmirësimin e përvojës së klientit, uljen e kostove dhe rritjen e të ardhurave duke rritur aftësitë e shitjeve me qasje të stafit me shumë detyra. Degët e bankës tani ofrojnë një sërë veçorish të reja si zona e re e vetëshërbimit në të cilën klienti mund të përdorë shërbimet bankare online 24/7, një hapësirë e rehatshme por diskrete dhe moderne për t'u takuar dhe diskutuar mbi financat. Për më tepër, banka ka shtuar shërbime të përshtatshme për para të gatshme për klientët në të gjitha degët e Bankës Raiffeisen në Kosovë. Në vitin 2023, banka arriti të dizajnojë dhe zhvillojë platformën/aplikacionin e vet të komunikimit që përdoret për komunikim të drejtpërdrejtë në distancë ndërmjet zyrtarëve të marrëdhënieve dhe klientëve nga distanca. Kjo i mundësoi bankës që përmes këtij kanali t'u shërbejë më shumë se 3000 klientëve.

Banka vazhdoi të përmirësojë RaiConnect, një platformë që u mundëson klientëve të marrin shërbime bankare nga komoditeti i shtëpisë ose zyrës së tyre. Për më tepër, banka aktualisht ka të angazhuar gjashtë zyrtarë të marrëdhënieve me klientë dhe planifikon ta shtojë këtë numër në bazë të kërkesës. Një tjetër kanal që kontribuon në shitjen e produkteve dhe shërbimeve bankare është Rrjeti i Agjentëve të Shitjeve. Ky ekip i mundëson bankës qasje të menjëhershme në tregun e synuar me qëllim që të jetë pranë klientëve potencialë. Në të njëjtën kohë, klienti përfiton nga prezantimi dhe shitja e drejtpërdrejtë personale e produkteve ose shërbimeve zakonisht në shtëpitë e tyre ose në vendet e tyre të punës. Ekipi prej 25 agjentësh të shitjes është i pranishëm në të gjitha degët e bankave në mbarë Kosovën. Këto zhvillime si në degë ashtu edhe në zhvillimin e zgjidhjeve digjitale bazohen në strategjinë e bankës për të mbetur bankë tradicionale që synon të përdorë digjitalizimin për qasjen pa mundim të klientit drejt produkteve dhe shërbimeve të bankës, gjë që krijon vlera reciproke dhe profitabilitet si për klientët ashtu edhe për bankën. Tjetër sukses për Individët Privatë dhe Bankimin Premium është zgjerimi i gamës së produkteve të investimit të bankës me Certifikatat e Kapitalit të Garantuara, mënyrë e re dhe moderne e investimit që u mundëson klientëve të investojnë në produkte investimi të garantuara me mbrojtje 100% dhe mundësi të jashtëzakonshme kthimi.

Produktet dhe shërbimet bankare

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë avancoi me përkushtim ofertat e produkteve dhe shërbimeve në të gjitha segmentet e klientëve, me fokus primar në rafinimin e ndërveprimeve digjitale. Kjo përpjekje solli zbatimin e veçorive të reja në platformën digjitale Raiffeisen Plus (e-banking dhe mobile banking). Veçanërisht, produkte inovative si Certifikatat e Kapitalit të Garantuar u lansuan për Individët Privatë, ndërsa klientët e NVM-ve përfituan nga procesi i thjeshtuar i hyrjes digjitale i prezantuar përmes platformës SME On. Për më tepër, progres i dukshëm është arritur në segmentin e Korporatave, duke u mundësuar klientëve të korporatave të angazhohen në mënyrë digjitale me bankën për zgjidhje financimi. Për më tepër, përmirësimet kryesore përfshinin prezantimin e Platformës së Financimit Tregtar dhe Deklaratës së Burimit të Fondeve (SFD) përmes bankomatëve.

Në përputhje me zotimin e Bankës për inovacion, një përditësim teknik gjithëpërfshirës i platformës së bankimit mobil, Raiffeisen Plus, përfundoi me sukses. Ky përditësim prezantoi dizajn të ri që përmirëson ndërfaqen e përgjithshme të përdoruesit dhe përvojën e përdoruesit dhe disa veçori të reja si: Zgjidhja e pagesave Kuik P2P e ofruar ekskluzivisht nga banka, ku klientët individualë mund të dërgojnë dhe kërkojnë para përmes numrave të telefonit në listën e tyre të kontakteve, veçoritë e reja të kartës të Top Up në aplikacionin mobil, dukshmëria e personalizueshme e bilancit dhe përpjekjet e vazhdueshme për t'i dhënë përparësi sigurisë së klientit, u zbatuan masa të fuqishme sigurie, duke përfshirë autentikimin me dy nivele (2FA) dhe Vetëmbrojtjen e Aplikacionit në kohëzgjatjen e funksionimit (RASP).

Për më tepër, prezantimi i RaiKesh në vitin 2022, platformë digjitale e kredisë personale e integruar me sistemin e përpunimit të aplikacioneve të bankës, revolucionarizoi procesin e aplikimit për kredi për klientët individualë. Për të plotësuar nevojat në zhvillim të klientëve, Banka ka dyfishuar limitin e tiketave për aplikimet për kredi nëpërmjet RaiKesh, deri në 10,000 euro. Në vitin 2023, ka pasur rritje të konsiderueshme të vëllimit të kredisë përmes RaiKesh, me rritje nga 1.5 milionë euro në 13 milionë euro në vitin 2022. Për të përmirësuar më tej përvojën e klientit, banka prezantoi shërbimin Instant Card, duke transformuar mënyrën se si ata marrin dhe aktivizojnë kartelat e tyre. Kjo risi u mundëson klientëve të marrin kartelat e tyre menjëherë pas aplikimit, duke eliminuar periudhën e pritjes. Përveç kësaj, banka përmirësoi edhe portofolin dixhital, RaiPay. Këto avancime të reja kanë ndikuar në rritjen e numrit të përdoruesve, me mbi 8,000 përdorues aktivë që çojnë në një rritje prej më shumë se 40% në vëllim dhe në numrin e transaksioneve.

Banka Raiffeisen në Kosovë prezantoi platformën "SMEon". E krijuar posaçërisht për klientët e NVM-ve, SMEon lehtëson hapjen e llogarive përmes ndërfaqes online intuitive dhe miqësore për përdoruesit.

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë mund të theksojë përmirësimin e vazhdueshëm të kanalit të bankomatëve. Është bërë Burimi i Deklaratës së Fondeve për klientët e biznesit, duke u ofruar atyre shërbimin e depozitave të shpejta. Për më tepër, janë bërë mesazhe të personalizuar për klientët, duke ofruar përditësime të përshtatshme si data dhe shuma e këstit të radhës. Me përkushtim të vazhdueshëm për ofrimin e zgjidhjeve të integruara të pagesave, Banka Raiffeisen në Kosovë ka shtuar ndjeshëm flotën e Rai POS. Ky zgjerim ka lehtësuar hyrjen e rreth 1000 tregtarëve të rinj, me theks të rëndësishëm në shtrirjen e shërbimeve tona për Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme (NVM).

Përvoja e klientit

Banka Raiffeisen në Kosovë ka ruajtur përkushtimin e saj ndaj përqendrimit të klientit, duke i dhënë përparësi qasjes së afërt me klientët duke u angazhuar në mënyrë aktive dhe dëgjuar zërin e tyre çdo ditë. Komunikimi në kohë, kontekstual dhe i personalizuar ka qenë strategji kryesore, duke siguruar që klientët të informohen në mënyrë të menjëhershme për zhvillimet e ndryshme, përmirësimet, sfidat e mundshme dhe ofertat speciale. Objektivi parësor ka qenë minimizimi i çdo ndërprerjeje në aktivitetet e përditshme bankare të klientëve duke ofruar udhëzime për planifikim efektiv dhe duke i mbajtur ata të informuar për fushatat e përshtatura bazuar në nevojat e tyre.

Krahas hulumtimit të rregullt të tregut, banka ka intensifikuar iniciativat e brendshme. Kjo përfshin përpjekjet për të identifikuar më tej dhe për të kuptuar thellësisht nevojat dhe njohuritë e klientëve në lidhje me produktet dhe shërbimet e saj. Përpjekje e dukshme është bërë me nisjen e fushatës gjithëpërfshirëse të edukimit të klientit që synon rritjen e ndërgjegjësisimit si midis punonjësve ashtu edhe klientëve për rëndësinë e feedback-ut të klientëve.

Në përputhje me përpjekjet tona për të "ndërtuar bankë digjitale me ndërveprim njerëzor", në bashkëpunim me Rrjetin Ndërkombëtar të Raiffeisen, banka prezantoi disiplinën e Dizajnit të Shërbimit. Kjo përfshin bashkëpunimin aktiv me klientët që nga fillimi i fazës së krijimit të rrugëtimit të përdoruesve, për produkte të reja dhe ekzistuese, me qasje të përqendruar te njerëzit. Kjo disiplinë kërkon bashkëpunim të ngushtë, komunikim të rregullt dhe të shpeshtë, hulumtime, takime me klientët, lehtësimin e dizajnit dhe vendosjes së produkteve dhe shërbimeve në përputhje me nevojat e klientëve.

Sa i përket të ardhmes, Banka Raiffeisen në Kosovë, të përkushtuar ndaj tejkallimit të pritshmërive të klientëve, mbetet e palëkundur në përkushtimin e saj për të ofruar përvoja të shkëlqyera për klientët.

Menaxhimi i riskut

Banka Raiffeisen në Kosovë në mënyrë proaktive është e fokusuar dhe e përkushtuar për menaxhim efikas të riskut për të mundësuar veprimtari të shëndetshme dhe të qëndrueshme të bankës. Banka e kupton rëndësinë e kulturës së fortë, e cila i referohet qëndrimeve, vlerave dhe standardeve të përbashkëta që formësojnë sjelljet që lidhen me ndërgjegjësimin për riskut, marrjen e riskut dhe menaxhimin e riskut. Kultura e riskut nënkupton grupin e kombinuar të vlerave, normave, qëndrimeve, kompetencave dhe sjelljeve korporative që lidhen me ndërgjegjësimin për riskun (perceptimin e riskut) dhe marrjen e riskut që përcaktojnë menaxhimin e riskut të zotimit të bankës. Banka ka kulturë të shëndoshë risku, mbështet vazhdimisht ndërgjegjësimin e duhur të riskut, sjelljet dhe gjykimet për marrjen e riskut brenda një kuadri të fortë të qeverisjes së riskut. Një kulturë e shëndoshë risku forcon menaxhimin efektiv të riskut, promovon marrjen e shëndoshë të riskut dhe siguron që rreziqet në zhvillim ose aktivitetet e marrjes së riskut përtej oreksit për risk të bankës njihen, vlerësohen dhe adresohen në kohën e duhur.

Si institucion financiar, banka është e ekspozuar ndaj shumë llojeve të rreziqeve si pjesë e aktiviteteve të bankës. Për të identifikuar, matur dhe menaxhuar në mënyrë aktive dhe efektive rreziqet, banka vazhdon të zhvillojë dhe avancojë kuadrin dhe sistemin e saj gjithëpërfshirës të menaxhimit të riskut. Menaxhimi i riskut është një pjesë integrale e menaxhimit të përgjithshëm të bankës. Banka ka një sistem të parimeve dhe procedurave të riskut për matjen dhe monitorimin e riskut, i cili synon administrimin e rreziqeve materiale. Rreziqet e kredisë, të tregut, të likuiditetit dhe ato operacionale maten, kufizohen, zbuten, agregohen dhe krahasohen me kapitalin e disponueshëm të mbulimit të riskut. Përveç kërkesave të autoritetit ligjor dhe rregullator, banka gjithashtu merr parasysh dhe menaxhon natyrën, shkallën dhe kompleksitetin e aktiviteteve të saj të biznesit dhe rreziqet që rezultojnë.

Rreziqet Mjedisore, Sociale dhe të Qeverisjes (ESG) shihen si rreziqe ndërdimensionale që prekin të gjitha fushat e menaxhimit të riskut. Si të tilla, konsideratat rreth faktorëve të rreziqeve ESG janë duke u përfshirë vazhdimisht (bazuar në vlerësimin e materialitetit të zhvilluar brenda vendit) në menaxhimin e llojeve të riskut në kuadrin ekzistues të menaxhimit të riskut (p.sh. brenda riskut të kredisë, tregut, atij operacional dhe të likuiditetit).

Risku kreditor

Risku kreditor është risku i humbjes financiare nëse një klient apo palë tjetër dështon të përmbushë një detyrim sipas një kontrate. Risku më i rëndësishëm ndaj të cilit ekspozohet banka është risku kreditor dhe ai rrjedh kryesisht nga huadhënia direkte ose financimi tregtar për klientët tanë. Banka ka në fuqi kuadrin e menaxhimit të riskut kreditor, i cili paraqet dhe pasqyron detajet në politikat, procedurat dhe standardet përkatëse. Këto dokumente janë plotësisht në përputhje me ligjet dhe rregulloret e Kosovës dhe janë gjithashtu të harmonizuara me politikat e Raiffeisen Bank International AG dhe përshkruajnë parimet thelbësore të bankës për menaxhimin e riskut kreditor. Qëllimi i Menaxhimit të Riskut Kreditor është të sigurojë cilësi të lartë të portofolit të kredisë, përqendrim të ulët të riskut dhe mbulim të duhur të rreziqeve kreditore me provizione. Përqendrimi i riskut kreditor menaxhohet nëpërmjet kufizimeve specifike (p.sh. pragjet e përqendrimit) për dimensione të zgjedhura të riskut kreditor, si risku i një emri të vetëm për të kufizuar ekspozimin maksimal për çdo kundërpalë individuale/GCC, ose/dhe riskun e industrisë. Portofoli i shëndetshëm i kredisë së bankës mbahet përmes proceseve dhe masave të vendosura në menaxhimin e riskut kreditor. Në këtë kontekst, korniza e riskut kreditor kërkon kryerjen e analizave dhe vlerësimeve të riskut kreditor përpara disbursimit të kredisë. Gjithashtu, për të ruajtur një portofol të shëndetshëm, bëhet monitorim i rregullt i gjendjes financiare të klientëve pas disbursimit të kredisë, në mënyrë që të mund të nxirret çdo tregues paralajmërues i hershëm që do të ndikonte në ecurinë e kredisë.

Menaxhimi i portofolit të kredive

Departamenti i Menaxhimit të Portofolit të Kredive dhe Kontrollit të Riskut monitoron nga afër dhe kryen analiza të zhvillimeve makroekonomike dhe rreziqeve të shfaqura në treg dhe në të gjithë sektorët ekonomikë dhe ndërmerr analiza të skenarëve. Kjo i mundëson bankës të parashikojë dhe të ndërmarrë veprime aty ku është e nevojshme, duke përfshirë monitorimin e zgjeruar, ndryshimin e oreksit për risk të bankës dhe/ose rregullimin e limiteve dhe ekspozimeve, për të ribalancuar ekspozimet dhe për të menaxhuar oreksin për risk aty ku është e nevojshme. Bazuar në këtë, banka ndërmerr rishikime të rregullta të treguesve kryesorë të portofolit për të siguruar që rreziqet individuale të klientëve ose të portofolit janë kuptuar dhe banka mund të menaxhojë nivelin e lehtësive të ofruara gjatë çdo rënije të përshtatshme.

Gjatë vitit 2023, për sa i përket menaxhimit të riskut kreditor, banka ka qenë vazhdimisht e fokusuar në ndjekjen e ndryshimeve ekonomike në mënyrë që të vlerësojë ndikimin e mundshëm në portofolin e kredisë së bankës dhe në situatën financiare të klientit. Për të ruajtur cilësinë e portofolit të kredisë dhe për të parandaluar çdo përkeqësim, gjatë vitit banka vazhdoi të ketë kontakte të rregullta me klientët për të pasur informacionet më të fundit mbi ndikimin e mundshëm që mund të ndikojë në operacionet dhe financat e tyre. Bazuar në informacionet e klientëve, analiza e riskut është kryer kryesisht me fokus tek bizneset dhe individët të cilët janë vlerësuar si më të prekurit nga situata ekonomike. Banka Raiffeisen në Kosovë qëndron në një pozitë shumë të mirë duke mbajtur ekspozim të shëndetshëm ndaj riskut kreditor brenda parametrave të pranueshëm. Ky menaxhim efektiv i riskut kreditor është një komponent kritik i një qasjeje gjithëpërfshirëse ndaj menaxhimit të riskut dhe thelbësor për suksesin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë të bankës.

Menaxhimi i ekspozimeve joperformuese

Në përputhje me kërkesat e BE-së dhe autoriteteve lokale, Banka Raiffeisen në Kosovë ka zbatuar plotësisht kërkesat rregullatore dhe ka zhvilluar procedura dhe procese të brendshme për menaxhimin e kredive joperformuese. Banka Raiffeisen në Kosovë ka qenë gjithashtu e angazhuar në mënyrë aktive në parandalimin e mospagesave të reja dhe rikuperimet e mira gjatë vitit 2023. Si përfundim, banka ka vazhduar të ketë strukturë të shëndoshë të portofolit cilësor dhe raporti i mbulimit qëndron në nivel të kënaqshëm, në përputhje me limitet e përcaktuara në Strategjinë e brendshme të Ekspozimeve Joperformuese dhe të Kostos së Riskut.

Risku i likuiditetit

Mjaftueshmëria e likuiditetit sigurohet si nga pikëpamja ekonomike ashtu edhe nga ajo rregullatore. Për t'iu qasur perspektivës ekonomike, banka ka krijuar një kornizë qeverisjeje që përfshin limitet e brendshme dhe masat drejtuese. Raiffeisen Bank i menaxhon këto rreziqe nëpërmjet politikave dhe procedurave në përputhje me kërkesat e autoritetit rregullator. Gjithashtu, monitorimi i riskut të likuiditetit si pjesë e Njësia të Kontrollit të Riskut ndodhet në kuadër të Divizionit të Riskut. Pozicioni i likuiditetit të bankës analizohet, prezantohet dhe diskutohet në Komitetin e Aseteve dhe Detyrimeve (ALCO), Bordin Menaxhues dhe Komitetin e Menaxhimit të Riskut në nivel të Bordit Mbikëqyrës. Komponenti rregullator adresohet nëpërmjet pajtueshmërisë me kërkesat e raportimit sipas Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës për raportet rregullatore të likuiditetit duke përfshirë Raportin e Mbulimit të Likuiditetit dhe Raportin e Financimit të Qëndrueshëm Neto. Banka monitoron dhe vlerëson riskun afatshkurtër të likuiditetit bazuar në një analizë të hendeikut të likuiditetit, ndër instrumente të tjera, duke përdorur tregues të shumtë. Banka arriti të mbajë treguesit e likuiditetit mbi limitet minimale të përcaktuara, qoftë nga rregullatorë apo nga aspekti i brendshëm të cilët ishin shumë mbi nivelin minimal të kërkuar prej 100%. Si rezultat, banka ka në dispozicion likuiditet të mjaftueshëm në vitin 2023 për të përmbushur në kohën e duhur të gjitha detyrimet financiare.

Likuiditeti menaxhohet çdo ditë nga Thesari dhe monitorohet nga Njësia e Kontrollit të Riskut dhe i paraqitet gjithashtu ALCO-së. Banka e konsideron riskun e likuiditetit të ulët, për shkak të diversitetit të depozitave të klientëve dhe faktit që portofoli i kredisë përmban një numër të madh ekspozimesh kreditore individuale dhe biznesore afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata, si dhe raportin e ulët të NPL-ve të bankës. Nga këndvështrimi i riskut të likuiditetit, kjo çon në flukse monetare të diversifikuara dhe të qëndrueshme, duke marrë parasysh edhe qëndrueshmërinë e depozitave, të cilat janë burimi ynë kryesor i financimit. Për sa i përket riskut të financimit, në Raiffeisen ky risk zbutet nga fakti se banka financon operacionet e saj kreditore kryesisht nëpërmjet depozitave të klientëve. Banka monitoron treguesin kryesor për kufizimin e riskut të financimit nga treguesi i përqendrimit të depozitave.

Pozicioni i likuiditetit analizohet sipas skenarëve të pritur dhe kushteve të stresuara, në të njëjtën kohë për të ruajtur qasjen në burime të ndryshme financimi ku planet kontingjente përcaktohen nga procedurat për të menaxhuar krizat e mundshme të likuiditetit.

Gurëthemelet e kornizës ekonomike të riskut të likuiditetit janë skenari i vijimësisë (GC) dhe "Time-to-Ëall (TTË)". Analiza e vijimësisë tregon pozicionin strukturor të likuiditetit. Ajo mbulon të gjithë nxitësit kryesorë të riskut, të cilët mund të ndikojnë dëmshëm në grupin në skenarin e biznesit të zakonshëm. Nga ana tjetër, analiza "Time-to-Ëall" tregon horizontin e mbijetesës për skenarë të pafavorshëm të përcaktuar dhe modele stresi (tregu, reputacioni dhe kriza të kombinuara) dhe përcakton nivelin minimal të rezervës së likuiditetit (dhe/ ose kapacitetin e kundërbalancimit) të bankës.

Skenarët e likuiditetit modelohen duke përdorur një qasje në nivel të mbarë Grupit, duke njohur specifikimet lokale kur ato justifikohen nga faktorë ndikues të tillë si ambienti i tregut ose karakteristikat e biznesit.

Limitet e likuiditetit përcaktohen si nga perspektiva e "biznesit të zakonshëm" ashtu edhe nga një perspektivë stresi. Në përputhje me oreksin e përcaktuar të riskut, Raiffeisen Bank në Kosovë demonstroi një horizont mbijetese prej disa muajsh (TTË) në një skenar të rëndë stresi, të kombinuar (stresi i reputacionit dhe i tregut). Kjo mund të sigurohet ose nga një profil strukturor pozitiv i likuiditetit ose nga një rezervë mjaftueshëm e lartë likuiditeti. Në një mjedis normal të vijimësisë së biznesit, transformimi i maturitetit duhet të mbulohet plotësisht nga rezerva e disponueshme e likuiditetit në periudhën afatmesme. Kjo do të thotë që pozicioni kumulativ i likuiditetit për një periudhë deri në një vit duhet të jetë pozitiv. Në afat të gjatë (një vit ose më shumë), transformimi i maturitetit lejohet deri në një nivel të caktuar.

Risku i tregut

Banka e përcakton riskun e tregut si riskun e humbjeve të mundshme që vijnë nga ndryshimet në çmimet e tregut të pozicioneve tregtare dhe investuese. Risku i tregut është risku që lëvizjet në faktorët e tregut, si kursi i këmbimit valutor, normat e interesit, diferencat e kredisë, çmimet e kapitalit dhe çmimet e mallrave, do të ulin të ardhurat e bankës ose vlerën e portofolios së bankës.

Të gjitha rreziqet e tregut maten, monitorohen dhe menaxhohen nga Njësia e Kontrollit të Riskut. Rezultatet e analizës së pozicioneve të riskut të tregut i raportohen Komitetit të Aseteve dhe Detyrimeve, Bordit Menaxhues dhe Bordit Mbikëqyrës. Vlerat e mëposhtme maten dhe kufizohen çdo ditë në sistemin e menaxhimit të riskut të tregut:

- *Vlera në risk (niveli i besimit 99 përqind, horizonti i riskut një ditë)*
Vlera në risk (VaR) është instrumenti kryesor drejtues në tregjet likuide dhe situatat normale të tregut. VaR është humbja e mundshme maksimale e një portofolio me një nivel të caktuar besimi për një periudhë të caktuar mbajtjeje (99% dhe 1d). Sistemi i riskut të tregut llogarit shpërndarjen e fitimit dhe humbjes së çdo ujdje (transaksioni). Rezultatet e një ujdje të

vetme më pas agregohen për të përfutur vlerësime të VaR-së në nivelin e portofolit. Rezultatet e vlerës në risk nuk përdoren vetëm për kufizimin e riskut, por edhe në alokimin e kapitalit ekonomik.

- *Ndjeshmëritë (ndaj ndryshimeve në kurset e këmbimit dhe normat e interesit)*
Limitet e ndjeshmërisë duhet të sigurojnë që përqendrimet të shmangen në situata normale të tregut dhe të jenë instrumenti kryesor drejtues në situata ekstreme të tregut dhe në tregje jo likuide ose në tregje që janë strukturalisht të vështira për t'u matur.
- *Ndalimi i humbjes*
Ky limit përforcon disiplinën e tregtuesve në mënyrë të tillë që ata nuk lejojnë që humbjet të akumulohen në pozitat e tyre vetanake të pronarit, por t'i kufizojnë ato në mënyrë rigoroze.

Një koncept gjithëpërfshirës i testimit të stresit përplotëson këtë sistem limitesh me shumë nivele dhe simulon ndryshimet e mundshme të vlerës aktuale të skenarëve të përcaktuar për gjithsej portofolin.

Risku operacional

Risku operacional përcaktohet si risku i humbjeve që rezultojnë nga procese të brendshme, njerëz ose sisteme të papërshtatshme ose të dështuara ose nga ngjarje të jashtme, përfshirë kontraktimin, riskun e reputacionit dhe atë ligjor. Në këtë kategori risku menaxhohet shtytësisht e brendshëm të riskut siç janë aktivitetet e paautorizuara, mashtrimet ose vjedhjet, humbjet që lidhen me sjelljen, gabimet e modelimit, gabimet e ekzekutimit dhe procesit, ose ndërprerja e biznesit dhe dështimet e sistemit. Faktorët e jashtëm siç janë dëmtimi i pasurive fizike ose mashtrimi menaxhohet dhe kontrollohet gjithashtu. Kjo kategori e riskut analizohet dhe menaxhohet bazuar në të dhënat vetanake të humbjeve historike dhe rezultatet e vetëvlerësimeve. Një tjetër mjet i menaxhimit është sistemi i stimujve të zbatuar në alokimin e kapitalit të brendshëm. Ky sistem shpërblen cilësinë e lartë të të dhënave dhe menaxhimin aktiv të riskut. Është zbatuar koncepti i tre linjave të mbrojtjes ku menaxherët e linjave të biznesit caktohen dhe trajnohen si menaxherë të riskut operacional për secilën zonë të biznesit. Menaxherët e riskut operacional i ofrojnë kontrollit qendror të riskut operacional raporte mbi vlerësimet e riskut, ngjarjet e humbjeve, treguesit, skenarët dhe masat. Ata mbështeten në punën e tyre nga Specialistët e dedikuar të riskut operacional (DORS). Njësia e kontrollit të riskut është përgjegjëse për raportimin, zbatimin e kornizës, zhvillimin e masave të kontrollit dhe monitorimin e pajtueshmërisë me kërkesat. Brenda kornizës së ciklit vjetor të menaxhimit të riskut, ata gjithashtu koordinojnë pjesëmarrjen e departamenteve të linjës së dytë përkatëse të mbrojtjes dhe të gjithë partnerëve të linjës së parë të mbrojtjes (Menaxherët e riskut operacional).

Identifikimi i riskut

Identifikimi dhe vlerësimi i riskut që mund të rrezikojnë ekzistencën e bankës (por ndodhja e të cilave ka shumë pak gjasa) dhe zonat ku humbjet kanë më shumë të ngjarë të shfaqen më shpesh (por kanë vetëm ndikim të kufizuar) janë aspekte të rëndësishme të menaxhimit të riskut operacional. Vlerësimi i riskut operacional ekzekutohet në mënyrë të strukturuar sipas kategorive të riskut siç janë proceset e biznesit dhe llojet e ngjarjeve. Për më tepër, vlerësimi i riskut vlen për produktet e reja, projektet e reja, rregulloret e reja në zhvillim, si dhe pikat e hapura të auditimit.

Monitorimi

Për të monitoruar rreziqet operationale përdoren tregues të paralajmërimit të hershëm, që lejojnë identifikimin e shpejtë dhe minimizimin e humbjeve. Në përputhje me politikat dhe procedurat e brendshme, të dhënat e humbjeve mbledhen në një bazë të dhënash qendrore në një mënyrë të strukturuar sipas llojit të ngjarjes dhe linjës së biznesit. Rezultatet e analizave si dhe ngjarjet që rezultojnë nga rreziqet operationale raportohen në mënyrë gjithëpërfshirëse në Komitetin e menaxhimit të riskut operacional në baza të rregullta.

Mbledhja e humbjeve në databazën qendrore që vijnë nga rreziqet operationale është parakusht për zbatimin e një modeli statistikor të shpërndarjes së humbjeve dhe kërkesë minimale për zbatimin e qasjes së standardizuar rregullatore. Për më tepër, të dhënat e humbjeve përdoren për të krijuar dhe validuar skenarët e riskut operacional dhe për shkëmbim me grupet ndërkombëtare të të dhënave për të zhvilluar më tej mjete të përparura të menaxhimit të riskut operacional, si dhe për të ndjekur më tej efikasitetin e masave dhe të kontrollit.

Kuantifikimi dhe zbutja

Raiffeisen Bank në Kosovë është duke llogaritur kërkesat e ekuitetit për riskun operacional duke përdorur qasjen e standardizuar. Për të reduktuar riskun operacional, ORM-të vendosin për veprime parandaluese për zvogëlimin e riskut, si zbutja e riskut ose transferimi i riskut. Progresi dhe efektiviteti i këtyre veprimeve monitorohet nga Risku Operacional. Këta gjithashtu përcaktojnë planet kontingjente dhe emërojnë personat ose departamentet përgjegjëse për iniciimin e veprimeve të përcaktuara nëse në fakt ndodhin humbje. Përveç kësaj, disa njësi organizative të dedikuara ofrojnë mbështetje për njësitë e biznesit për parandalimin e rreziqeve operationale. Një rol të rëndësishëm në lidhje me aktivitetet e riskut operacional merret përsipër nga Menaxhimi i Krimit Financiar si pjesë e Departamentit të Pajtueshmërisë. Menaxhimi i Krimit Financiar ofron mbështetje për parandalimin dhe identifikimin e mashtrimit. RBKO gjithashtu kryen një program të gjerë trajnimit të stafit dhe ka plane të ndryshme kontingjente dhe sisteme të kopjeve rezervë.

Ndryshimet në mjedisin rregullator

Spektori bankar i Kosovës konsiderohet shumë dinamik me ndryshimet në legjislacion në përputhje me direktivat e BE-së. Si pjesë e Grupit Raiffeisen Bank International (RBI), banka është subjekt i ndryshimeve në mjedisin rregullator në BE. Kjo mundëson që banka të përshatatet paraprakisht me ndryshimet në rregulloret vendore, të cilat synojnë të harmonizohen me rregulloret e BE-së. Banka ndoqi nga afër zhvillimet rregullatore aktuale dhe ato të ardhshme në vitin 2023. Gjatë vitit, Banka Qendrore publikoi versionin e përditësuar të Rregullores për Menaxhimin e Riskut të Likuiditetit dhe hynë në fuqi dy rregullore të reja, Rregullorja për Raportin e Mbulimit të Likuiditetit dhe Rregullorja për Raportin Neto të Financimit të Qëndrueshëm.

Njerëzit, Kultura dhe Mësimi

Në thelb të përkushtimit tonë qëndron synimi për të qenë punëdhënës i preferuar në Kosovë. Gjatë gjithë vitit 2023, ky synim ishte udhërrëfyes i përpjekjeve tona në krijimin e një vendi pune ku talentët e dalluar ndihen të mirëpritur dhe të vlerësuar. Ne u përqendruam në nxitjen e një mjedisi që promovon performancë të lartë, të mësuarit e vazhdueshëm, rritjen në karrierë dhe mirëqenien e anëtarëve të ekipit tonë. Një arritje e rëndësishme ishte prezantimi i Propozicionit tonë të Vlerës të Punonjësve, që synon tërheqjen dhe mbajtjen e talentëve, të cilin e lansuam në fund të vitit të kaluar.

Ashtu si në vitin paraprak, edhe në vitin 2023 banka vazhdoi ta ketë në fokus komunitetin tonë të teknologjisë. Në përputhje me trendet e tregut dhe objektivat tona në teknologji dhe digjitalizim, ne i dhamë përparësi ofrimit të një eksperience të jashtëzakonshme për profesionistët e teknologjisë. Gjatë gjithë vitit, ne organizuam aktivitete të ndryshme të fokusuara në brendin e punëdhënësit, punësimin e talentëve, ruajtjen, si dhe zhvillimin profesional brenda sektorit të teknologjisë. Nismat e rëndësishme përfshinin Tech4Tech, Data Hackathon, seancat e IT Security, Open Day, dhe RISE – Programit për Praktikë dhe Bursa për Inxhinierë, duke rezultuar në një nivel të moderuar të qarkullimit të punonjësve gjatë gjithë vitit.

Gjithsej, në vitin 2023, banka kishte të punësuar 948 punonjës. Nga aspekti demografik, banka gëzon një ekip divers, me një moshë mesatare 36 vjeçare. Prej tyre, 57 përqind janë gra, ndërsa 43 përqind janë burra.

Zhvillimi profesional

Banka është plotësisht e përkushtuar për rritjen dhe zhvillimin e punonjësve të saj, duke ofruar një gamë të larmishme mundësish mësimi. Këto përpjekje kanë rezultuar në njohuri të zgjeruara në fusha të ndryshme, duke përfshirë produktet bankare, praktikat e menaxhimit, metodat inovative të punës dhe teknologjinë. Ky angazhim e ka pozicionuar bankën si një lider tregu, duke u ofruar klientëve një shërbim më profesional dhe efikas përmes qasjeve adaptive.

Në vitin 2023, kishte një fokus të veçantë në promovimin e vetëzhvillimit përmes mëimit online, i lehtësuar nga Sistemi i avancuar i Menaxhimit të të Nxënës (LMS). Duke bashkëpunuar me ofruesit e trajnimeve brenda dhe jashtë Kosovës, banka vazhdimisht identifikon nevojat e trajnimit, duke përshtatur programe për të përbushur kërkesat në zhvillim të punonjësve të saj. Planet individuale të zhvillimit synojnë kompetenca specifike duke rritur gjasat e rritjes personale. eLearning ka fituar një pranim të gjerë, me interes të konsiderueshëm të punonjësve dhe mbështetje për kurse të zhvilluara brenda vendit. Viti 2023 pati gjithashtu një theks të shtuar në kurset online të ofruara nga jashtë, duke rritur efikasitetin dhe shumëllojshmërinë e të mësuarit. Gjithashtu, u organizuan seanca të trajnimit me prezencë fizike. Mbështetja e bankës për punonjësit përfshinte kurse të licencuara që mbulojnë aftësitë teknike dhe të buta, në përputhje me vlerën korporative të "Të nxënës (Mësimi)". Të nxënës gjatë gjithë jetës mbetet një temë qendrore, me një fokus të shtuar në 2023 në tema si mënyra e re e punës, transformimi digjital, shëndeti, siguria dhe diversiteti, të ofruara kryesisht online nga folësit kryesorë nga RBI dhe ekspertë vendorë.

Vlera korporative "Mësimi" shërben si bazë për Organizatën e Mëimit, ku "Festivali i Mëimit" vepron si një katalizator për përvoja unike të mëimit. Në vitin 2023, tema e festivalit, "Bëni > artin e mëimit < realitet", përmbante prezantime dhe sesione trajnimi mbi të Dhënat & Teknologjinë, Biznesin, UX Design, ESG, Ndërgjegjësimin për Klimën, Zinxhirin e Furnizimit dhe Lidërsipin gjatë Transformimit.

Menaxhimi i talenteve

Gjatë gjithë vitit 2023, pati një përpjekje të vazhdueshme për të rritur ndërgjegjësimin dhe grupin e aftësive të menaxherëve të njerëzve në lidhje me aftësitë njerëzore. Programi i Menaxhimit të Talenteve dhe Programi i Lidërsipit u forcuan dhe u mbështetën zyrtarisht. Këto nisma janë krijuar për të njohur talentin dhe për të rritur aftësitë e punonjësve dhe menaxherëve më premtues të bankës. Ato përdorin një përzierje të metodave praktike, jokonvencionale dhe akademike të të nxënës për të thelluar ekspertizën dhe për të nxitur inovacionin.

Mjedisi i sigurt i punës

Si një punëdhënës i preferuar, ne e kuptojmë faktin se mirëqenia e organizatës varet nga mirëqenia e punonjësve. Angazhimi i bankës për të ofruar një mjedis modern pune, duke përfshirë modele të reja pune dhe zyra bashkëkohore, së bashku me nismat për shëndetin dhe mirëqenien, është i orientuar drejt nxitjes së potencialit të plotë të punonjësve.

Me orar fleksibil të punës dhe një model pune hibrid, qëllimi ynë është t'u ofrojmë punonjësve fleksibilitet më të madh dhe mundësi për të punuar në distancë. Duke i fuqizuar punonjësit që të zgjedhin oraret e punës dhe mjediset e favorshme për produktivitetin e tyre, banka synon të rrisim kënaqëshmërinë e tyre, të promovojë mirëqenien shëndetësore, dhe si rrjedhojë të nxitë performancë dhe produktivitet të shtuar. Për më tepër, hapësirat e brendshme, sikurse është mensa (bufeja), nxisin një ndjenjë bashkëpunimi mes punonjësve. Gjithashtu, salla sportive është krijuar për të mundësuar mirëqenien dhe kënaqësinë e punonjësve gjatë orarit të punës. Aktivitetet e përbashkëta të ekipeve, ekskursionet dhe ngjarjet e organizuara në natyrë kontribuojnë për një kulturë pune mbështetëse.

Në kuadër të aktivitetit Feel Good October, u mbajtën një sërë aktivitetesh të përqendruara në shëndet dhe mirëqenie. Këtu përfshihen vrapimet në mëngjes, çiklizmi, ecjet në natyrë, sesione të shëndetit mendor, programe gatimi dhe ushqimi të shëndetshëm, joga, pilates, kikkoks, dhurim të gjakut dhe një sfidë hapash. Gjithashtu, në bashkëpunim me organizata të ndryshme, u organizuan seanca për nënat në pushim të lehonisë për të trajtuar disiplinën pozitive në prindërimin e përditshëm. Me rastin e 20-vjetorit të Raiffeisen Bank në Kosovë, organizuam një ngjarje e madhe për punonjësit dhe fëmijët e tyre. Kjo ngjarje thekson përkushtimin tonë të vazhdueshëm dhe shfaq mirënjohjen për punonjësit dhe familjet e tyre, duke vendosur pozicionin tonë si një Punëdhënës i Preferuar.

Është e rëndësishme të theksohet se angazhimi ynë për Qëndrueshmërinë e Punonjësve brenda Propozicionit tonë të Vlerës së Punonjësve shtrihet në kultivimin e një vendi pune që është divers dhe gjithëpërfshirës. Me një përfaqësim prej mbi 50% të grave në bankë dhe mbi 40% në role drejtuese, ne promovojmë në mënyrë aktive mirëqenien e punonjësve, ruajtjen e talenteve dhe punësimin e tyre. Kjo përpjekje e bashkërenduar ka një ndikim të drejtpërdrejtë në strategjinë tonë Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (ESG).

Punëdhënës miqësor ndaj familjes

Në vitin 2023, banka vazhdoi të njihet përmes projektit "Zgjerimi i Zgjedhjeve përmes Politikave Miqësore për Familjen" nga UNFPA (Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë) për angazhimin e saj ndaj politikave të vendit të punës miqësore me familjen. Këto politika janë krijuar për të ndihmuar gratë dhe burrat në arritjen e një ekuilibri midis përgjegjësisë të tyre profesionale dhe personale, duke nxitur fuqizimin ekonomik të grave dhe duke inkurajuar rritjen e pjesëmarrjes së burrave në përgjegjësitë e kujdesit prindëror. Raiffeisen Bank në Kosovë njihet nga UNFPA si "Kompania Kampion" për politikën dhe praktikën e saj miqësore ndaj familjes, e kjo njohje është në harmoni me strategjinë tonë më të gjerë Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (ESG).

Menaxhimi i qëndrueshmërisë dhe përgjegjësia korporative

Qëndrueshmëria dhe Menaxhimi i ESG

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë riafirmoi përkushtimin e saj si pioniere e qëndrueshmërisë dhe integritetit mjedisor, social dhe qeverisës (ESG) në kuadër të operacioneve të saj dhe shërbimeve më të gjera bankare. Në përputhje me standardet globale të vendosura nga Banka Raiffeisen International (RBI), dega në Kosovë vazhdon t'i orientojë praktikën e saj të biznesit drejt zhvillimit të qëndrueshëm, duke theksuar rolin kritik të shërbimeve financiare në nxitjen e një të ardhmeje të qëndrueshme. Banka Raiffeisen në Kosovë mbetet në ballë të integritetit të parimeve të qëndrueshmërisë dhe ESG në operacionet e saj kryesore, duke u fokusuar në shtyllat kryesore të mëposhtme të Qëndrueshmërisë/ESG: Biznesi Kryesor (Financimi i Qëndrueshëm), Ekologjia e Brendshme, Investimet në Komunitet, dhe Punonjësit. Duke strukturuar përpjekjet rreth këtyre katër shtyllave të fuqishme të ESG-së, banka siguron strategji gjithëpërfshirëse dhe me ndikim, që përputhen me standardet globale dhe prioritetet vendore.

Ekologjia e Brendshme

Përpjekja jonë e vazhdueshme për të minimizuar gjurmën mjedisore të bankës nëpërmjet menaxhimit proaktiv të burimeve dhe zbatimit të praktikave të qëndrueshme, përfshin aktivitete për të arritur reduktimin e dëshiruar, si p.sh.:

- Zvogëlimi i konsumit të energjisë: Zvogëlimi i konsumit total të energjisë përmes përmirësimeve të sistemeve dhe teknologjive me eficiencë energjetike në të gjitha degët dhe zyrat qendrore.
- Menaxhimi i mbeturinave: Zbatimi i programeve gjithëpërfshirëse të riciklimit, dhe iniciativat për zvogëlimin e mbeturinave duke përmirësuar trajnimin e punonjësve dhe politikën e brendshme për shfrytëzimin e burimeve.
- Certifikimi mjedisor: Procesi i EMS sipas kërkesave të ISO 14001 për të formalizuar përkushtimin e bankës lidhur me respektimin e standardeve ndërkombëtare të menaxhimit mjedisor.

Biznesi Kryesor (Financimi i qëndrueshëm)

Fokusi i kësaj shtylle është edukimi dhe promovimi i zgjidhjeve të financimit të qëndrueshëm për të inkurajuar praktika biznesore miqësore ndaj mjedisit dhe me përgjegjësi sociale.

- Inovacioni i produkteve: Ne kemi prezantuar produkte të reja, siç janë ato të certikuara me ESG për klientët tanë, Financimi i Gjellbër për masat e eficiencës së energjisë, debit kartela të reciklueshme, financimin e lidhur me ESG duke synuar rritjen e portofolit të kreditimit të qëndrueshëm në EUR 83.2 milionë deri në fund të vitit 2023.
- Vlerësimet e qëndrueshmërisë: Vlerësimet e rrezikut të integruar plotësisht të ESG në proceset e miratimit të kredisë për të siguruar që të gjitha projektet e financuara të përputhen me kriteret e qëndrueshmërisë.
- Angazhimi i klientëve: Mbajtja e seminareve dhe punëtorive të rregullta për klientët lidhur me përfitimet nga praktikën dhe financimin i qëndrueshëm, duke synuar rritjen e pjesëmarrjes së klientëve në programet e gjelbra.
- Ndërgjegjësimi dhe edukimi: Në vitin 2023, me rastin e 20 vjetorit në Kosovë, Banka Raiffeisen në Kosovë organizoi një Samit dyditor të ESG-së, me fokus në "Tranzicioni i Ekonomisë së Gjellbër" më 15 dhe 16 qershor 2023, në Prishtinë. Kemi lansuar tri fushata për rritjen e ndërgjegjësisë, si dhe për herë të parë kemi publikuar raportin tonë jofinanciar.
- Bashkëpunimi me Bankën Shumëkombëshe për Politika Mjedisore dhe Sociale (E&S): Ne si Bankë zbatojmë standardet e Korporatës Financiare Ndërkombëtare (IFC) dhe/ose Agjencisë Shumëpalëshe të Garancisë së Investimeve (MIGA), me këto standarde kemi inkuorpuar Sistemin e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMS) dhe një Politikë Mjedisore dhe Sociale (Politika E&S) përkatëse. Procesi i kreditimit siguron që të gjitha aplikimet për kredi në segmentin e konsumatorëve të korporatave të rishikohen edhe në aspektin mjedisor dhe social.

Në ceremoninë e ndarjes së çmimeve "Euromoney for Excellence 2023", Banka Raiffeisen në Kosovë u vlerësua si "Banka më e mirë për ESG".

Punonjësit

Shtylla e punonjësve është e fokusuar në kultivimin e një mjedisi në vendin e punës që vlerëson diversitetin, inkurajon zhvillimin profesional dhe promovon shëndetin dhe mirëqenien.

- Diversiteti dhe Gjithëpërfshirja: Promovimi i një vendi pune gjithëpërfshirës që mbështet diversitetin në të gjitha nivelet e kompanisë, me fokus në ruajtjen e një ekuilibri gjinor prej të paktën 35% të përfaqësimit të femrave në pozitat drejtuese. Gjatë vitit 2023, mbi 40% e pozitave udhëheqëse mbaheshin nga gratë.
- Zhvillimi dhe Mirëqenia: Sigurimi i mundësive të vazhdueshme mësimore në lidhje me ESG-në dhe qëndrueshmërinë, krahas programeve që synojnë përmirësimin e mirëqenies së punonjësve dhe balancimit puna-jeta.

- Angazhimi dhe Liderhipi: Inkurajimi i përfshirjes së punonjësve në iniciativat e qëndrueshmërisë, duke njohur dhe shpërblyer kontributet në objektivat ESG të bankës.
- Shëndeti dhe Mirëqenia: Lansimi i programeve të reja të shëndetit dhe mirëqenies, për të nxitur një mjedis pune produktiv dhe të shëndetshëm. Ne kemi arritur të lansojmë një fushatë të brendshme ndërgjegjësuere të plotë mujore për aktivitetet e shëndetit dhe mirëqenies.

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë u njoh nga UNFPA (Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë) si kompani kampione në Kosovë për një kulturë korporative miqësore ndaj familjes.

Investimet në komunitet

Si një bankë e përgjegjshme, ne interesohemi edhe për rolin tonë në komunitetin ku operojmë dhe e mbështesim atë duke investuar në zhvillimin lokal dhe programet edukative.

- Mbështetja kulturore dhe edukative: Mbështetja e programeve lokale të artit dhe iniciativave edukative që promovojnë edukimin financiar. Kjo përfshin partneritetet me shkollat, për të integruar edukimin financiar në kurrikula.
- Projektet e angazhimit me komunitetin: Për pesë vite, Banka Raiffeisen në Kosovë, në bashkëpunim me shoqatën bamirëse "Stepic CEE", ka dhuruar çanta shkollore, materiale shkollore dhe tabletë për të ndihmuar mësimin online. Përfituesit, deri më sot, përfshijnë shkollat në qytetet e Prishtinës, Prizrenit, Gjilanit dhe Mitrovicës. Bashkëpunimi me shoqatën bamirëse CEE-së ka vazhduar edhe në vitin 2023, me 530 çanta dhe materiale të dobishme shkollore që u janë shpërndanë nxënësve të 26 shkollave të komunës së Pejës.
- Partneritetet: Banka përpaket në mënyrë aktive të përafrojnë strategjitë e saj të investimeve në komunitet me objektivat e qeverisë kombëtare dhe lokale, veçanërisht në fushat si arsimi, qëndrueshmëria mjedisore, sporti, kultura dhe mirëqenia sociale. Partnerët tanë për vitin 2023 kanë qenë UNICEF, UNDP, UNFPA, UN Women, Rrjeti CSR, Komuna e Prishtinës, CEL Kosova, Handikos, Shoqata e Miqësisë Austriako-Kosovare (Austria Kosovo Friendship Society), Chopin, Stepic EE Charity, RTK, Fondacioni Shtatëmbëdhjetë, Ambasada Austriake në Kosovë, Federata e Volejbollit të Kosovës, Federata e Futbollit të Kosovës, Komuna e Pejës, INDEP, Klubi Alpin, 7 Arte, Autostrada Bienale, Prifest.

Performanca dhe Ndikimi

Në vitin 2023, Banka Raiffeisen në Kosovë ka shënuar arritje të dukshme në rrugëtimin e saj të qëndrueshmërisë:

- Ka arritur normën mbi 40% në pozitat drejtuese të plotësuara nga gratë, duke promovuar diversitetin gjinor dhe gjithëpërfshirjen brenda vendit të punës.
- Ka lansuar RaiPOS, një portofol digjital, duke theksuar transformimin digjital dhe reduktimin e materialeve bankare fizike, në përputhje me praktikën e konsumit të qëndrueshëm.
- Ka mbështetur mbi 15 projekte të komunitetit, të fokusuar në kulturë, arte dhe edukim, me partneritete të konsiderueshme të krijuara me agjencitë e OKB-së dhe me institucionet e qeverisjes lokale.
- Portofoli kreditor i ESG-së është rritur nga 12.4 milionë në vitin 2022, në 83 milionë në vitin 2023.
- Zbatimi i Sistemeve të Menaxhimit Mjedisor bazuar në standardin ISO 14001.
- Është njohur nga UNFPA (Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë) si kompani kampione në Kosovë për një kulturë korporative miqësore ndaj familjes.
- Është vlerësuar nga Euromoney si "Banka më e mirë për ESG" në Kosovë.
- Ka nënshkruar Parimet për Fuqizimin e Grave (WEP) në koordinim me UN Women.

Përkushtimi i Bankës Raiffeisen në Kosovë ndaj qëndrueshmërisë dhe praktikave të përgjegjshme bankare demonstroi rolin e saj si lider në tranzicionin e sektorit financiar drejt zhvillimit të qëndrueshëm. Përmes përpjekjeve të saj të shënjestruara dhe iniciativave strategjike, banka jo vetëm që kontribuon në qëllimet globale të qëndrueshmërisë të përcaktuara nga RBI, por gjithashtu siguron që këto praktika të rezonojnë thellë brenda kontekstit lokal të Kosovës.

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C

PASQYRAT E VEÇANTA FINANCIARE TË PËRGATITURA NË PËRPUTHJE ME STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR
PËR VITIN E PËRMBYLLUR MË 31 DHJETOR 2022
ME RAPORTIN E AUDITORIT TË PAVARUR

PËRMBAJTJA

Raporti i auditorit të pavarur	35
Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar	36
Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse	37
Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet	38
Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë	39
Shënime për pasqyrat financiare të veçanta	38-107

Deklarata mbi përgjegjësinë e menaxhmentit

Për aksionarët dhe Bordin Mbikëqyrës të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a.

Ne kemi përgatitur pasqyrat financiare si më datën 31 dhjetor 2022 dhe për vitin e mbyllur në atë datë, të cilat paraqesin në mënyrë të saktë, në të gjitha aspektet materiale, pozitën financiare të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a. (në tekstin e mëtejshëm "Banka") si më 31 dhjetor 2023 si dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë për vitin e mbyllur. Menaxhmenti është përgjegjës për të siguruar se Banka i mbanë llogaritë në pajtueshmëri me rregulloret bankare të Kosovës dhe të cilat mund të ndryshohen në mënyrë të përshtatshme për të shpalosur me saktësi të arsyeshme pozitën financiare të Bankës dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë sipas Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar që përfshijnë edhe Standardet dhe Interpretimet Ndërkombëtare të Kontabilitetit, të cilat janë nxjerrë nga Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Kontabilitetit (IASB) dhe Komiteti Ndërkombëtar për Interpretime të Raportimit Financiar (IFRIC) i IASB-së, të cilat janë relevante për veprimtarinë e saj dhe të cilat ishin në fuqi për periudhën të cilën e mbulojnë të dhënat. Menaxhmenti ka edhe përgjegjësi të përgjithshme për t'i ndërmarrë të gjithë hapat e arsyeshëm në dispozicionin e vet për të ruajtur asetet e Bankës dhe për të parandaluar dhe zbuluar mashtrimet dhe parregullsitë tjera.

Menaxhmenti konsideron se, gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, Banka i ka shfrytëzuar politikat adekuate kontabël, të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente dhe janë mbështetur nga gjykime dhe vlerësime të arsyeshme dhe të matura, dhe se gjatë kësaj janë respektuar Standardet përkatëse Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

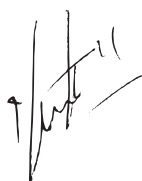
Rrjedhimisht, pasqyrat financiare konsiderohen të miratuara nga Bordi Menaxhues.

Prishtinë, Kosovë
26 mars 2024

Bordi Menaxhues i Bankës Raiffeisen në Kosovë

Anita Kovacic
Kryesuese e Bordit Menaxhues
Drejtoreshë Ekzekutive

Iliriana Toçi
Anëtare e Bordit Menaxhues
Shërbimet Bankare Retail

Deyan Ivanov
Anëtar i Bordit Menaxhues
Menaxhimi i riskut

Raporti i Auditorit të Pavarur

Për Aksionarët dhe Bordin e Drejtorëve të Raiffeisen Bank Kosova Sh.A

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të veçanta të **Raiffeisen Bank Kosova sh.a.** ("Banka"), që përfshijnë pasqyrën e veçantë të pozicionit financiar më 31 dhjetor 2023, dhe pasqyrën e veçantë të fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pasqyrën e veçantë të ndryshimeve në ekuitet (kapitalin neto) dhe pasqyrën e veçantë të rrjedhës së parasë për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2023, dhe shënimet për pasqyrat financiare të veçanta, duke përfshirë informacione materiale të politikave kontabël.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare të veçanta paraqesin në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozicionin financiar të Bankës më 31 dhjetor 2023, dhe performancën e saj financiare dhe rrjedhat e saj të parasë për vitin e përfunduar në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Baza për Opinion

Ne kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve përkruhen më tej në seksionin Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare të Veçanta të raportit tonë. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Kontabilistët Profesionistë të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Kontabilistët (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) (Kodi IESBA), dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe Kodin IESBA. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi marrë është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë të auditimit.

Informacioni tjetër

Menaxhmenti është përgjegjës për informacionet e tjera. Informacioni tjetër përfshin informacionin e përfshirë në Raportin Vjetor të Bankës në përputhje me kërkesat e Ligjit nr. 04/L-093. Raporti Vjetor i Bankës pritet të na vihet në dispozicion pas datës së raportit tonë të auditimit. Opinioni ynë mbi pasqyrat financiare të veçanta nuk mbulon informacionin tjetër dhe ne nuk do të shprehim asnjë formë konkluzioni sigurie për to.

Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare të veçanta, përgjegjësia jonë është të lexojmë informacionin tjetër të identifikuar më sipër kur ai të bëhet i disponueshëm dhe, duke e bërë këtë, të shqyrtojmë nëse informacioni tjetër ka mospërputhje materiale me pasqyrat financiare të veçanta ose njohuritë tona të marra në auditimit, ose përndryshe duket të ketë anomali materiale. Kur lexojmë Raportin Vjetor të Bankës, nëse konkludojmë se në të ka një anomali materiale, ne duhet t'ua komunikojmë këtë çështje personave të ngarkuar me qeverisjen.

Përgjegjësitë e menaxhmentit dhe atyre të ngarkuar me qeverisjen për pasqyrat financiare të veçanta

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare të veçanta në përputhje me SNRF-të, dhe për një kontroll të brendshëm që menaxhmenti e përcakton se është i nevojshëm për të mundësuar përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta që janë pa anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti është përgjegjës për vlerësimin e aftësisë së Bankës për të vazhduar si vijimësi, duke shpalosur, sipas rastit, çështjet që lidhen me vijimësinë dhe duke përdorur bazën e vijimësisë të kontabilitetit, përveç rasteve kur menaxhmenti ka ndërmend të likuidojë Bankën ose të pushojë operacionet, ose nuk ka alternativë realiste përveç sa më sipër.

Personat e ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare të Veçanta

Objektivat tona janë të marrim siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare të veçanta në tërësi janë pa anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të nxjerrim një raport auditori që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk është një garanci që një auditim i kryer në përputhje me SNA-të do të zbulojë gjithmonë një anomali materiale kur ekziston. Anomalitë mund të lindin nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose në total, mund të pritët në mënyrë të arsyeshme të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve të marra në bazë të këtyre pasqyrave financiare të veçanta.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykim profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalive materiale të pasqyrave financiare të veçanta, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedura auditimi që i përgjigjen këtyre rreziqeve dhe marrin evidencë auditimi që është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i moszbulimit të një anomalie materiale që rezulton nga mashtrimi është më i lartë se ai që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehtë, falsifikim, lëshime të qëllimshme, keqinterpretime ose anashkalim të kontrollit të brendshëm.
- Kuptojmë kontrollin e brendshëm që lidhet me auditimin në mënyrë që të hartohen procedura auditimi që janë të përshtatshme për rrethanat, por jo me qëllimin e shprehjes së një opinioni mbi efektivitetin e kontrollit të brendshëm të Bankës.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e vlerësimeve kontabël dhe dhënien e informacioneve shpjeguese përkatëse të bëra nga menaxhmenti.
- Konkludojmë mbi përshtatshmërinë e përdorimit nga menaxhmenti të bazës së vijimësisë të kontabilitetit dhe, bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ekziston një pasiguri materiale në lidhje me ngjarje ose kushte që mund të hedhin dyshime të rëndësishme mbi aftësinë e Bankës për të vazhduar si vijimësi. Nëse arrijmë në konkluzionin se ekziston një pasiguri materiale, neve na kërkohet të tërheqim vëmendjen në raportin e auditorit tonë ndaj dhënies së informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të veçanta ose, nëse këto informacione janë të pamjaftueshme, të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit të auditorit tonë. Megjithatë, ngjarjet ose kushtet e ardhshme mund të bëjnë që Banka të pushojë së funksionuari si vijimësi.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare të veçanta, duke përfshirë dhënien e informacioneve shpjeguese, dhe nëse pasqyrat financiare të veçanta përfaqësojnë transaksionet dhe ngjarjet themelore në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar me qeverisjen në lidhje me, ndër të tjera, qëllimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, duke përfshirë çdo mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne identifikojmë gjatë auditimit tonë.

Deloitte Kosova Sh.pk

Rr. Ukshin Hoti, Nr.120

Prishtinë, Republika e Kosovës

Nr. Unik Identifikues: 810468373

Partneri i angazhimit:

Arta Limani

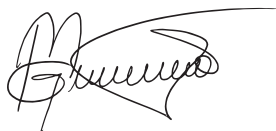
26 mars 2024

Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2023

(shumat në 000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Shënime	2023	2022
Pasuritë			
Paraja dhe ekuivalentët e saj dhe rezerva e detyrueshme	8	185,138	165,190
Detyrimet nga bankat	9	11,961	25,885
Letrat me vlerë të investimit	10	256,026	197,784
Kredi dhe paradhënie për klientët	11	925,540	862,946
Pasuri të tjera	12	3,739	4,697
Investimet në filialet	13	2,234	2,234
Prona, impiantet dhe pajisjet	14	32,591	32,145
Pasuri të paprekshme	14	8,062	7,309
Gjithsej pasuritë		1,425,291	1,298,190
Detyrimet			
Detyrimet ndaj bankave	15	7,721	8,428
Depozita nga klientët	16	1,219,286	1,128,968
Detyrimet financiare të matura me vlerën e drejtë	17	101	101
Detyrime të tjera	18	45,742	17,095
Provizionet	18	1,210	630
Detyrim i shtyrë tatimor	28	134	228
Gjithsej detyrime		1,274,193	1,155,450
Kapital aksionarëve			
Kapitali aksionar		63,000	63,000
Rezerva e vlerës së drejtë		(661)	(2,117)
Rezerva të tjera		1,955	1,955
Fitimet e pashpërndara		86,804	79,902
Gjithsej kapitali i aksionarëve	19	151,098	142,740
Gjithsej detyrime dhe kapitali i aksionarëve		1,425,291	1,298,190

Pasqyrat Financiare janë miratuar për publikim në emër të Menaxhmentit të Raiffeisen Bank Kosova sh.a dhe janë nënshkruar në emër të saj më 26 mars 2024.

Merita Gjyshinca Peja
Zyrtare Kryesore e Financave

Anita Kovacic
Drejtoreshë Ekzekutive
Kryesuese e Bordit Menaxhues

Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(shumat në '000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

		2023	2022
Të ardhurat nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	20	64,416	54,761
Shpenzimet e interesit të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv	20	(620)	(2,229)
Të ardhurat neto nga interesi		63,796	52,532
Të ardhurat nga dividendët	21	249	1,105
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet	22	27,259	25,539
Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve	22	(12,431)	(11,157)
Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet		14,828	14,382
Shpenzimet e rënies në vlerë për pasuritë financiare	6	(14,424)	(6,930)
Rikuperimet nga kreditë e shlyera më parë		1,719	1,656
Fitimet ose humbjet nga asetet dhe detyrimet financiare	23	1,429	(285)
Të ardhura të tjera operative	24	8,187	7,746
Të ardhurat neto operative		75,784	70,206
Shpenzimet e personelit	25	(20,133)	(18,542)
Zhvlerësimi i pronave dhe pajisjeve dhe ROU	26	(3,663)	(3,582)
Amortizimi i aseteve jomateriale	26	(2,959)	(2,272)
Shpenzime të tjera operative	27	(14,475)	(12,701)
Fitimi para tatimit mbi të ardhurat		34,554	33,109
Shpenzimi i tatimit mbi të ardhurat	28	(4,152)	(3,754)
Fitimi për vitin		30,402	29,355
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse			
Zërat që do të riklasifikohen në fitim ose humbje			
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të aseteve financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse		1,456	(2,144)
Të ardhurat totale të përgjithshme për vitin		31,858	27,211

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(shumat në 000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Kapitali aksionar	Fitimet e pashpërndara	Rezerva të tjera	Rezerva e vlerës së drejtë	Totali i kapitalit aksionar
Gjendja më 1 janar 2022	63,000	72,547	1,955	27	137,529
Fitimi i vitit	-	29,355	-	-	29,355
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	(2,144)	(2,144)
Dividendi për pronarët e kapitalit	-	(22,000)	-	-	(22,000)
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse	63,000	79,902	1,955	(2,117)	142,740
Gjendja më 31 dhjetor 2022	63,000	79,902	1,955	(2,117)	142,740
Fitimi i vitit	-	30,402	-	-	30,402
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	1,456	1,456
Gjithsej të ardhura gjithëpërfshirëse	63,000	110,304	1,955	(661)	174,598
Kontributet dhe shpërndarjet	-				
Dividendi për pronarët e kapitalit	-	(23,500)	-	-	(23,500)
Gjendja më 31 dhjetor 2023	63,000	86,804	1,955	(661)	151,098

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

(shumat në '000 Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe)

	Shënime	2023	2022
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet operative			
Interesi i pranuar në kredi		58,318	52,687
Interesi i paguar në plasmane		1,540	45
Interesi i pranuar në investimet në letra me vlerë		4,619	4,968
Dividendët e pranuar		249	1,105
Interesi i paguar për depozitat dhe kredinë e varur		(776)	(1,886)
Tarifat dhe komisionet e pranuar		27,259	25,539
Tarifat dhe komisionet e paguara		(12,431)	(11,157)
Të ardhura të tjera nga aktivitetet jobankare		9,906	9,402
Shpenzimet e stafit të paguara		(20,955)	(20,029)
Shpenzime të tjera operative të paguara		(14,475)	(12,701)
Tatimi mbi të ardhurat i paguar		(4,170)	(3,249)
Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative para ndryshimeve në pasuritë dhe detyrimet operative		49,084	44,724
Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative			
- Rezerva e detyrueshme e likuiditetit		(9,107)	(11,663)
- Detyrime nga bankat		314	211
- Kredi dhe paradhënie për klientët		(78,573)	(90,959)
- Pasuri të tjera		957	2,578
- Detyrime ndaj klientëve		96,539	106,193
- Depozita nga bankat		(663)	63
- Detyrime të tjera		3,879	7,063
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet operative		62,431	58,210
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet investuese			
Blerja e pronës, pajisjeve dhe pasurive jomateriale	14	(6,881)	(5,616)
Të ardhura nga shitja e pronave dhe pajisjeve		58	20
Investimi në letra me vlerë		(58,178)	(27,981)
Paraja neto (e përdorur në) aktivitetet investuese		(65,001)	(33,577)
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet e financimit			
Shlyerja e huave		-	(19,298)
Të ardhurat nga huamarrjet		(43)	2,030
Shlyerja e detyrimeve të qirasë		(871)	(966)
Dividendët e paguar		-	(22,000)
Rrjedha neto e parasë (e përdorur në) aktivitetet financiare		(914)	(40,234)
Efekti i ndryshimit të normës së këmbimit valutor		88	122
Ulje neto në para dhe ekuivalentet e saj		(3,396)	(15,479)
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fillim të vitit	8	78,874	94,353
Paraja dhe ekuivalentët e saj më 31 dhjetor 2023			
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet operative	8	75,478	78,874

Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë duhet të lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë e pasqyrave financiare të veçanta të përcaktuara në faqet 38 deri në 107.

Shënime për pasqyrat financiare të veçanta për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

1. NJËSIA RAPORTUESE

Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është aksionari që ka në pronësi 100 për qind të Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C. Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është 100 për qind filiale indirekte e Raiffeisen Bank International AG, banka amë.

Banka operon sipas licencës bankare të lëshuar nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës - ("BQK") më 8 nëntor 2001. Aktivitetet kryesore afariste të Bankës janë operacionet bankare komerciale dhe retail brenda Kosovës. Më 31 dhjetor 2023, Banka ka 7 degë dhe 29 nëndegë brenda Kosovës (31 dhjetor 2022: 7 degë dhe 30 nëndegë brenda Kosovës). Selia e Bankës gjendet në adresën e mëposhtme: Rruga Robert Doll 99, 10000 Prishtinë, Republika e Kosovës.

2. BAZA E PËRGATITJES

2.1 Baza kontabël

Pasqyrat financiare të veçanta janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF"). Këto pasqyra financiare janë përgatitur duke përdorur supozimin e vijimësisë.

2.2 Standarde dhe interpretime të reja dhe të ndryshuara të miratuara nga Banka

Në vitin aktual, banka ka aplikuar një sërë ndryshimesh në Standardet e Kontabilitetit të SNRF-ve të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK) që janë detyrueshëm në fuqi për një periudhë kontabël që fillon në ose pas datës 1 janar 2023. Miratimi i tyre nuk ka pasur asnjë ndikim material në dhënien e informacioneve shpjeguese ose në shumat e raportuara në këto pasqyra financiare.

SNRF 17 Kontratat e Sigurimit (duke përfshirë ndryshimet e qershorit 2020 dhe dhjetorit 2021 të SNRF 17

Banka ka miratuar SNRF 17 dhe ndryshimet përkatëse për herë të parë në vitin aktual. SNRF 17 vendos parimet për njohjen, matjen, paraqitjen dhe dhënien e informacioneve shpjeguese për kontratat e sigurimit dhe zëvendëson SNRF 4 Kontratat e Sigurimit. SNRF 17 përshkruan një model të përgjithshëm, i cili modifikohet për kontratat e sigurimit me veçori të pjesëmarrjes direkte, i përshkruar si qasja e tarifës variabile. Modeli i përgjithshëm thjeshtohet nëse plotësohen disa kritere duke matur detyrimin për mbulimin e mbetur duke përdorur qasjen e alokimit të primit. Modeli i përgjithshëm përdor supozimet aktuale për të vlerësuar shumën, kohën dhe pasigurinë e flukseve monetare të ardhshme dhe mat në mënyrë eksplicite koston e kësaj pasigurie. Ai merr parasysh normat e interesit të tregut dhe ndikimin e opsioneve të policëmbajtësve dhe garancive. Banka nuk ka asnjë kontratë që plotëson përkufizimin e një kontrate sigurimi sipas SNRF 17.

Ndryshimet në SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare dhe Deklarata e Praktikës 2 e SNRF Bërja e Gjykimeve të Materialitetit – Shpalosja e Politikave Kontabël

Banka ka miratuar ndryshimet në SNK 1 për herë të parë në vitin aktual. Ndryshimet ndryshojnë kërkesat në SNK 1 në lidhje me dhënien e informacioneve shpjeguese të politikave kontabël. Ndryshimet zëvendësojnë të gjitha rastet e termit "politika të rëndësishme kontabël" me "informacion material për politikën kontabël". Informacioni i politikës kontabël është material nëse, kur merret parasysh së bashku me informacione të tjera të përfshira në pasqyrat financiare të një njësie ekonomike, mund të pritët në mënyrë të arsyeshme të ndikojë në vendimet që marrin përdoruesit kryesorë të pasqyrave financiare për qëllime të përgjithshme në bazë të këtyre pasqyrave financiare. Paragrafët mbështetës në SNK 1 janë ndryshuar gjithashtu për të sqaruar se informacioni i politikës kontabël që lidhet me transaksione jomateriale, ngjarje ose kushte të tjera është jomaterial dhe nuk ka nevojë të jepet informacion shpjegues. Informacioni i politikës kontabël mund të jetë material për shkak të natyrës së transaksioneve të lidhura, ngjarjeve ose kushteve të tjera, edhe nëse shumat janë jomateriale. Megjithatë, jo të gjitha informacionet e politikave kontabël që lidhen me transaksionet materiale, ngjarjet ose kushtet e tjera janë në vetvete materiale. BSNK ka zhvilluar gjithashtu udhëzime dhe shembuj për të shpjeguar dhe demonstruar aplikimin e 'procesit të materialitetit me katër hapa' të përshkruar në Deklarata e Praktikës 2 SNRF.

Ndryshimet në SNK 12 Tatimet mbi të Ardhurat—Tatimet e shtyra në lidhje me asetet dhe detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm

Banka ka miratuar ndryshimet në SNK 12 për herë të parë në vitin aktual. Ndryshimet paraqesin një përjashtim të mëtejshëm nga përjashtimi fillestar i njohjes. Sipas ndryshimeve, një njësi ekonomike nuk aplikon përjashtimin e njohjes fillestare për transaksionet që sjellin diferenca të barabarta të përkohshme të tatueshme dhe të zbritshme. Në varësi të ligjit tatimor në fuqi, diferenca të barabarta të përkohshme të tatueshme dhe të zbritshme mund të lindin në njohjen fillestare të një asemi dhe detyrimi në një transaksion që nuk është një kombinim biznesi dhe nuk ndikon as në fitimin kontabël as fitimin e tatueshëm. Pas ndryshimeve në SNK 12, një njësi ekonomike kërkohet të njohë asetin dhe detyrimin tatimor të shtyrë të lidhur, me njohjen e çdo asemi tatimor të shtyrë që i nënshtrohet kritereve të rikuperueshmërisë në SNK 12. Following the amendments to IAS 12, an entity is required to recognise the related deferred tax asset and liability, with the recognition of any deferred tax asset being subject to the recoverability criteria in IAS 12.

Ndryshimet në SNK 12 Tatimet mbi të Ardhurat - Reforma Ndërkombëtare e Tatimeve - Rregullat e Modelit të Shtyllës së Dytë. Banka ka miratuar ndryshimet në SNK 12 për herë të parë në vitin aktual. BSNK ndryshon fushëveprimin e SNK 12 për të sqaruar se standardi zbatohet për tatimet mbi të ardhurat që rrjedhin nga ligji tatimor i miratuar ose i miratuar në thelb për të zbatuar rregullat e modelit të Shtyllës së Dytë të botuar nga OECD, duke përfshirë ligjin tatimor që zbaton taksat minimale vendore të kualifikuara shtesë (topup) të përshkruara në ato rregulla.

Ndryshimet paraqesin një përjashtim të përkohshëm nga kërkesat kontabël për tatimet e shtyra në SNK 12, në mënyrë që një njësi ekonomike as të njohë dhe as të japë informacione shpjeguese rreth aseteve dhe detyrimeve tatimore të shtyra në lidhje me tatimet mbi të ardhurat e Shtyllës së Dytë. Pas ndryshimeve, bankës i kërkohet të shpallë se ka zbatuar përjashtimin dhe të shpallë veçmas shpenzimet aktuale tatimore (të ardhurat) në lidhje me tatimet mbi të ardhurat e Shtyllës së Dytë.

Ndryshimet në SNK 8 Politikat Kontabël, Ndryshimet në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet—Përkufizimi i Vlerësimeve Kontabël

Banka ka miratuar ndryshimet në SNK 8 për herë të parë në vitin aktual. Ndryshimet zëvendësojnë përkufizimin e një ndryshimi në vlerësimet kontabël me një përkufizim të vlerësimeve kontabël. Sipas përkufizimit të ri, vlerësimet kontabël janë "shuma monetare në pasqyrat financiare që i nënshtrohen pasigurisë së matjes". Përkufizimi i një ndryshimi në vlerësimet kontabël u fshi.

2.3 Standardet e reja dhe të rishikuara të SNRF-ve të nxjerra, por ende jo efektive

Në datën e autorizimit të këtyre pasqyrave financiare, Banka nuk ka zbatuar standardet e reja dhe të rishikuara të mëposhtme të SNRF-ve që janë nxjerrë, por që nuk janë ende efektive [dhe [në disa raste] nuk janë miratuar ende nga [organi përkatës]]: Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28 - Shitja ose kontributi i pasurisë ndërmjet një investitori dhe pjesëmarrjes së tij ose sipërmarrjes së përbashkët

Ndryshimet në SNK 1 - Klasifikimi i detyrimeve si rrjedhëse apo jorjedhëse
Ndryshimet në SNK 1 Detyrimet jorjedhëse me marrëveshje
Ndryshimet në SNK 7 dhe SNRF 7 Marrëveshjet Financiare të Furnizuesit
Ndryshimet në SNRF 16 Detyrimi i qirasë në një shitje dhe marrje më pas me qira

Drejtorët nuk presin që adoptimi i Standardeve të listuara më sipër do të ketë një ndikim material në pasqyrat financiare të bankës në periudhat e ardhshme, përveç nëse tregohet më poshtë.

Ndryshimet në SNRF 10 Pasqyrat Financiare të Konsoliduara dhe SNK 28 Investimet në Pjesëmarrjet dhe Sipërmarrjet e Përbashkëta - Shitja ose Kontributi i Aseteve ndërmjet një Investitori dhe Pjesëmarrjes së tij ose Sipërmarrjes së Përbashkët

Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28 trajtojnë situatat kur ka një shitje ose kontribut të aseteve ndërmjet një investitori dhe pjesëmarrjes së tij ose sipërmarrjes së përbashkët. Në mënyrë të veçantë, ndryshimet theksojnë se fitimet ose humbjet që rezultojnë nga humbja e kontrollit të një filiali që nuk përmban një biznes në një transaksion me një pjesëmarrje ose një sipërmarrje të përbashkët që kontabilizohet duke përdorur metodën e kapitalit neto, njihen në fitimin ose humbjen e kompanisë amë vetëm në masën e interesave të investitorëve të palidhur në atë pjesëmarrje ose sipërmarrje të përbashkët. Në mënyrë të ngjashme, fitimet dhe humbjet që rezultojnë nga rimatja e investimeve të mbajtura në çdo ish filial (që është bërë një pjesëmarrje ose një sipërmarrje e përbashkët që kontabilizohet duke përdorur metodën e kapitalit neto) në vlerën e drejtë njihen në fitimin ose humbjen e ish kompanisë amë vetëm në masën e interesave të investitorëve të palidhur në pjesëmarrjen e re ose sipërmarrjen e përbashkët. Data e hyrjes në fuqi e ndryshimeve nuk është caktuar ende nga BSNK; megjithatë, lejohet zbatimi i mëhershëm i ndryshimeve. Menaxhmenti i bankës parashikon që zbatimi i këtyre ndryshimeve mund të ketë ndikim

Ndryshimet në SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare-Klasifikimi i Detyrimeve si Rrjedhëse ose Jorjedhëse

Në pasqyrat financiare të konsoliduara të bankës në periudhat e ardhshme nëse ndodhin transaksione të tilla. Ndryshimet në SNK 1 të publikuara në janar 2020 ndikojnë vetëm në paraqitjen e detyrimeve si rrjedhëse ose jorjedhëse në pasqyrën e pozicionit financiar dhe jo shumë ose kohën e njohjes së ndonjë aseti, detyrimi, të ardhurash ose shpenzimi, ose informacionin e shpalosur për këta zëra. Ndryshimet sqarojnë se klasifikimi i detyrimeve si rrjedhëse ose jorjedhëse bazohet në të drejtat që ekzistojnë në fund të periudhës raportuese, specifikojnë se klasifikimi nuk ndikohet nga pritshmëritë nëse një njësi ekonomike do të ushtrojë të drejtën e saj për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi, shpjegojnë se të drejtat ekzistojnë nëse marrëveshjet respektohen në fund të periudhës raportuese, si dhe prezantojnë një përkufizim të 'shlyerjes' për të bërë të qartë se shlyerja i referohet transferimit tek pala tjetër e mjeteve monetare, instrumenteve të kapitalit neto, aseteve të tjera ose shërbimeve. Ndryshimet zbatohen në mënyrë retrospektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2024, ku lejohet aplikimi i hershëm. BSNK ka harmonizuar datën e hyrjes në fuqi me ndryshimet e SNK 1 të vitit 2022. Nëse një njësi ekonomike i aplikon ndryshimet e vitit 2020 për një periudhë më të hershme, kërkohet gjithashtu që të aplikojë ndryshimet e vitit 2022 më herët. Menaxhmenti i bankës parashikon që aplikimi i këtyre ndryshimeve mund të ketë ndikim në pasqyrat financiare të konsoliduara të bankës në periudhat e ardhshme.

Ndryshimet në SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare - Detyrimet jorjedhëse me Marrëveshje

Ndryshimet specifikojnë se vetëm marrëveshjet, të cilat një njësi ekonomike kërkohet të respektojë në ose përpara fundit të periudhës raportuese ndikojnë në të drejtën e njësisë ekonomike për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi për të paktën dymbëdhjetë muaj pas datës së raportimit (dhe për këtë arsye duhet të merren parasysh në vlerësimin e klasifikimit të detyrimit si rrjedhës ose jorjedhës).

Marrëveshje të tilla ndikojnë në atë nëse e drejta ekziston në fund të periudhës raportuese, edhe nëse respektimi i marrëveshjes vlerësohet vetëm pas datës së raportimit (p.sh. një marrëveshje e bazuar në pozicionin financiar të njësisë ekonomike në datën e raportimit që vlerësohet për respektimin vetëm pas datës së raportimit). BSNK specifikon gjithashtu se e drejta për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi për të paktën dymbëdhjetë muaj pas datës së raportimit nuk preket nëse një njësi ekonomike duhet të respektojë një marrëveshje vetëm pas periudhës raportuese. Megjithatë, nëse e drejta e njësisë ekonomike për të shtyrë shlyerjen e një detyrimi është në varësi të asaj se njësi ekonomike respekton marrëveshjet brenda dymbëdhjetë muajve pas periudhës raportuese, një njësi ekonomike jep informacion shpjegues që u mundëson përdoruesve të pasqyrave financiare të kuptojnë rrezikun që detyrimet të bëhen të ripagueshme brenda dymbëdhjetë muajve pas periudhës raportuese. Kjo do të përfshinte informacionin rreth marrëveshjeve (duke përfshirë natyrën e marrëveshjeve dhe kur njësisë ekonomike i kërkohet t'i respektojë ato), vlerës kontabël të detyrimeve të lidhura dhe fakteve dhe rrethanave, nëse ka, që tregojnë se njësi ekonomike mund të ketë vështirësi në respektimin e marrëveshjeve. Ndryshimet zbatohen në mënyrë retrospektive për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2024. Zbatimi më i hershëm i ndryshimeve lejohet. Nëse një njësi ekonomike zbaton ndryshimet për një periudhë më të hershme, kërkohet gjithashtu që të zbatojë më herët ndryshimet e vitit 2020. Menaxhmenti i kompanisë amë parashikon që zbatimin e këtyre ndryshimeve mund të ketë ndikim në pasqyrat financiare të konsoliduara të bankës në periudhat e ardhshme.

Ndryshimet në SNK 7 Pasqyra e Rrjedhave të Parasë dhe SNRF 7 Instrumentet Financiare: Dhënia e informacioneve shpjeguese-Marrëveshjet financiare të furnizuesit

Ndryshimet shtojnë një objektiv të dhënies së informacioneve shpjeguese në SNK 7, duke theksuar se një njësi ekonomike i kërkohet të japë informacione shpjeguese në lidhje me marrëveshjet financiare të furnizuesit që u mundëson përdoruesve të pasqyrave financiare të vlerësojnë efektet e këtyre marrëveshjeve në detyrimet dhe rrjedhat e parasë (flukset monetare) të njësisë ekonomike. Përveç kësaj, SNRF 7 u ndryshua për të shtuar marrëveshjet financiare të furnizuesve si një shembull brenda kërkesave për të dhënë informacione rreth ekspozimit të një njësie ekonomike ndaj përqendrimit të rrezikut të likuiditetit. Termi "marrëveshjet financiare të furnizuesit" nuk është i përkufizuar. Në vend të kësaj, ndryshimet përshkruajnë karakteristikat e një marrëveshjeje për të cilën një njësi ekonomike do t'i kërkohet të japë informacionin. Për të përbushur objektivin e dhënies së informacioneve shpjeguese, një njësi ekonomike do t'i kërkohet të japë informacione shpjeguese në total për marrëveshjet e saj financiare të furnizuesit:

- Termat dhe kushtet e marrëveshjeve
- Vlera kontabël dhe zërat përkatës të paraqitur në pasqyrën e pozicionit financiar të njësisë ekonomike, të detyrimeve që janë pjesë e marrëveshjeve
- Vlera kontabël dhe zërat përkatës për të cilët furnizuesit kanë pranuar tashmë pagesa nga ofruesit financiarë
- Shtrirjet e datave të pagesës si për ato detyrime financiare që janë pjesë e një marrëveshjeje financiare të furnizuesit ashtu edhe për të pagueshmet tregtare të krahasueshme që nuk janë pjesë e një marrëveshjeje financiare të furnizuesit
- Informacioni mbi rrezikun e likuiditetit

Ndryshimet, të cilat përmbajnë lehtësime specifike kalimtare për periudhën e parë të raportimit vjetor në të cilën një njësi ekonomike zbaton ndryshimet, janë të zbatueshme për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2024. Zbatimi më i hershëm lejohet.

Ndryshimi i SNRF 16 Qiratë – Detyrimi i qirasë në një shitje dhe marrje më pas me qira

Ndryshimet në SNRF 16 shtojnë kërkesat e matjes së mëvonshme për transaksionet e shitjes dhe marrjes më pas me qira që plotësojnë kërkesat e SNRF 15 për t'u kontabilizuar si shitje. Ndryshimet kërkojnë që shitësi-qiramarrësi të përcaktojë 'pagesat e qirasë' ose 'pagesat e qirasë të rishikuara' në mënyrë që shitësi-qiramarrësi të mos njohë një fitim ose humbje që lidhet me të drejtën e përdorimit të ruajtur nga shitësi-qiramarrësi, pas datës së fillimit. Ndryshimet nuk ndikojnë në fitimin ose humbjen e njohur nga shitësi-qiramarrësi në lidhje me përfundimin e pjesshëm ose të plotë të qirasë. Pa këto kërkesa të reja, një shitës-qiramarrës mund të ketë njohur një fitim nga e drejta e përdorimit që e ruan vetëm për shkak të një rimatjeje të detyrimit të qirasë (për shembull, pas një modifikimi të qirasë ose ndryshimit të afatit të qirasë) duke zbatuar kërkesat e përgjithshme në SNRF 16. Ky mund të ketë qenë veçanërisht rasti në një marrje më pas me qira që përfshin pagesa variabile të qirasë që nuk varen nga një indeks ose normë.

Si pjesë e ndryshimeve, BSNK ndryshoi një shembull ilustrues në SNRF 16 dhe shtoi një shembull të ri për të ilustruar matjen e mëvonshme të një aseti me të drejtën e përdorimit dhe një detyrimi të qirasë në një transaksion shitjeje dhe marrjeje më pas me qira me pagesa variabile të qirasë që nuk varen nga një indeks ose normë. Shembujt ilustrues sqarojnë gjithashtu se detyrimi, që lind nga një transaksion shitjeje dhe marrjeje më pas me qira që kualifikohet si shitje duke zbatuar SNRF 15, është një detyrim qiraje. Ndryshimet janë efektive për periudhat vjetore të raportimit që fillojnë më ose pas datës 1 janar 2024. Zbatimi më i hershëm lejohet. Nëse një shitës-qiramarrës i zbaton ndryshimet për një periudhë më të hershme, kërkohet të shpallë këtë fakt. Një shitës-qiramarrës i zbaton ndryshimet në mënyrë retrospektive në përputhje me SNK 8 për transaksionet e shitjes dhe marrjes më pas me qira të kryera pas datës së zbatimit fillestar, e cila përcaktohet si fillimi i periudhës së raportimit vjetor në të cilën njësi ekonomike zbatoi për herë të parë SNRF 16.

2.4 Valuta funksionale dhe e prezantimit

Valuta funksionale e Bankës e përdorur në përgatitjen e pasqyrave financiare është Euro pasi është valuta e mjedisit primar ekonomik në të cilin operon Banka dhe ajo pasqyron thelbin ekonomik të ngjarjeve themelore ("valuta funksionale"). Të gjitha shumat janë rrumbullkuar në mijërat më të afërta, përveç rasteve kur tregohet ndryshe.

2.5 Përdorimi i gjykimeve dhe vlerësimeve

Gjatë përgatitjes së këtyre pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe shumat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet faktike mund të ndryshojnë nga këto vlerësime. Vlerësimet dhe supozimet themelore rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive.

3. POLITIKA TË RËNDËSISHME KONTABËL

Politikat kontabël të përcaktuara më poshtë janë zbatuar në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare të veçanta.

3.1 Filialet dhe konsolidimi

Filialet janë subjekte të kontrolluara nga Banka. Kontrolli ekziston pasi Banka është e ekspozuar ose ka të drejta ndaj kthimeve të ndryshueshme nga përfshirja e saj me të investuarin (filialin) dhe ka aftësinë të ndikojë në këto kthime nëpërmjet fuqisë së saj mbi subjektin në të cilin ka investuar.

Këto pasqyra financiare përfaqësojnë vetëm rezultatin dhe pozicionin financiar të Bankës dhe nuk përfshijnë ato të filialeve të saj, siç detajohet në Shënimin 13.

Banka përgatit pasqyra financiare të veçanta dhe të konsoliduara në përputhje me SNRF. Pasqyrat financiare të konsoliduara përgatiten për qëllime rregullatore vendore dhe nuk publikohen pasi vetë Banka është një filial tërësisht në pronësi dhe kompania mëmë përfundimtare Raiffeisen Bank International përpilon pasqyra financiare të konsoliduara të disponueshme për përdorim publik në <http://ëëë.rbinternational.com>, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Interesat në filialet kontabilizohen me bazë të kostos në pasqyrat financiare të veçanta.

3.2. Transaksionet në valutë të huaj

Transaksionet e këmbimit valutor regjistrohen sipas kursit në ditën e transaksionit. Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në valutë të huaj konvertohen me kursin e këmbimit në datën e raportimit.

Fitimet dhe humbjet nga këmbimi valutor që rezultojnë nga shlyerja e transaksioneve të tilla dhe nga konvertimi me kursin e këmbimit në fund të vitit të pasurive dhe detyrimeve monetare të denominuara në valutë të huaj njihen në fitim ose humbje nën Shënimin 22 Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet dhe Shënimin 23 Fitimet dhe humbjet, diferencat e këmbimit.

3.3. Pasuritë financiare dhe detyrimet financiare

3.3.1. Klasifikimi i Pasurive financiare

Banka klasifikon të gjitha pasuritë e saj financiare bazuar në modelin e biznesit për menaxhimin e pasurive dhe kushtet kontraktuale të pasurisë, të matura me:

- koston e amortizuar;
- vlerën e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (FVOCI); dhe
- vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes (FVTPL).

3.3.2. Klasifikimi i Detyrimeve financiare

Të gjitha detyrimet financiare klasifikohen si të matura më pas me kosto të amortizuar, përveç zërave të mëposhtëm që maten me FVTPL:

- Detyrimet financiare që mbahen për tregtim – duke përfshirë derivativët;
- Detyrimet financiare që lindin kur një transferim i një pasurie financiare nuk kualifikohet për çregjistrim ose kur zbatohet metoda e përfshirjes së vazhdueshme;
- Garancitë financiare dhe zotimet kreditore me interes nën normën e tregut;
- Shuma kontingjente e njohur nga një blerës në një kombinim biznesi;
- Detyrimet financiare që janë përcaktuar si në FVTPL në njohjen fillestare.

Banka i klasifikon detyrimet e saj financiare me koston e amortizuar dhe me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

3.3.3. Modeli i biznesit

Banka përcakton modelin e saj të biznesit në nivelin që pasqyron më së miri se si ajo menaxhon grupet e pasurive financiare për të arritur objektivin e saj të biznesit. Modeli i biznesit të Bankës nuk vlerësohet në bazën e secilit instrument veç e veç, por në një nivel më të lartë të portofoleve të agreguara dhe bazohet në faktorë të vëzhgueshëm si:

- Si vlerësohen dhe raportohen personelit performanca e modelit të biznesit dhe pasuritë financiare të mbajtura brenda atij modeli biznesi tek personeli drejtues kryesor i njësisë ekonomike;
- Rreziqet që ndikojnë në performancën e modelit të biznesit (dhe pasuritë financiare të mbajtura brenda atij modeli të biznesit) dhe, në veçanti, mënyrën e menaxhimit të këtyre rreziqeve.
- Si kompensohen menaxherët e biznesit (për shembull, nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të pasurive të menaxhuara ose në flukset monetare kontraktuale të mbledhura);
- Frekuenca e pritur, vlera dhe koha e shitjeve janë gjithashtu aspekte të rëndësishme të vlerësimit të Bankës.

Megjithatë, vlerësimi i Bankës është se niveli më i lartë i mundshëm i agregimit është në nivel të departamentit të Bankës. Duhet të përdoren nënportofolio të mëtejshme në mënyrë që çdo portofol të ketë karakteristikat e njëjtat ose të ngjashme të mëposhtme;

- Fusha e biznesit;
- TKP -të e vlerësimit të performancës;
- Personali të kryesor i menaxhimit (B-1);
- Rreziqet dhe proceset e menaxhimit të rrezikut;
- Infrastruktura e TI-së.

Vlerësimi i modelit të biznesit bazohet në skenarë të arsyeshëm të pritshëm pa marrë parasysh skenarët e 'rastit më të keq' ose të 'rastit të stresit'. Nëse flukset monetare pas njohjes fillestare realizohen në një mënyrë që është e ndryshme nga pritshmëritë fillestare të Bankës, Banka nuk e ndryshon klasifikimin e pasurive financiare të mbetura të mbajtura në atë model biznesi, por e inkorporon këtë informacion gjatë vlerësimit të pasurive financiare të sapolindura ose të blera në vijim.

3.3.4. Karakteristika e flukseve monetare kontraktuale

Për pasuritë financiare me model biznesi për të mbledhur flukse monetare kontraktuale, banka vlerëson nëse kushtet kontraktuale të pasurisë financiare shkaktojnë në data specifike flukse monetare që janë vetëm pagesa të kryegjësë dhe interesit mbi shumën e papaguar të kryegjësë të papaguar. Për këtë qëllim, interesi përkufizohet si kompensim për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë që lidhet me shumën e kryegjësë të papaguar gjatë një periudhe të caktuar kohore dhe për rreziqe të tjera bazë të huadhënies (për shembull likuiditeti) dhe kosto (për shembull administrative), si dhe një marzh fitimi. Në vlerësimin nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të kryegjësë dhe interesit, banka do të marrë parasysh kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo do të përfshijë vlerësimin nëse pasuria financiar përmban një kusht kontraktual që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve monetare kontraktuale në mënyrë që të mos përmbushë këtë kusht. Banka merr parasysh:

- Parapagimi, kushtet e zgjatjes;
- Karakteristikat e leverazheve;
- Pretendimi është i kufizuar në pasuritë e specifikuar ose flukset monetare;
- Instrumentet e lidhura me kontratë.

Ky vlerësim duhet të kryhet mbi bazën e secilit instrument veç e veç në datën e njohjes fillestare të pasurisë financiare.

3.3.5. Modifikimi i vlerës kohore të parasë dhe testi i pikës referuese (Benchmark)

Vlera në kohë e parasë është elementi i interesit që ofron konsideratë vetëm për kalimin e kohës. Ajo nuk merr parasysh rreziqet e tjera (kredi, likuiditet etj.) ose kostot (administrative etj.) që lidhen me mbajtjen e një pasurie financiare.

Në disa raste, elementi i vlerës në kohë të parasë mund të modifikohet (i papërsosur). Ky do të ishte rasti, për shembull, nëse norma e interesit e një pasurie financiare rivendoset periodikisht, por frekuenca e asaj rivendosjeje nuk përputhet me afatin e normës së interesit. Në këtë rast, njësitë duhet të vlerësojnë modifikimin nëse flukset monetare kontraktuale përfaqësojnë ende vetëm pagesat e kryegjësë dhe interesit, dmth., termi i modifikimit nuk i ndryshon ndjeshëm flukset monetare nga një instrument standard 'i përsosur'. Ky vlerësim nuk është një zgjedhje e politikës kontabël dhe nuk mund të shmanget thjesht duke arritur në përfundimin se një instrument, në mungesë të një vlerësimi të tillë, do të matet me vlerën e drejtë.

Për tiparet kryesore kontraktuale të mëposhtme që mund të modifikojnë potencialisht vlerën në kohë të parasë, zbatohet një test "pikë reference" (benchmark):

- Frekuenca e normës së rivendosjes nuk përputhet me maturimin e interesit;
- Treguesi i ngecjes;
- Klauzola zbutëse;
- Grejs Periudha;
- Referenca e rendimentit të tregut sekondar.

3.3.6. Njohja e pasurive dhe detyrimeve financiare

Banka fillimisht njeh kreditë, të arkëtueshmet dhe detyrimet e tjera financiare në datën në të cilën ato janë krijuar. Të gjitha instrumentet e tjera financiare (përfshirë blerjet e rregullta dhe shitjet e pasurive financiare) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit. Pasuria financiare ose detyrimi financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë plus, për zërin që nuk është me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, kostot e transaksionit që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të tij.

3.3.7. Çregjistrimi i pasurive dhe detyrimeve financiare

3.3.7.1 Çregjistrimi për shkak të modifikimit thelbësor të termave dhe kushteve

Banka çregjistron një pasuri financiare, të tillë si një kredi për një klient, kur termat dhe kushtet janë rinegociuar deri në masën që, në thelb, ajo bëhet një kredi e re, me diferencën njihet si një fitim ose humbje nga çregjistrimi. Kreditë e njohura rishtazi klasifikohen si Faza 1 për qëllime të matjes së ECL-së, përveç rastit kur kredia e re konsiderohet të jetë POCI.

Kur vlerëson nëse duhet të çregjistrojë ose jo një kredi për një klient, Banka merr parasysh faktorët e mëposhtëm cilësorë:

- Ndryshimi në valutën e kredisë;
- Prezantimi i një tipari të kapitalit neto;
- Ndryshimi në palën tjetër;
- Nëse modifikimi është i tillë që instrumenti nuk do të plotësonte më kriterin SPPI.

dhe faktorët sasiorë:

- Zgjatja e afatit mesatar të mbetur të barabartë ose më shumë se 50% dhe të barabartë ose më shumë se 2 vjet (kumulative);
- Ndryshimet e shumës së kostos së amortizuar (të zbritura me EIR origjinal) me të barabarta ose më shumë se 10% dhe/ose të barabarta ose më shumë se 100 mijë.
- Kreditë e fazës 3 shpesh mund të ristrukturohen për të përputhur me pagesat maksimale të pritshme që mund të përballojë një klient i falimentuar. Nëse është kështu, atëherë një zgjatje përtej 2 vjetësh nuk rezulton automatikisht në çregjistrim dhe kërkon gjykim për të përcaktuar nëse zgjerimi është ekonomikisht një instrument i ri.

3.3.7.2 Çregjistrimi përveç modifikimit thelbësor

Pasuritë financiare

Një aset financiar (ose, sipas rastit, një pjesë e një pasurie financiare ose pjesë e një grupi pasurish financiarë të ngjashme) çregjistrohet kur të drejtat për të marrë flukse monetare nga pasuria financiare kanë skaduar. Banka gjithashtu çregjistron pasurinë financiare nëse ajo ka transferuar pasurinë financiare dhe transferimi kualifikohet për çregjistrim.

Banka ka transferuar asetin financiar nëse dhe vetëm nëse:

- Banka ka transferuar të drejtat e saj kontraktuale për të marrë flukse monetare nga pasuria financiare; ose
- Ajo ruan të drejtat për flukset monetare, por ka marrë përsipër një detyrim për t'i paguar plotësisht flukset monetare të marra pa vonesë materiale ndaj një pale të tretë sipas një marrëveshje kalimi (pass-through).

Marrëveshjet e kalimit janë transaksione në të cilat Banka ruan të drejtat kontraktuale për të marrë flukset monetare të një pasurie financiare ("pasuria origjinale"), por merr një detyrim kontraktual për t'i paguar ato flukse monetare një ose më shumë njësive ekonomike ("përfituesit e mundshëm"), kur plotësohen të tre kushtet e mëposhtme:

- Banka nuk ka asnjë detyrim t'u paguajë shumat përfituesve eventuale, përveç nëse ka mbledhur shuma ekuivalente nga pasuria origjinale, duke përjashtuar paradhëniet afatshkurtra me të drejtën për rikuperim të plotë të shumës së dhënë hua plus interesin e përlogaritur me normat e tregut.
- Banka nuk mund të shesë ose të lërë peng pasurinë origjinale përveçse si garanci për marrësit e mundshëm,
- Banka duhet të dorëzojë çdo fluks monetar që mbledh në emër të marrësve eventuale pa vonesa materiale.

Për më tepër, Banka nuk ka të drejtë të riinvestojë flukse të tilla monetare, me përjashtim të investimeve në para ose ekuivalente të parasë duke përfshirë interesin e fituar, gjatë periudhës ndërmjet datës së arkëtimit dhe datës së kërkuar të marrësit eventuale.

Një transferim kualifikohet për mosnjohje vetëm nëse:

- Banka ka transferuar në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurisë, ose
- Banka as nuk ka transferuar dhe as mbajtur në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurisë, por ka transferuar kontrollin e pasurisë

Banka konsideron se kontrolli do të transferohet nëse dhe vetëm nëse marrësi ka aftësinë praktike për t'ia shitur pasurinë në tërësi një pale të tretë të palidhur dhe është në gjendje ta ushtrojë atë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa vendosur kufizime shtesë për transferimin.

Kur Banka as nuk i ka transferuar dhe as nuk i ka mbajtur në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet dhe ka mbajtur kontrollin e pasurisë, aktivi vazhdon të njihet vetëm në masën e përfshirjes së vazhdueshme të Bankës, në të cilin rast, Banka njeh gjithashtu një detyrim të lidhur. Pasuria e transferuar dhe detyrimi shoqërues maten mbi një bazë që pasqyron të drejtat dhe detyrimet që Banka ka ruajtur.

Nëse përfshirja e vazhdueshme merr formën e një opsioni të shkruar ose të blerë (ose të dyja) mbi pasurinë e transferuar, përfshirja e vazhdueshme matet me vlerën që Banka do të kërkojë të paguajë pas riblerjes. Në rastin e një opsioni për shitje me shkrim mbi një pasuri që matet me vlerën e drejtë, shtrirja e përfshirjes së vazhdueshme të njësive ekonomike është e kufizuar në vlerën më të ulët të vlerës së drejtë të asetit të transferuar dhe çmimit të ushtrimit të opsionit.

Detyrimet financiare

Një detyrim financiar çregjistrohet kur obligimi sipas detyrimit shlyhet, anulohet ose skadon. Kur një detyrim financiar ekzistues zëvendësohet nga një tjetër nga i njëjti huadhënës me kushte thelbësisht të ndryshme, ose kushtet e një detyrimi ekzistues janë modifikuar thelbësisht, një shkëmbim ose modifikim i tillë trajtohet si çregjistrim i detyrimit fillestar dhe njohje e një detyrimi të ri. Çregjistrimi kontabilizohet për rastet kur ndryshimet në shumën e kostos së amortizuar (të zbritura me EIR origjinale) janë të barabarta ose më shumë se 10% dhe/ose të barabarta ose më shumë se 100 mijë euro. Diferenca midis vlerës kontabël të detyrimit financiar fillestar dhe shumës së paguar njihet në fitim ose humbje.

3.3.8. Kompensimi

Pasuritë dhe detyrimet financiare kompensohen dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar kur dhe vetëm kur, Banka ka të drejtën ligjore të kompensojë shumat dhe ajo synon ose t'i shlyejë ato në bazë neto ose të realizojë pasurinë dhe të shlyejë detyrimin në të njëjtën kohë.

Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm kur lejohen sipas SNRF-ve.

3.3.9. Matja e kostos së amortizuar

'Kostoja e amortizuar' e një pasurie financiare ose detyrimi financiar është shuma me të cilën matet pasuria financiare ose detyrimi financiar në njohjen fillestare, minus shlyerjet e kryegjësë, plus ose minus amortizimin kumulativ duke përdorur metodën e interesit efektiv të çdo difference ndërmjet shumës fillestare të njohur dhe shumës së maturimit, minus çdo reduktim për rënie në vlerë.

3.3.10. Matja e vlerës së drejtë

'Vlera e drejtë' është çmimi që do të merrej për të shitur një pasuri ose do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes në kryegjënë ose, në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm për të cilin Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një detyrimi pasqyron rrezikun e mosperformancës së tij.

Objekti i përdorimit të një teknike vlerësimi është të përcaktojë se cili do të ishte çmimi i transaksionit (dmth. një çmim dalës) në datën e matjes në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut. Vlera e drejtë vlerësohet në bazë të rezultateve të një teknike vlerësimi që përdor maksimalisht të dhënat e tregut dhe mbështetet sa më pak të jetë e mundur në të dhëna specifike për njësinë ekonomike. Një teknikë vlerësimi pritet të arrijë në një vlerësim realist të vlerës së drejtë nëse:

- ai pasqyron në mënyrë të arsyeshme mënyrën se si pritet çmimi i tregut për vlerën e instrumentit; dhe
- inputet në teknikën e vlerësimit përfaqësojnë në mënyrë të arsyeshme pritshmëritë e tregut dhe masat e faktorëve rrezik-kthim të qenësishëm në instrumentin financiar.

Prandaj, një teknikë vlerësimi

- përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh në përcaktimin e një çmimi; dhe
- është në përputhje me metodologjitë e pranuar ekonomike për çmimin e instrumenteve financiare.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare është çmimi i transaksionit (dmth. vlera e drejtë e shumës së dhënë ose të marrë). Metodologji të tjera përfshijnë krahasimin e vlerës së drejtë të atij instrumenti duke krahasuar me transaksione të tjera të vëzhgueshme aktuale të tregut në të njëjtin instrument/të ngjashëm (dmth. pa modifikim ose ripaketim) ose bazuar në një teknikë vlerësimi variablat e të cilës përfshijnë të dhëna nga tregjet e vëzhgueshme. Qasja e fluksit monetar të skontuar është një teknikë e përdorur për të lidhur shumat e ardhshme (flukset monetare) me të tashmen përmes një norme skontimi.

Konceptet e vlerës aktuale janë kritike për zhvillimin e teknikave për vlerësimin e vlerës së drejtë të instrumenteve financiare sepse çmimi i daljes nga tregu i një instrumenti financiar përfaqëson vlerësimin kolektiv të pjesëmarrësit në treg për vlerën aktuale të flukseve monetare të tij të pritshme. Prandaj, flukset monetare dhe norma e skontimit duhet të pasqyrojnë vetëm faktorë që janë specifike për instrumentin financiar që matet dhe duhet të pasqyrojnë supozimet që pjesëmarrësit e tregut do të përdornin në vlerësimet e tyre të vlerës së drejtë. Gjithashtu, duke qenë se flukset monetare të përdorura janë vlerësime dhe jo shuma të njohura, një vlerësim i vlerës së drejtë, duke përdorur vlerën aktuale, bëhet në kushte pasigurie. Duke qenë se pjesëmarrësit e tregut në përgjithësi kërkojnë kompensim për mbajtjen e pasigurisë së natyrshme në flukset monetare (primi i rrezikut), efekti i ndryshueshmërisë (rrezikut) në flukset monetare duhet të pasqyrohet ose në flukset monetare ose në normën e skontimit.

Në aplikimin e analizës së fluksit monetar të skontuar ("DCF"), Banka duhet të përdorë norma skontimi të barabarta me normat mbizotëruese të kthimit për instrumentet financiare që kanë në thelb të njëjtat kushte dhe karakteristika, duke përfshirë cilësinë kreditore të instrumentit, afatin e mbetur gjatë të cilit norma e interesit kontraktuale është fikse, afati i mbetur i ripagesës së kryegjësë dhe valuta në të cilën do të kryhen pagesat. Flukset monetare të përdorura në modelin DCF duhet të "përshtaten" me normën e skontimit dhe gjithashtu duhet të marrin parasysh karakteristikat e përmendura më sipër (p.sh. afati i mbetur i normës së interesit kontraktual dhe i kryegjësë).

Kur është e disponueshme, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Një treg konsiderohet aktiv nëse transaksionet për pasurinë ose detyrimin kryhen me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të ofruar informacion mbi çmimin në mënyrë të vazhdueshme. Nëse nuk ka çmim të kuotuar në një treg aktiv, atëherë Banka përdor teknikë vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve përkatëse të vëzhgueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve të pavëzhgueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh në vendosjen e çmimit të një transaksioni.

Vlera e drejtë e një depozite pa afat nuk është më e vogël se shuma e pagueshme sipas kërkesës, e zbritur nga data e parë në të cilën mund të kërkohet të paguhet shuma. Banka njeh transfertat ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ka ndodhur ndryshimi.

3.3.11. Garancitë financiare, letrat e kreditit dhe zotimet e patërhequra të huasë

Banka lëshon garanci financiare, letra kredie dhe zotime kredie. Garancitë financiare njihen fillimisht në pasqyrat financiare me vlerën e drejtë, duke qenë primi i marrë. Pas njohjes fillestare, detyrimi i Bankës sipas çdo garancie matet me vlerën më të madhe të shumës së njohur fillimisht minus amortizimin kumulativ të njohur në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, dhe sipas SNRF 9 – një provizion ECL. Primi i marrë njihet në pasqyrën e të ardhurave në të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet mbi bazën lineare gjatë jetëgjatësisë së garancisë. Zotimet e patërhequra të huasë dhe letrat kreditore janë zotime sipas të cilave, gjatë kohëzgjatjes së zotimit, Banka kërkohet t'i japë klientit një kredi me kushte të paracaktuara. Ngjashëm me kontratat e garancisë financiare, këto kontrata janë në fushëveprimin e kërkesave të ECL.

Vlera nominale kontraktuale e garancive financiare, e letrave të kredisë dhe e zotimeve të të patërhequra të huasë, ku kredia e rënë dakord për t'u dhënë është në kushtet e tregut, nuk regjistrohen në pasqyrën e pozicionit financiar. Vlerat nominale të këtyre instrumenteve janë shpalosur në Shënimin 26 dhe ECL-të përkatëse janë shpalosur në Shënimin 6.

3.3.12. Instrumentet Financiare - Rënia në vlerë (SNRF 9)

Matja e rënies në vlerë për humbjen e pritshme kreditore mbi pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar dhe vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse është një fushë që kërkon përdorimin e modeleve komplekse dhe supozime të rëndësishme për kushtet e ardhshme ekonomike dhe sjelljen e pagesës. Kërkohen gjykime të rëndësishme në zbatimin e kërkesave kontabël për matjen e humbjeve të pritshme të kredisë, ndër të tjera:

- Përcaktimi i kriterëve për rritje të ndjeshme të rrezikut kreditore
- Zgjedhja e modeleve dhe supozimeve të përshtatshme për matjen e humbjeve të pritshme kreditore
- Përcaktimi i numrit dhe peshimeve relative të skenarëve parashikues për çdo lloj produkti/tregu dhe humbjet e pritshme kreditore shoqëruese
- Krijimi i grupeve të pasurive financiare të ngjashme për qëllime të matjes së humbjeve të pritshme kreditore .

Për bankën, rreziku i kredisë vjen nga rreziku i pësimit të humbjes financiare nëse ndonjë prej konsumatorëve, klientëve ose palëve të tregut të bankës nuk përmbushin detyrimet e tyre kontraktuale. Rreziku kreditor lind kryesisht nga kreditë ndërbankare, komerciale dhe personale, si dhe nga zotimet e kredive që rrjedhin nga aktivitete të tilla huadhënëse, por mund të lindin edhe nga garancitë financiare të dhëna, të tilla si garancitë e kreditore, letrat e kreditit dhe pranimet. Banka është gjithashtu e ekspozuar ndaj rreziqeve të tjera kreditore që rrjedhin nga investimet në letrat me vlerë të borxhit.

Vlerësimi i rrezikut kreditor për qëllime të menaxhimit të rrezikut është kompleks dhe kërkon përdorimin e modeleve, pasi rreziku ndryshon me ndryshimet në kushtet e tregut, flukset e pritura monetare dhe kalimin e kohës. Vlerësimi i rrezikut të kredisë të një portofoli pasurish përfshin vlerësime të mëtejshme në lidhje me mundësinë e mospërmbushjes së detyrimeve, raportet shoqëruese të mospagimit dhe korrelacionet e mospagimit ndërmjet palëve. SNRF 9 përshkruan një model me tre faza për rënien në vlerë bazuar në ndryshimet në cilësinë kreditore nga pika e njohjes fillestare. Sipas këtij modeli, një instrument financiar që nuk është i kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, klasifikohet në Fazën 1 dhe rreziku i tij kreditor të monitoruar vazhdimisht. Sipas SNRF 9, kur maten humbjet e pritshme të kredisë, është e nevojshme të merren parasysh informacionet parashikuese. Pasuritë financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI) janë ato pasuri financiare që janë të kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare. Humbja e tyre e pritshme kreditore matet gjithmonë mbi bazën e jetëgjatësisë. Bazuar në procesin e mësipërm, Banka grupon kreditë e saj në Fazën 1, Fazën 2, Fazën 3 dhe POCI, siç përshkruhet më poshtë:

- Faza 1: Kur kreditë njihen për herë të parë, Banka njeh një lejim bazuar në ECL12 mujore. Kreditë e Fazës 1 përfshijnë gjithashtu lehtësira ku rreziku i kredisë është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 2.
- Faza 2: Kur një kredi ka shfaqur një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga krijimi, Banka regjistron një lejim për humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetës - LTECL. Kreditë e fazës 2 përfshijnë gjithashtu lehtësira, ku rreziku kreditor është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 3.
- Faza 3: Kreditë e konsideruara kredi-të zhvlerësuar (siç përshkruhet në Shënimin 4). Banka regjistron një lejim për LTECL-të.
- POCI: Pasuritë e blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI) janë pasuri financiare që kanë pësuar zhvlerësim kreditor në njohjen fillestare. Pasuritë e POCI regjistrohen me vlerën e drejtë në njohjen fillestare dhe të ardhurat nga intereset njihen më pas bazuar në një EIR të rregulluar me kredi. ECL-të njihen ose njihen vetëm në masën që ka një ndryshim pasues në humbjet e pritura kreditore. Për pasuritë financiare për të cilat Banka nuk ka pritshmëri të arsyeshme për mbulimin e të gjithë shumës së papaguar ose një pjesë të saj, vlera kontabël bruto e pasurisë financiare zvogëlohet. Kjo konsiderohet një çregjistrim (i pjesshëm) i pasurisë financiare.

Rritje e ndjeshme e rrezikut kreditor

Banka konsideron se një instrument financiar ka përjetuar një rritje të ndjeshme të rrezikut kreditor kur një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme sasiore, cilësore ose të rezervës janë përmbytur:

Kriteret sasiore

Banka përdor kriteret sasiore si treguesin kryesor të rritjes së ndjeshme të rrezikut kreditor për të gjitha portofolet materiale plus kriteret cilësore shtesë si 30 ditë vonesë ose masat e durimit për një lehtësi të caktuar si backstop. Për stadifikimin sasior, banka krahason kurbën PD të jetëgjatësisë në datën e raportimit me kurbën PD të jetëgjatësisë së ardhshme në datën e njohjes fillestare. Duke pasur parasysh natyrën e ndryshme të produkteve midis shitjes me retail dhe jo-retail, metodat për vlerësimin e rritjeve potenciale të rëndësishme gjithashtu ndryshojnë pak. Për rrezikun jo-retail për t'i bërë të krahasueshme dy kurbat, PD-të

shkallëzohen në PD-të vjetore. Një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor konsiderohet të ketë ndodhur nëse rritja e PD ishte 250 për qind ose më shumë. Për maturimet më të gjata, pragu prej 250 për qind reduktohet për të llogaritur efektin e maturimit. Për ekspozimet retail nga ana tjetër, PD-të e mbetura kumulative krahasohen si diferenca logit midis "PD-së gjatë gjithë jetës në datën e raportimit" dhe "PD-së gjatë gjithë jetës në origjinë e kushtëzuar për mbijetesën deri në datën e raportimit". Një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor konsiderohet se ka ndodhur kur kjo diferencë logit është mbi një prag të caktuar. Nivelet e pragut llogariten veçmas për çdo portofol, i cili mbulohet nga modele individuale të PD-së të bazuara në vlerësim. Bazuar në të dhënat historike, pragjet vlerësohen si kuantili i 50-të i shpërndarjes së diferencave logit të sipërpërmendur në portofolin në përkeqësim. Në këtë mënyrë, 50 për qind e përkeqësimit të PD-ve gjatë gjithë jetës me shkallën më të lartë konsiderohet e rëndësishme. Kjo zakonisht përkthehet në një rritje të PD midis 150 dhe deri në 300 përqind, në varësi të sjelljes së mospagesës të portofoleve të ndryshme. Për sa i përket pragut në të cilin një instrument financiar duhet të kalojë në fazën 2, Banka ka vendosur për kufijtë bazuar në praktikën aktuale të tregut.

Kriteret cilësore

Kriteret cilësore të bankës si tregues dytësor i rritjes së ndjeshme të rrezikut kreditor për të gjitha portofolet materiale.

Lëvizja në Fazën 2 bëhet kur plotësohen kriteret e mëposhtme. Për portofolet e sovranëve, bankave, klientëve të korporatave dhe financimit të projekteve, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Treguesit e tregut të jashtëm
- Ndryshimet në kushtet e kontratës
- Ndryshimet në qasjen e menaxhimit
- Gjykimi i ekspertit

Vlerësimi i një rritjeje të ndjeshme të rrezikut kreditor përfshin informacione parashikuese dhe kryhet në baza tremujore në nivel transaksionesh individuale për të gjitha portofolet e klientëve sovranë, banka, të korporatave dhe financimit të projekteve të mbajtura nga banka.

Për portofolet retail, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Riprogramimi
- Mospagesa e ekspozimit tjetër të të njëjtit klient (segmenti PI)
- Qasja holistike - E aplikueshme për rastet kur informacioni i ri parashikues bëhet i disponueshëm për një segment ose pjesë të portofolit dhe ky informacion nuk është përfshirë ende në sistemin e vlerësimit. Nëse identifikohen raste të tilla, menaxhmenti e mat këtë portofol me humbjet e pritshme të kredisë gjatë gjithë jetës (si vlerësim kolektiv).
- Vlerësimi i rritjes së ndjeshme të rrezikut të kredisë përfshin informacione parashikuese dhe kryhet në baza mujore në nivel transaksioni individual për të gjitha portofolet retail të mbajtura nga banka.

Mjeti mbështetës/rezerva (Backstop)

Rezerva (backstop) aplikohet dhe instrumenti financiar konsiderohet se ka pësuar një rritje të ndjeshme të rrezikut kreditor nëse huamarrësi ka më shumë se 30 ditë vonesë në pagesat e tij kontraktuale. Në disa raste të kufizuara, supozimi se pasuritë financiare të cilat janë më shumë se 30 ditë të vonuara duhet të zhvendosen në Fazën 2, hidhet poshtë.

Përrjashtim i rrezikut të ulët kreditor

Në raste të përzgjedhura, kryesisht për letrat me vlerë të borxhit sovran, banka përdor përrjashtimin e rrezikut të ulët kreditor. Të gjitha letrat me vlerë që paraqiten me rrezik të ulët kreditor kanë një vlerësim ekuivalent me shkallën e investimit ose më të mirë.

Banka nuk ka përdorur përrjashtimin e rrezikut të ulët kreditor për asnjë biznes kreditues.

Përkufizimi i mospagesës (default) dhe aseteve të kreditit të zhvlerësuar

Mospagesa përcaktohet në nenin 178 të CRR si ngjarja kur një debitor specifik i bankës:

- nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e kredisë ndaj bankës nga burimet parësore, OSE
- debitori është vonuar për më shumë se 90 ditë për çdo detyrim material kreditor ndaj bankës.

Treguesit për klasifikimin 'nuk ka gjasa të paguaj' janë të përfshira përafërsisht në nenin 178 (3) CRR.

Joretail

Banka ka përcaktuar 12 tregues të cilët përdoren aktualisht për të identifikuar kriterin "nuk ka gjasa të paguaj" dhe vonesat prej 90 ditë dhe duhet të merren parasysh në DDB (fusha: klasifikimi i mospagesës). Kolona 'Klasifikimi' jep një referencë se cilës nga dy arsyet e renditura më sipër të mospagesës i referohet treguesi.

- Falimentimi
- Shlyerja e drejtpërdrejtë
- Detyrimi kreditor/Pretendimi është shlyer kundrejt provizioneve

- Kredia/instrumenti kreditor është thirrur
- Ristrukturimi i vështirë
- Pagesa e interesit është anuluar
- Detyrimi kreditor/Pretendimi është shitur me humbje
- Pagesa e vonuar
- Licenca e tërhequr
- Moratoriumi i pagesave
- Humbja e pritshme ekonomike
- Mospagesë tërthore (cross default)

Llogaritja e pragut për vonesat materiale.

Pragu i materialitetit të bankës për klientët joretail është i rregulluar në draft Standardet Teknike Rregullatore (RTS) mbi praguin e materialitetit për detyrimin kreditor në vonesë sipas nenit 178 të Rregullores (BE) Nr. 575/2013, të miratuar nga Komisioni i BE-së si Rregullore e deleguar (BE) Nr. 2018/171 – ka hyrë në fuqi më 26 shkurt 2018. Sipas rregullores së lartpërmendur, pragu përbëhet nga një komponent absolut dhe një relativ:

- komponenti absolut i pragut vendoset si shuma maksimale për shumën e mbledhur të të gjitha shumave të vonuara që një obligues i detyrohet bankës ('detyrim kredie i vonuar') dhe nuk duhet të kalojë 500 EUR ose ekuivalentin e kësaj shume në valutën përkatëse kombëtare;
- dhe
- b. komponenti relativ i pragut vendoset si një raport, i shprehur në përqindje, i shumës së vonuar siç përmendet në pikën (a), kundrejt shumës totale të të gjitha ekspozimeve në bilanc ndaj obliguesit, duke përjashtuar ekspozimet e kapitalit ('detyrimi kreditor në bilanc'); dhe është e barabartë me 1%.

Retail

Banka përdor treguesit e mëposhtëm të mospagesës për retail: treguesin 90+DPD dhe 17 tregues të "nuk ka gjasa të paguaj", duke përfshirë 4 situata të mospagesës tërthore.

90+ ditë vonese

Për qëllime të zbatimit të pikës (b) të nenit 178(1) të CRR-së, obliguesi konsiderohet se është mospagues në rast se është në vonesë për më shumë se 90 ditë rresht për çdo detyrim material kreditor.

Pragu i materialitetit të bankës përbëhet nga një komponent absolut dhe relativ:

- Komponenti i pragut absolut është i barabartë me 100 euro.
- Komponenti i pragut relativ është i barabartë me 1% të shumës totale të ekspozimit në bilanc.

Numëruesi i llogaritjes së pragut relativ duhet të përfshijë të gjitha shumat e vonuara që ekzistojnë për një kredi/një obligues (llogaritur në bazë të nivelit të përdorur të aplikimit të mospagesës). Emëruesi i llogaritjes së pragut relativ duhet të përfshijë ekspozimin në bilanc të obliguesit ndaj bankës, duke përfshirë të gjitha shumat e vonuara të konsideruara në numërues.

Treguesit e kriterit "nuk ka gjasa të paguaj"

- Statusi joakrual
- Rregullime specifike të rrezikut kreditor
- Shitja e borxhit
- Ristrukturim i vështirë
- Falimentimi
- Mashtrimi me kredi
- Vdekja e obliguesit
- Humbja e të ardhurave
- Borxhi i konsiderueshëm
- Shkelja e marrëveshjeve kontraktuale
- Thirrja e kontratës para maturimit
- Shitja e kolateralit
- POCI

Situatat e mospagesës tërthore

- Mospagesë tërthore e produktit
- Efekti tërheqës
- Mospagesa e detyrimit të përbashkët
- Mospagesa e klientit të lidhur

Koncepti i llogaritjes SNRF 9

SNRF 9 përdor një model të humbjeve të pritshme të kredisë për të njohur rënien në vlerë. Modeli i humbjeve të pritshme të kredive zbatohet për instrumentet e borxhit me kosto të amortizuar ose me vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, të arkëtueshmeve nga qiraja, pasurive kontraktuale dhe zotimeve të kredisë dhe kontratave të garancive financiare që nuk maten me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

Ekzistojnë 3 qasje kryesore që mund të përdoren për të llogaritur humbjet e pritshme kreditore, këto janë:

- Qasje e përgjithshme
- Qasje e thjeshtuar
- Asetet e blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar

A. Qasje e Përgjithshme

Në përdorimin e qasjes së përgjithshme, shuma e humbjeve të pritshme kreditore e njohur si lejim ose provizion për humbje varet nga vlerësimi i shkallës së përqendrimit të kreditit që nga njohja fillestare. Prandaj, ekzistojnë dy mundësi:

- Kur rreziku kreditor për një instrument financiar nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, banka do të masë lejimin e humbjes për atë instrument financiar në një shumë që është e barabartë me humbjet e pritshme kreditore 12-mujore (SNRF 9.5.5.5). Këto asete janë në Fazën 1.
- Kur rreziku kreditor për një instrument financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, banka do të masë lejimin e humbjes me një shumë që është e barabartë me humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë (SNRF 9.5.5.4). Këto asete janë në Fazën 2.

Objektivi i kërkesave për rënien në vlerë është njohja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë për të gjitha instrumentet financiare për të cilat ka pasur rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor nga njohja fillestare - qoftë e vlerësuar në baza individuale apo kolektive - duke marrë parasysh të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur, duke përfshirë informacionin parashikues (SNRF 9.5.5.4). Vlerësimi nëse duhet të njihen humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë bazohet në rritjet e konsiderueshme të gjasave ose rrezikut që të ndoshë mospagesa që nga njohja fillestare, pavarësisht nëse një instrumenti financiar i është rivendosur çmimi për të reflektuar një rritje të rrezikut kreditor.

B. Qasje e thjeshtuar

Ekziston një qasje e thjeshtuar e cila ka disa thjeshtëzime operacionale dhe duhet të zbatohet ose është një zgjedhje e politikave për të arkëtueshmet tregtare, asetet kontraktuale dhe të arkëtueshmet e qirasë. Kjo përfshin kërkesën ose zgjedhjen e politikave për të aplikuar qasjen e thjeshtuar që nuk kërkon që njësitë ekonomike të gjurmojnë ndryshimet në rrezikun kreditor, sepse të gjitha do të ishin në Fazën 2 si një mundësi praktike për të llogaritur humbjet e pritshme kreditore në të arkëtueshmet tregtare duke përdorur një matricë provizioni.

Qasja e thjeshtuar nuk zbatohet nga banka.

C. Asetet financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar

Për asetet financiare të cilat janë të kreditit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, banka do të njohë vetëm ndryshimet kumulative në humbjet e pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë që nga njohja fillestare si një lejim për humbjet për asetet financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (SNRF 9.5.5.14). Një aset financiar është e kreditit të zhvlerësuar kur kanë ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset monetare të ardhshme të vlerësuar të atij asemi financiar.

Kriteret e ndarjes në faza

Në çdo datë raportimi, banka do të vlerësojë nëse rreziku kreditor për një instrument financiar është rritur ndjeshëm nga data e njohjes fillestare (SNRF 9.5.5.9). Analiza e rrezikut kreditor është një analizë shumëfaktorëshe dhe holistike. Kjo do të thotë se vlerësimi bëhet duke përdorur të dhëna cilësore dhe sasore dhe nëse një faktor specifik është i rëndësishëm dhe pesha e tij në krahasim me faktorët e tjerë, do të varet nga lloji i produktit, karakteristikat e instrumenteve financiare dhe huamarrësi si dhe nga rajoni gjeografik. Mund të ndodhë gjithashtu që disa faktorë ose tregues të mos jenë të disponueshëm në nivel individual dhe për këtë arsye duhet të vlerësohen në baza kolektive. Në një rast të tillë, faktorët ose treguesit duhet të vlerësohen për portofoliot e përshtatshme, grupet e portofoliove ose pjesët e një portofoli instrumentesh financiare. Vlerësimi sasior duhet të bëhet duke shqyrtuar ndryshimin në rrezikun e mospagesës që ndodh gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar. Kur përcakton nëse kërkohet njohja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë, banka duhet të marrë në konsideratë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme (SNRF 9.5.5.9).

Kjo do të thotë që banka nuk ka nevojë të ndërmarrë një kërkim shterues për informacion gjatë përcaktimit nëse rreziku kreditor është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Banka, si një mjet praktik dhe për aq kohë sa ekzistojnë kushte të caktuara, ndryshimi i rrezikut të mospagesës për disa instrumente financiare ose grupe instrumentesh financiare mund të vlerësohet bazuar në humbjet e pritshme kreditore 12-mujore. Kjo është e mundur për instrumentet financiare për të cilat modelet e mospagesës nuk janë të përqendruara në një pikë specifike gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumenteve financiare. Megjithatë, për disa instrumente financiare, ose në disa rrethana, përdorimi i ndryshimeve në rrezikun e mospagesës që ndodh gjatë 12 muajve të ardhshëm mund të mos jetë i përshtatshëm. Këto rrethana do të ishin:

- Instrumenti financiar ka detyrime të rëndësishme pagese vetëm përtej 12 muajve të ardhshëm;
- Ndryshimet në faktorët përkatës makroekonomikë ose të tjerë të lidhur me kredinë ndodhin që nuk reflektohen në mënyrë adekuate në rrezikun që mospagesa të ndodhë në 12 muajt e ardhshëm; ose
- Ndryshimet në faktorët e lidhur me kredinë kanë një ndikim vetëm në rrezikun kreditor të instrumentit financiar (ose kanë një efekt më të theksuar) përtej 12 muajve (SNRF 9.B5.5.14).

Duhet të theksohet se, me disa përjashtime që lidhen me mjetet praktike të përshkruara më poshtë, vlerësimi për të vendosur nëse rreziku kreditor për një instrument financiar është rritur ndjeshëm duhet të bëhet mbi baza relative dhe jo absolute.

Kjo do të thotë se duke pasur parasysh një ndryshim në terma absolutë për një instrument financiar, ka më shumë gjasa të vlerësohet se ka rrezik kreditor i cili është rritur ndjeshëm, nëse rreziku fillestar i kredisë është i ulët në krahasim me nëse ai është i lartë. Një mundësi e tillë praktike është zgjedhja e opsionit të përjashtimit të rrezikut të ulët kreditor, i cili thotë se një njësi ekonomike mund të supozojë se rreziku kreditor për një letër me vlerë (por jo një hua sipas udhëzimit GRAECL) nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse letra me vlerë është përcaktuar se ka rrezik të ulët kreditor në datën e raportimit. Për letrat me vlerë me rrezik të ulët kreditor, banka do të njohë një provizion bazuar në humbjet e pritshme kreditore 12-mujore. Letrat me vlerë nuk konsiderohen të kenë rrezik të ulët kreditor kur ato konsiderohen se kanë një rrezik të ulët humbjeje thjesht për shkak të vlerës së kolateralit. Nga një këndvështrim teorik, rreziku i ulët kreditor përkufizohet rasti kur një letër me vlerë ka rrezik të ulët mospagese, huamarrësi ka një kapacitet të fortë për të përmbushur detyrimet e tij të flukseve monetare kontraktuale dhe kushtet e pafavorshme të ardhshme nuk do të zvogëlojnë domosdoshmërisht aftësinë e huamarrësit për të përmbushur detyrimet e tij të flukseve monetare kontraktuale. Nga pikëpamja praktike, në bankë, kjo do të thotë se letrat me vlerë që konsiderohen të shkallës investive nuk ka nevojë të vlerësohen për të parë nëse rreziku kreditor për një letër me vlerë është rritur ndjeshëm. Këtu shkalla investive përcaktohet nga agjencitë e jashtme të vlerësimit/ rejtingut si një vlerësim midis AAA-BBB.

Shkaktarët e fazës 2

Supozimet në lidhje me shkaktarët që kualifikohen për trajtim të fazës 2

Gjatë përcaktimit se cili horizont kohor duhet të përdoret për vlerësimin e rrezikut kreditor të rritur ndjeshëm, SNRF 9 BC.5.174 thekson që [...] mos pasqyrimi i strukturës së afatit mund të rezultojë gjithashtu në vlerësimin se rreziku i një mospagese ka ndryshuar thjesht për shkak të kalimit të kohës.

Kjo mund të ndodhë edhe nëse banka do të kishte pritur një ndryshim të tillë në njohjen fillestare. Sipas mendimit të BSNK-së, vlerësimi i kritereve nuk duhet të ndryshojë vetëm sepse data e maturimit është më afër. Për më tepër, ndërsa rreziku që një mospagesë të ndodhë gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar zakonisht zvogëlohet me kalimin e kohës, kjo nuk është gjithmonë kështu. Për instrumentet financiare, që kanë vetëm detyrime të rëndësishme pagese afër afatit të maturimit të instrumentit financiar, rreziku i ndodhjes së mospagesës mund të mos ulet automatikisht me kalimin e kohës. Në një rast të tillë, banka duhet të marrë parasysh edhe faktorë të tjerë cilësorë që do të tregonin nëse rreziku kreditor është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Rritja e ndjeshme e rrezikut kreditor për qëllim të lejimit të fazës 2 perceptohet në termat e:

- Një masë sasiore, kur kjo mund të llogaritet; dhe
- Një masë cilësore në raste të tjera dhe
- Treguesit e "Backstop"

Shkaktarët cilësor dhe sasior jostatistikorë

Një numër faktorësh janë të rëndësishëm kur vlerësohet një rritje e konsiderueshme e rrezikut kreditor, siç sugjeron lista jo shteruese në SNRF 9 B.5.5.16/17. Prandaj, faktorët cilësorë merren parasysh për të plotësuar vlerësimin e rritjes së rrezikut kreditor dhe gjithashtu në rastet kur ekzistojnë vetëm faktorë cilësorë ose faktorë sasiorë jostatistikorë, vlerësimi do të drejtohet vetëm nga këta faktorë.

Në vijim të kësaj, është e rëndësishme që banka të marrë në konsideratë informacionin e vëzhgueshëm të tregut në lidhje me rrezikun kreditor të instrumentit financiar të caktuar ose instrumenteve të ngjashme financiare. Ndërtimi i alarmeve ("flags") cilësore dhe sasiorë bazohet në listën e mëposhtme:

- B5.5.16 "analiza holistike"
- B5.5.17.a "treguesit e brendshëm të çmimeve"
- B5.5.17.b "normat/kushtet"
- B5.5.17.c "treguesit e tregut të jashtëm"
- B5.5.17.d "vlerësimi/rejtingu i jashtëm kreditor"
- B5.5.17.e "vlerësimi i brendshëm kreditor"
- B5.5.17.f "kushtet afariste/financiare/ekonomike"
- B5.5.17.g "rezultatet operative"
- B5.5.17.h "instrumente të tjera"
- B5.5.17.i "mjedis i biznesit"
- B5.5.17.j "vlera e kolateralit"
- B5.5.17.k "cilësia e garancisë"
- B5.5.17.l "mbështetje nga njësi mëmë"
- B5.5.17.m "ndryshimet e kontratës"
- B5.5.17.n "performanca dhe sjellja"

- B5.5.17.o "qasja e menaxhimit të kredisë"
- B5.5.17.p "informacioni mbi vonesat"

Ekziston një supozim i kundërshtueshëm se rreziku kreditor për një aset financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, më së voni kur pagesat kontraktuale janë më shumë se 30 ditë të vonuara. Supozimi mund të kundërshtohet nëse banka ka informacione të arsyeshme dhe të mbështetura që demonstrojnë se rreziku kreditor nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare (SNRF 9.5.5.11). Prandaj, mund të ndodhë që supozimi të jetë i kundërshtueshëm kur pagesat kontraktuale janë më shumë se 30 ditë në vonesë nëse:

- Mospagesa ishte një mbikëqyrje administrative
- Banka ka qasje në evidencën historike që tregon se ekziston një korrelacion midis rritjeve të ndjeshme të rrezikut kreditor dhe një shume të ditëve në vonesë e cila është më e lartë se 30 ditë në vonesë (p.sh. 40 ditë në vonesë ose 50 ditë në vonesë etj.) (SNRF 9.B5.5.20).

Në rastet kur supozimi i kundërshtueshëm hidhet poshtë, duhet theksuar se banka nuk mund të përafrtojë kohën e rritjeve të rëndësishme të rrezikut kreditor dhe njohjen e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë me atë se kur një aset financiar konsiderohet si e kreditit të zhvlerësuar ose kur instrumenti financiar konsiderohet se ka mospagesë (SNRF 9.B5.5.21). Në rastet kur vonesa e 30 ditëve është hedhur poshtë, do të jetë e nevojshme të vendoset një kufi për një "backstop" të ri, i cili nuk do të jetë më i lartë se 90 ditë vonesë dhe të sigurohet dëshmi për këtë.

Vlerësimi i transferimit të fazave mbi baza kolektive

Mund të mos jetë e mundur të vlerësohet nëse ka pasur një rritje të rrezikut kreditor në baza individuale dhe për këtë arsye ky vlerësim mund të kryhet edhe në baza kolektive. Për shembull, ky mund të jetë rasti për kreditë retail ku ka pak ose aspak informacion të përditësuar të rrezikut kreditor që merret dhe monitorohet në mënyrë rutinore mbi një instrument individual derisa një klient të shkelë kushtet e kontratës.

Në raste të tilla, humbjet e pritshme kreditore të jetëgjatësisë do të njihen mbi një bazë kolektive që merr në konsideratë informacionet gjithëpërfshirëse të rrezikut kreditor. Këto informacione gjithëpërfshirëse të rrezikut kreditor duhet të përfshijë jo vetëm informacionet e vonuara, por edhe të gjithë informacionet përkatëse të kredisë, duke përfshirë informacionet makroekonomike për të ardhmen, në mënyrë që të përafrrohet rezultati i njohjes së humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetës, kur ka pasur një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga njohja fillestare.

Karakteristikat e rrezikut të qirasë

Karakteristikat e përbashkëta të rrezikut kreditor mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në, sa vijon:

- Lloji i instrumentit;
- Vlerësimet e rrezikut kreditor;
- Lloji i kolateralit;
- Data e njohjes fillestare;
- Afati i mbetur deri në maturim;
- Industria;
- Vendndodhja gjeografike e huamarrësit; dhe
- Vlera e kolateralit në raport me asetin financiar nëse ka një ndikim në probabilitetin e që të ndodhë një mospagesë (për shembull, kreditë pa rekurs në disa juridiksione ose raportet e kredisë ndaj vlerës) (SNRF 9.B5.5.5)

Shkaktarët e fazës 3

Sipas modelit të përkeqësimit, një instrument financiar duhet të transferohet në fazën 3 (pra, është me kredi të zhvlerësuar) kur kanë ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset e vlerësuar të ardhshme të parave të gatshme. Nëse kërkesat për transferimin e fazave nuk përmbushen më (pra, instrumenti nuk është më me kredi të zhvlerësuar), ai do të transferohet përsëri në fazën 1 ose 2 (pra, qasja është simetrike). Lista e mëposhtme është marrë nga treguesit e "Kreditit të zhvlerësuar" sipas SNRF 9 Shtojca A:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të huadhënësit ose huamarrësit;
- shkelje e kontratës, të tilla si ngjarje mospagese ose vonese;
- huadhënësi(t) e huamarrësit, për arsye ekonomike ose kontraktuale që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, i ka dhënë huamarrësit koncesion(e) të cilin huadhënësi(t) nuk do ta merrte parashysh në rastin e kundërt;
- po bëhet e mundur që huamarrësi të hyjë në falimentim ose në një riorganizim tjetër financiar;
- zhdukja e një tregu aktiv për atë aset financiar për shkak të vështirësive financiare; ose
- blerja ose origjinimi i një asemi financiar me një zbritje të madhe që pasqyron humbjet e pësuarat kreditore.

Për shkak të fushëveprimit të ndryshuar të SNRF 9 në krahasim me SNK 39, edhe zotimet e kredive dhe kontratat e garancisë financiare do të mbulohen nga i njëjti proces (zëvendësimi i vlerësimit të SNK 37). Ekziston një supozim i kundërshtueshëm që mospagesa nuk ndodh më vonë sesa kur një aset financiar është 90 ditë në vonesë, përveç nëse banka ka informacione të arsyeshme dhe të mbështetura për të demonstruar se një kriter më i vonuar i mospagesës është më i përshtatshëm.

Përkufizimi i mospagesës i përdorur për këto qëllime do të zbatohet vazhdimisht për të gjitha instrumentet financiare, përveç nëse ka informacione të disponueshme që demonstrojnë se një përkufizim tjetër i mospagesës është më i përshtatshëm për një instrument të veçantë financiar. Për shkak të fushëveprimit të ndryshuar të zhvlerësimit të SNRF 9, krahasuar me SNK 39, do të merren parasysh aspektet e mëposhtme.

Në bankë, përkufizimi i kreditit të zhvlerësuar është në përputhje me përkufizimin (rregullator - Neni 178 CRR) e mospagesës, pasi përkufizimet e mospagimit dhe kreditit të zhvlerësuar janë të ngjashme dhe kjo është në përputhje me proceset aktuale të menaxhimit të rrezikut. Kjo do të thotë se të gjitha instrumentet në fushëveprimin e zhvlerësimit të SNRF 9, kur pala tjetër është në mospagesë do të transferohen në fazën 3. Për më tepër, kreditë e kolateralizuara plotësisht me provizion me rrezik zero, ku pala tjetër është në mospagesë, do t'i caktohen fazës 3 (nëse zbatohet 'modeli i përqendrimit të kredisë'). Për shkak të nevojës për të llogaritur një ECL me probabilitet të ponderuar, provizionet me rrezik zero në fazën 3 priten vetëm në raste të rralla. Në fundi, për shkak të periudhave rregulatore të provës, mund të ketë situata ku provizioni i rrezikut është i ulët ose zero (pasi banka nuk ka pritshmëri për mospagesë ose pagesë të vonuar), por statusi i mospagesës është ende aktiv. Në raste të tilla, ekspozimi do të mbetet në fazën 3 për sa kohë që debitori është në mospagesë.

Koncepti i përgjithshëm i modelit

Humbjet e pritshme kreditore llogariten si shuma e humbjeve marxhinale që ndodhin në çdo periudhë kohore të datës së bilancit. Humbjet marxhinale rrjedhin nga parametra individuale që vlerësojnë ekspozimet dhe humbjet në rastin e mospagesës dhe probabilitetin marxhinal të mospagesës për çdo periudhë. Llogaritjet e humbjeve të pritshme kreditore bazohen në katër komponentë:

- Probabiliteti i mospagesës ("PD") – Ky është një vlerësim i gjasave të mospagesës gjatë një horizonti të caktuar kohor.
- Ekspozimi në mospagesë ("EAD") – Ky është një vlerësim i ekspozimit në një datë të ardhshme të mospagesës, duke marrë parasysh ndryshimet e pritshme në ekspozim pas datës së raportimit, duke përfshirë shlyerjet e kryeqjësë dhe interesit, dhe tërheqjet e pritshme për instrumentet e zotuara.
- Humbja në rast mospagesë ("LGD") – Ky është një vlerësim i humbjes që lind nga mospagesa. Ai bazohet në diferencën midis flukseve monetare kontraktuale të detyruara dhe atyre që huadhënësi do të priste të merrte, duke përfshirë nga çdo kolateral. Zakonisht shprehet si përqindje e EAD.
- Norma e skontimit – Kjo përdoret për të skontuar një humbje të pritshme në vlerën aktuale në datën e raportimit duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) në njohjen fillestare.

Banka do të masë humbjet e pritshme kreditore të një instrumenti financiar në një mënyrë që pasqyron:

- Një shumë të paanshme dhe me probabilitet të ponderuar që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme;
- Vlerën në kohë të parasë; dhe
- Informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është i disponueshëm pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike (SNRF 9.5.5.17).

Gjatë matjes së humbjeve të pritshme kreditore, banka nuk ka nevojë domosdoshmërisht të identifikojë çdo skenar të mundshëm. Megjithatë, duhet të marrë në konsideratë rrezikun ose probabilitetin që të ndodhë një humbje kreditore duke reflektuar mundësinë që të ndodhë një humbje kreditore dhe mundësinë që të mos ndodhë asnjë humbje kreditore, edhe nëse mundësia për të ndodhur një humbje kreditore është shumë e ulët. Kjo do të thotë se sado i ulët të jetë probabiliteti i një humbjeje kreditore, ai kurrë nuk do të jetë zero për shkak të ponderimit të probabilitetit.

Qasja ndaj zërave në bilanc

Humbjet e pritshme kreditore janë një vlerësim me probabilitet të ponderuar të humbjeve kreditore (d.m.th. vlera aktuale e të gjitha mungesave të parasë së gatshme) gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar. Mungesa e parasë së gatshme është diferenca midis flukseve monetare që i detyrohen bankës në përputhje me kontratën dhe flukseve monetare që banka pret të marrë. Për shkak se humbjet e pritshme kreditore marrin në konsideratë shumën dhe kohën e pagesave, një humbje kreditore lind edhe nëse banka pret të paguhet plotësisht, por më vonë se data e caktuar kontraktualisht (SNRF 9.B5.5.28). Qëllimi i vlerësimit të humbjeve të pritshme kreditore nuk është as vlerësimi i skenarit të rastit më të keq dhe as vlerësimi i skenarit më të mirë. Në vend të kësaj, një vlerësim i humbjeve të pritshme kreditore duhet të pasqyrojë gjithmonë mundësinë që të ndodhë një humbje kreditore dhe mundësinë që të mos ndodhë asnjë humbje kreditore edhe nëse rezultati më i mundshëm është se nuk ka humbje kreditore. Prandaj, për qëllime praktike, përdorimi i vlerësimeve me probabilitet të ponderuar të humbjeve kreditore nuk ka nevojë të marrë në konsideratë një numër të madh skenarësh. Megjithatë, humbjet e pritshme kreditore duhet të reflektojnë minimumi dy rezultate (SNRF 9.B5.5.41). Duhet të theksohet se humbjet e pritshme kreditore 12-mujore janë një pjesë e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë dhe përfaqësojnë mungesat e parasë së gatshme gjatë gjithë jetëgjatësisë që do të rezultojnë nëse ndodh një mospagesë në 12 muajt pas datës së raportimit (ose një periudhë më e shkurtër nëse jetëgjatësia e pritshme e një instrumenti financiar është më pak se 12 muajt), i ponderuar me probabilitetin që ajo mospagesë të mos ndodhë. Për qëllime të matjes së humbjeve të pritshme kreditore, vlerësimi i mungesës së pritshme të parasë së gatshme duhet të pasqyrojë flukset monetare të pritshme nga kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë që janë pjesë e kushteve kontraktuale dhe nuk njihen veçmas nga banka. Vlerësimi i mungesës së pritshme të parasë së gatshme në një instrument financiar të kolateralizuar pasqyron shumën dhe kohën e flukseve monetare që priten nga përvetësimi i kolateralit minus kostot e marrjes dhe shitjes së kolateralit, pavarësisht nëse përvetësimi është i mundshëm (d.m.th. vlerësimi i flukseve monetare të pritshme merr parasysh probabilitetin e një përvetësimi dhe flukset monetare që do të rezultojnë prej tij). Për rrjedhojë, çdo fluks monetar që pritet nga realizimi i kolateralit përtej maturimit kontraktual të kontratës duhet të përfshihet në këtë analizë. Çdo kolateral i marrë si rezultat i konfiskimit nuk njihet si një aset që është i ndarë nga instrumenti financiar i kolateralizuar, përveçse kur plotëson kriteret e njohjes (SNRF 9.B5.5.55). Humbjet e pritshme kreditore do të skontohen deri në datën e raportimit duke përdorur instrumentin e normës së ndryshueshme Humbjet e pritshme kreditore do të skontohen duke përdorur normën aktuale efektive të interesit (SNRF 9.B5.5.44).

Qasja ndaj zërave jashtë bilancit

Për zotimet e kredive dhe kontratat e garancisë financiare, data kur banka bëhet palë e zotimit të parevokueshëm do të konsiderohet të jetë data e njohjes fillestare për qëllime të zbatimit të kërkesave për rënie në vlerë. Për zotimet e kredive, banka shqyrton ndryshimet në rrezikun e mospagesës së një kredie me të cilën lidhet një zotim i kredisë. Për kontratat e garancisë financiare, banka shqyrton ndryshimet në rrezikun që debitori i specifikuar do të ketë mospagim në kontratë. Në të dyja rastet për një aset financiar, humbja kreditore është vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës sipas kontratës dhe flukseve monetare që banka pret t'i marrë.

Në rastin e zotimeve të patërhequra (papaguara) të kredisë, humbja kreditore është vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës nëse mbajtësi i zotimit të kredisë tërheq kredinë dhe flukseve monetare që njësia pret t'i marrë nëse kredia tërhiqet. Vlerësimi i Bankës për humbjet e pritshme kreditore për zotimet e kredive do të jetë në përputhje me pritshmëritë e saj për tërheqje të këtij zotimi të kredisë, pra, ajo do të marrë parasysh pjesën e pritshme të zotimit të kredisë që do të tërhiqet brenda 12 muajve nga data e raportimit, kur vlerësohen humbjet e pritshme kreditore 12 mujore dhe pjesën e pritshme të zotimit të kredisë që do të tërhiqet gjatë jetëgjatësisë të zotimit të kredisë kur vlerësohen humbjet e pritshme kreditore të jetëgjatësisë. Për një kontratë garancie financiare, njësia i kërket të bëjë pagesa vetëm në rast të një mospagimi nga debitori, në përputhje me kushtet e instrumentit që është garantuar. Në përputhje me rrethanat, mungesat e parave të gatshme janë pagesat e pritshme për ta rimbursuar mbajtësin për një humbje kreditore që ai pëson, minus shumat që banka pret të marrë nga mbajtësi, debitori ose ndonjë palë tjetër. Nëse aset i është plotësisht i garantuar, vlerësimi i mungesave të parave të gatshme për një kontratë garancie financiare do të ishte në përputhje me vlerësimet e mungesave të parave të gatshme për asetin që i nënshtrohet garancisë.

Humbjet e pritshme kreditore për një zotim të kredisë do të zbriten duke përdorur normën efektive të interesit, ose një përafrim të saj, që do të zbatohet kur njihet aset financiar që rezulton nga zotimi i kredisë. Humbjet e pritshme kreditore për kontratat e garancisë financiare ose për zotimet e kredisë për të cilat nuk mund të përcaktohet norma efektive e interesit do të zbriten duke aplikuar një normë skontimi që pasqyron vlerësimin aktual të tregut për vlerën në kohë të parës dhe rreziqet që janë specifike për flukset e parës por vetëm nëse, dhe në masën që, rreziqet merren parasysh duke rregulluar normën e skontimit në vend që të rregullohen mungesat e parave të zbritura.

Informacioni parashikues

Një masë e humbjeve të pritshme kreditore është një shumë e paanshme e ponderuar në probabilitet, e cila përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme dhe duke përdorur informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur që është në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike. Kur ekziston një marrëdhënie jo-lineare midis skenarëve të ndryshëm parashikues dhe humbjeve të tyre të lidhura kreditore, më shumë se një skenar parashikues do të duhet të përfshihet në matjen e humbjeve të pritshme kreditore për të përmbushur objektivin e mësipërm të miratuar:

Numri i skenarëve ekonomikë: modelohen skenarë përfaqësues që kapin jolinearitetet materiale (p.sh. një skenar bazë, një skenar pozitiv dhe një skenar negativ). Numra të ndryshëm skenarësh mund të jenë të përshtatshëm në varësi të fakteve dhe rrethanave - p.sh. në periudha të rritjes së luhatshmërisë së pritur.

Përcaktimi i skenarëve ekonomikë alternativë: qoftë nëse banka prodhon vlerësimet e veta ekonomike të ardhshme ose përdor vlerësime të palëve të treta, ajo merr në konsideratë të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme, përveç rastit kur efekti marginal i përdorimit të të dhënave shtesë do të ishte i parëndësishëm. Në disa ekonomi, të dhëna gjithëpërfshirëse do të jenë në dispozicion, por në territore të tjera mund të ketë më pak informacion.

Skenarët përfaqësues: Skenarët pozitivë dhe negativë të përdorur nuk janë të njëanshëm ndaj skenarëve ekstremë, në mënyrë që gama dhe peshimi i skenarëve të përdorur të mos jetë përfaqësues. Në veçanti, siç theksohet në GCRAECL të Komitetit të Bazelit, "skenarët e stresit të zhvilluar për qëllime mbikëqyrëse në mbarë industrinë nuk synohen të përdoren drejtpërdrejt për qëllime kontabël.

Skenari bazë: Skenari bazë është në përputhje me inputet përkatëse për vlerësimet e tjera në pasqyrat financiare (p.sh. rikuperimi i tatimit të shtyrë dhe vlerësimet e rënies në vlerë të emrit të mirë), buxhetet, planet strategjike dhe kapitale dhe informacione të tjera të përdorura në menaxhimin dhe raportimin nga banka. Megjithatë, këto inpute nuk duhet të jenë të vonuara ose të njëanshme. Edhe nëse inputet e përdorura janë në kohë dhe të paanshme, nëse buxheti i bankës zhvillohet në shtator, por kushtet makroekonomike kanë ndryshuar deri në fund të dhjetorit, ose nëse buxheti përmban optimizëm ose pesimizëm të qenësishëm, atëherë bëhen rregullimet e duhura për këto inpute kur përdoren për të përcaktuar skenarin bazë për qëllimet e llogaritjes së ECL në fund të vitit.

Ndjeshmëritë dhe asimetritë: skenarët e përzgjedhur janë përfaqësues dhe marrin parasysh shtytësit kryesorë të ECL, veçanërisht ndjeshmëritë jolineare dhe asimetrike brenda portofoleve. Për shembull, nëse banka ka ekspozime të rëndësishme të pronave dhe rrjedhimisht ndjeshmëri të konsiderueshme të ECL ndaj vlerave të ardhshme të pronës, atëherë modelohen ndryshime të ndryshme në çmimet e pronave. Ndjeshmëria e ECL ndaj secilit parametër individual të parashikuar ekonomik monitorohet për të identifikuar faktorët kryesorë dhe për të vlerësuar efektet e ndryshimeve në parametra në ECL. Koherenca e parametrave: në zhvillimin e detajeve të një skenari specifik ekonomik (p.sh. një skenar me vlerësime individuale pikësh të BPV-së së ardhshme, papunësisë, normave të interesit, etj.), çdo korrelacion i pritshëm ose ndërlidhje tjetër ndërmjet parametrave (p.sh. një rritje e papunësisë pritet të rezultojë në një ulje të normave të interesit) merret parasysh në zhvillimin e skenarit në mënyrë që të jetë realist. Granulariteti i rregullimeve: llogaritja e një rregullimi të modeluar të veçantë për të pasqyruar ndikimin e skenarëve më pak të mundshëm dhe ndikimet jolineare që rezultojnë, kryhet në një nivel të duhur të ulët të granularitetit, i cili merr parasysh karakteristikat dhe ndjeshmëritë cilësisht të ndryshme të rrezikut.

Matja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë në Fazën 1/2

Perspektiva parashikuese

Informacioni historik është një spirancë apo bazë e rëndësishme nga e cila mund të maten humbjet e pritshme kreditore. Megjithatë, banka do të rregullojë të dhënat historike, të tilla si përvoja e humbjeve kreditore, në bazë të të dhënave aktuale të vëzhgueshme për të pasqyruar efektet e kushteve aktuale dhe parashikimet e saj për kushtet e ardhshme që nuk kanë ndikuar në periudhën në të cilën bazohen të dhënat historike, dhe për të hequr efektet e kushteve në periudhën historike që nuk janë të rëndësishme për flukset monetare të ardhshme kontraktuale. Në disa raste, informacioni më i mirë i arsyeshëm dhe i mbështetur mund të jetë informacioni historik i parregulluar, në varësi të natyrës së informacionit historik dhe kur është llogaritur, krahasuar me rrethanat në datën e raportimit dhe karakteristikat e instrumentit financiar që merret në konsideratë. Vlerësimet e ndryshimeve në humbjet e pritshme kreditore duhet të pasqyrojnë dhe të jenë në përputhje nga ana drejtimore me ndryshimet në të dhënat përkatëse të vëzhgueshme nga periudha në periudhë (siç janë ndryshimet në normat e papunësisë, çmimet e pronave, çmimet e mallrave, statusi i pagesës ose faktorë të tjerë që janë tregues të humbjeve kreditore në instrumentin financiar ose në grupin e instrumenteve financiare dhe të përmasave të këtyre ndryshimeve). Banka do të rishikojë rregullisht metodologjinë dhe supozimet e përdorura për vlerësimin e humbjeve të pritshme kreditore për të reduktuar çdo diferencë midis vlerësimeve dhe përvojës faktike të humbjeve kreditore.

Nga banka nuk kërkohet të përfshijë parashikime të kushteve të ardhshme gjatë gjithë jetëgjatësisë së pritshme të një instrumenti financiar. Shkalla e gjykimit që kërkohet për të vlerësuar humbjet e pritshme kreditore varet nga disponueshmëria e informacionit të detajuar. Ndërsa horizonti i parashikimit rritet, disponueshmëria e informacionit të detajuar zvogëlohet dhe shkalla e gjykimit që kërkohet për të vlerësuar humbjet e pritshme kreditore rritet. Vlerësimi i humbjeve të pritshme kreditore nuk kërkon një vlerësim të detajuar për periudhat që janë në të ardhmen e largët- për periudha të tilla, banka mund të ekstrapolojë parashikimet nga informacioni i disponueshëm dhe i detajuar.

Probabiliteti i Mospagesës (PD)

PD e përdorur për SNRF 9 duhet të pasqyrojë këndvështrimin aktual të menaxhmentit për të ardhmen dhe duhet të jetë i paanshëm (d.m.th. nuk duhet të përfshijë ndonjë konservatorizëm ose optimizëm). Ekzistojnë dy lloje të PD-ve që përdoren për llogaritjen e ECL-ve:

- PD 12-mujore – Ky është probabiliteti i vlerësuar që mospagesa të ndodhë brenda 12 muajve të ardhshëm (ose gjatë jetëgjatësisë së mbetur të instrumentit financiar nëse është më pak se 12 muaj). Kjo përdoret për të llogaritur ECL-të 12-mujore.
- PD-të gjatë gjithë jetëgjatësisë – Ky është probabiliteti i vlerësuar që një mospagesë të ndodhë gjatë jetëgjatësisë së mbetur të instrumentit financiar. Ky përdoret për të llogaritur ECL-të gjatë gjithë jetëgjatësisë për ekspozimet e 'fazës 2', ndërsa PD gjatë gjithë jetëgjatësisë për Fazën 3 është 100 për qind.

Rreziku që të ndodhë mos pagesa në instrumentet financiare që kanë rrezik kreditor të krahasueshëm, është më i lartë sa më e gjatë të jetë jetëgjatësia e pritshme e instrumentit, për shembull, rreziku që të ndodhë një mospagim në një obligacion të vlerësuar me AAA me jetëgjatësi të pritshme prej 10 vjetësh është më i lartë se ai në një obligacion të vlerësuar me AAA me një jetëgjatësi të pritshme prej pesë vjetësh. Efekti i një përmirësimi në rrezikun kreditor të një aseti të maturuar duhet të merret parasysh për krahasimin e rrezikut kreditor në fillim dhe rrezikut aktual të kredisë.

Për produktet me histori të pamjaftueshme të mospagesës, mungesë të të dhënave ose në rast të produkteve të reja, opsioni i fundit është përdorimi i një **standardi/pike referuese për PD 12-mujore**. Standardet janë llogaritur nga Rreziku Retail i Raiffeisen Bank International duke përdorur vlerat mesatare të PD të llogarive me vlerësimet ekzistuese të PD. Llogaritja bazohet në të dhënat aktuale në dispozicion, duke përfshirë llogaritë në mospagim dhe jo të vlerësuara dhe duke përdorur mesataret e thjeshta. Standardet grupohen sipas produktit dhe rajonit gjeografik dhe rumbullakohen me një hap prej 50 bps. Ato do të rivlerësohen çdo vit dhe do të përditësohen nëse është e nevojshme. Standardet e vlefshme 12-mujore të PD janë aktualisht:

Segmenti	Tipi i produktit	PD
PI - Individë	Kredi Hipotekare	2.50%
	Kredi personale	5.00%
	Kartat e kreditit	4.00%
	Mbitërheqjet	3.00%
	Kredi për makina	2.50%
	Other Products	5.00%
Mikro NVM	Të gjitha produktet	6.50%

vlerësimin e PD-së përdoren fletënotimet e aplikimit, sjelljes dhe të transaksioneve. Poentimi në përgjithësi mund të përkufizohet si një teknikë statistikore për të parashikuar, në një moment të caktuar kohe me informacionin e disponueshëm, probabilitetin e një ngjarjeje të ardhshme (p.sh. mospagesë ose mospërmbushje detyrimi).

Modelet e fletënotimit (Scorecard (SC)) përfaqësojnë mjete statistikore të vlerësimit të rrezikut, të krijuara posaçërisht për ekspozimet retail. Humbjet e pritshme kreditore llogariten duke faktorizuar vlerësimin (i cili përfaqëson probabilitetin e mospagesës), ekspozimin në mospagesë dhe humbjen në rast të mospagesës

Tabela më poshtë paraqet notat e vlerësimit të retail të përdorura nga banka:

Nota e vlerësimit universal (URG)	Përshkrimi i URG-së	Gama e poenave të URG	Intervali teorik i PD-së (%)	PD teorike (% mesatarja gjeometrike e intervalit teorik të PD)
0	I pavlerësuar		I pavlerësuar	
0.5A		860 <Rezultati	PD<0.043%	0.03%
0.5B	Risk minimal	820<Rezultati≤860	0.043%≤PD<0.087%	0.06%
0.5C		780<Rezultati≤820	0.087% ≤ PD<0.17%	0.12%
1.0	Gjendje e shkëlqyer kreditore	740<Rezultati≤780	0.17%≤PD<0.35%	0.24%
1.5	Gjendje shumë e mirë kreditore	700<Rezultati≤740	0.35%≤PD<0.69%	0.49%
2.0	Gjendje e mirë kreditore	660<Rezultati≤700	0.69%≤PD<1.37%	0.97%
2.5	Gjendje e shëndoshë kreditore	620<Rezultati≤660	1.37%≤PD<2.7%	1.92%
3.0A		600<Rezultati≤620	2.7%≤PD<3.78%	3.20%
3.0B	Gjendje e pranueshme kreditore	580<Rezultati≤600	3.78%≤PD<5.26%	4.46%
3.5A		560<Rezultati≤580	5.26%≤PD<7.28%	6.19%
3.5B	Gjendje marxhinale kreditore	540<Rezultati≤560	7.28%≤PD<10.00%	8.53%
4.0	Gjendje e dobët kreditore	500<Rezultati≤540	10.00%≤PD<18.18%	13.48%
4.5A		460<Rezultati≤500	18.18%≤PD<30.77%	23.65%
4.5B	Gjendje shumë e dobët kreditore	Rezultati≤460	30.77%≤PD<100.00%	38.05%
5.0	Mospagesë (Default)	Mospagues (PD e ekspozimit mospagues është 100%)		

Më poshtë janë informacionet e klasifikimit (vlerësimit) të brendshëm të kredisë joretail të bankës siç përdoren për qëllime të brendshme dhe të dhënat krahasuese përkatëse:

Nota e Vlerësimit/ rejtingut të brendshëm	Përshkrimi i vlerësimit të brendshëm	Periudha 12 mujore Basel II PD		Nota e vlerësimit ndërkombëtar të rrezikut
		Kufiri i ulët i PD	Kufiri i lartë i PD	
1A	Shkëlqyeshëm	>0.0000%	≤0.0026%	AAA
1B		>0.0026%	≤0.0088%	AA+
1C		>0.0088%	≤0.0300%	AA, AA-
2A	Shumë mirë	>0.0300%	≤0.0408%	
2B		>0.0408%	≤0.0553%	
2C		>0.0553%	≤0.0751%	A+, A, A-
3A		>0.0751%	≤0.1019%	
3B		>0.1019%	≤0.1383%	
3C		>0.1383%	≤0.1878%	BBB+, BBB
4A	Mirë	>0.1878%	≤0.2548%	
4B		>0.2548%	≤0.3459%	BBB-
4C		>0.3459%	≤0.4694%	
5A		>0.4694%	≤0.6371%	BB+
5B		>0.6371%	≤0.8646%	
5C		>0.8646%	≤1.1735%	BB
6A	Kënaqshëm	>1.1735%	≤1.5927%	BB-
6B		>1.5927%	≤2.1616%	
6C		>2.1616%	≤2.9338%	
7A		>2.9338%	≤3.9817%	B+
7B		>3.9817%	≤5.4040%	
7C		>5.4040%	≤7.3344%	B
8A	Nën-standard	>7.3344%	≤9.9543%	B-

8B		>9.9543%	≤13.5101%	
8C		>13.5101%	≤18.3360%	CCC+
9A		>18.3360%	≤24.8857%	CCC
9B		>24.8857%	≤33.7751%	CCC-
9C		>33.7751%	<100%	CC, C
10	Kredit i zhvlerësuar	100%	100%	D

Humbja në rast Mospagese (LGD)

Një komponent kyç i metodës së shumës së humbjeve marginale është Humbja në rast Mospagese (LGD). Banka përdor një kombinim të PD dhe LGD për të llogaritur flukset monetare të pritshme nga projeksioni i flukseve monetare kontraktuale. Vlerësimet e LGD duhet të marrin në konsideratë informacionin parashikues. Qasja e modelimit për LGD (por jo domosdoshmërisht vlerësimet faktike të LGD-së) në përgjithësi nuk ndryshon në varësi të fazës në cilën është ekspozimi, d.m.th. ekziston një metodologji e zakonshme LGD që zbatohet vazhdimisht.

Metodologjia e modelimit për LGD është projektuar, aty ku është e përshtatshme, në një nivel komponenti, ku llogaritja e LGD ndahet në një seri shtytësish/drejtuesish.

Për ekspozimet e siguruar, qasja merr në konsideratë të paktën komponentët e mëposhtëm:

- Parashikimet e vlerësimeve të ardhshme të kolateralit, duke përfshirë skontimet e pritshme të shitjeve;
- Koha deri në realizimin e kolateralit (dhe rikuperimet e tjera);
- Shpërndarja e kolateralit nëpër ekspozime ku ka një numër ekspozimesh ndaj së njëjtës palë (kolateralizimi i tërthortë);
- Normat e kurimit (duke përfshirë marrjen parasysh të mënyrës sesi njësia i ka parë ri-mospagesat brenda llogaritjes së jetëgjatësisë), dhe
- Shpenzimet e jashtme të realizimit të kolateralit.

Për ekspozimet e pasigurta, qasja merr parasysh të paktën komponentët e mëposhtëm:

- Koha e rikuperimit;
- Normat e rikuperimit; dhe
- Normat e kurimit (duke përfshirë marrjen parasysh të mënyrës sesi njësia i ka parë ri-mospagesat brenda llogaritjes së jetëgjatësisë).

Vlerësimi i komponentëve merr në konsideratë gamën e shtytësve përkatës, duke përfshirë gjeografinë vendndodhja e palës tjetër dhe kolateralit) dhe vjetërsinë e ekspozimit kreditor. Vlerësimi i LGD pasqyron ndryshimet e pritura në ekspozim (në përputhje me supozimet e përdorura në modelimin e EAD), në mënyrë që të mos jetë i njëanshëm (për shembull, një vlerësim konservativ mund të lindë nëse shumica e pritshme e ekspozimit bie me kalimin e kohës, por kjo nuk merret parasysh në vlerësimin e LGD). Njësia merr në konsideratë nëse vlerat e komponentëve varen nga faktorët makroekonomikë dhe pasqyron çdo varësi të tillë në modelimin e saj duke marrë parasysh informacionin e duhur parashikues. Në veçanti, për ekspozimet e siguruar kundrejt pasurive të paluajtshme, njësia merr parasysh ndërvarësinë ndërmjet çmimeve të pasurive të paluajtshme dhe variabla makroekonomikë. Në mënyrë të ngjashme, njësia shqyrton nëse ka ndonjë korrelacion ose ndërvarësi midis komponentëve të LGD dhe më pas pasqyron atë korrelacion në vlerësimin e LGD. Historia e të dhënave që mbështet modelimin e LGD dhe komponentëve të saj mbulon një periudhë të përshtatshme për të mbështetur rëndësinë dhe besueshmërinë e modelimit (p.sh. gjatë një cikli të plotë ekonomik). Vlerësimi i vlerave të komponentëve brenda LGD pasqyron të dhënat historike në dispozicion dhe merr në konsideratë nëse ka pasur ose pritet të ketë ndonjë ndryshim në kushtet ekonomike, ose ndryshime në politikat ose procedurat e brendshme, që do të ndikonte në llogaritjen e LGD-së, por që nuk janë pasqyruar ndryshe në modelim. Qasja e LGD pasqyron skontimin e mungesës së pasasë së gatshme duke marrë parasysh kohën e tyre të pritshme duke përdorur EIR.

Nëse vlerat rregullatore të LGD-së përdoren si pikënisje, atëherë rregullohet efekti i normave të ndryshme të skontimit, të qenësishme në vlerën rregullatore të LGD-së. Për më tepër, nëse vlerat rregullatore LGD të përdorura si pikënisje përmbajnë vlera të kufirit të poshtëm që do të çonin në një rezultat të njëanshëm, këto vlera hiqen për qëllimet e SNRF 9. LGD sipas SNRF 9 pasqyron vetëm përmirësimet kreditorë që janë pjesë përbërëse e kushteve të ekspozimit dhe që nuk kontabilizohen veçmas.

Nëse vlerat rregullatore të LGD-së përdoren si pikënisje dhe pasqyrojnë përmirësimet e kredisë që nuk duhet të përfshihen për qëllimet e SNRF 9 (p.sh. shkëmbimet (SWAPs) e mospagesave kreditorë), atëherë ndikimi hiqet. Për produktet me histori të pamjaftueshme të mospagesës, mungesë të të dhënave ose në rast të produkteve të reja, do të përdoren standardet LGD. Standardet janë llogaritur nga Rreziku Retail i Raiffeisen Bank International duke përdorur vlerat mesatare të LGD-së të llogarive me vlerësimet ekzistuese të LGD-së. Llogaritja bazohet në të dhënat aktuale të disponueshme, duke përfshirë llogaritë në mospagim dhe jo të vlerësuar dhe duke përdorur mesataret e thjeshta. Standardet grupohen sipas produktit dhe rajonit gjeografik dhe rrumbullakohen me një hap prej 5pp. Ato do të rivlerësohen çdo vit dhe do të përditësohen nëse është e nevojshme. Standardet aktualisht të vlefshme të LGD në përdorim nga banka janë:

Segmenti	Lloji i produktit	LGD
PI	Kreditë hipotekare	35%
	Kreditë personale	50%
	Kartat e kreditit	40%
	Mbitërheqjet	50%
	Kredi për makina	50%
	Produkte të tjera	50%
Mikro NVM	Të gjitha produktet	50%

Ekspozimi në Mospagesë (EAD)

Megjithëse IFRS 9 nuk kërkon në mënyrë eksplicite nga njësitë që të modelojnë EAD, të kuptuarit se si pritet të ndryshojnë ekspozimet kreditore me kalimin e kohës është thelbësore për një matje të paanshme të ECL-ve. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për kreditë e 'fazës 2', ku pika e mospagesës mund të jetë pas disa vitesh në të ardhmen. Injorimi i një rënieje të pritshme të ekspozimit (p.sh. për një kredi të ripagueshme me këste) mund të çojë në atë që matjet e ECL-ve të jenë shumë të larta. Injorimi i një rritjeje të pritshme të ekspozimit (p.sh. tërheqjet brenda një limiti të rënë dakord për një produkt revolvues) mund të çojë në atë që matjet e ECL-ve të jenë shumë të ulëta. Periudha maksimale gjatë së cilës do të maten humbjet e pritshme kreditore është periudha maksimale kontraktuale (duke përfshirë opsionet e zgjatjes) gjatë së cilës njësia është e ekspozuar ndaj rrezikut kreditor. Për zotimet e kredisë dhe kontratat e garancisë financiare, kjo është periudha maksimale kontraktuale gjatë së cilës një njësi ka një detyrim kontraktual aktual për të dhënë kredi. Megjithatë, disa instrumente financiare përfshijnë edhe komponentë të kredisë edhe komponentë të zotimit të patërhequr dhe aftësia kontraktuale e njësive për të kërkuar shlyerjen dhe anulimin e zotimit të patërhequr nuk e kufizon ekspozimin e njësive ndaj humbjeve të kredisë në periudhën e njoftimit kontraktual. Për shembull, produktet kreditore revolvuese, të tilla si kartelat e kreditit dhe mbitërheqjet, mund të tërhiqen kontraktualisht nga huadhënësi me një njoftim prej vetëm një ditë. Megjithatë, në praktikë huadhënësit vazhdojnë të japin kredi për një periudhë më të gjatë dhe mund ta tërheqin produktin vetëm pasi të rritet rreziku kreditor i huamarrësit, gjë që mund të jetë tepër vonë për të parandaluar disa ose të gjitha humbjet e pritshme kreditore.

Këto instrumente financiare në përgjithësi kanë karakteristikat e mëposhtme si rezultat i natyrës së instrumentit financiar, mënyrës në të cilën instrumentet financiare menaxhohen dhe natyrës së informacionit në dispozicion në lidhje me rritjet e konsiderueshme të rrezikut kreditor:

- Instrumentet financiare nuk kanë një afat ose strukturë fikse të ri-pagimit dhe zakonisht kanë një periudhë të shkurtër anulimi kontraktual (për shembull, një ditë).
- Aftësia kontraktuale për të anuluar kontratën nuk zbatohet në menaxhimin normal të përditshëm të instrumentit financiar, dhe kontrata mund të anulohet vetëm kur njësia vihet në dijeni për një rritje të rrezikut kreditor në nivelin e produktit kreditor.
- Instrumentet financiare menaxhohen mbi baza kolektive.

Gjatë përcaktimit të periudhës gjatë së cilës njësia pritet të ekspozohet ndaj rrezikut kreditor, por për të cilën humbjet e pritshme kreditore nuk do të zbuteshin nga veprimet normale të menaxhimit të rrezikut kreditor të njësive, një njësi duhet të marrë parasysh faktorët të tillë si informacioni historik dhe përvoja rreth:

- Periudhës gjatë së cilës njësia ishte e ekspozuar ndaj rrezikut kreditor për instrumente të ngjashme financiare;
- Periudhës kohore që mospagesat e lidhura të shfaqen në instrumente të ngjashme financiare pas një rritjeje të konsiderueshme të rrezikut kreditor; dhe
- Veprimet e menaxhimit të rrezikut kreditor që një njësi pret të ndërmarrë pasi rreziku kreditor për instrumentin financiar të jetë rritur, të tilla si reduktimi ose heqja e limiteve të patërhequra.

Një njësi nuk ka nevojë të ndërmarrë një kërkim shterues për informacione, por duhet të marrë në konsideratë të gjithë informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur që është në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme dhe që është i rëndësishëm për vlerësimin e humbjeve të pritshme kreditore, duke përfshirë efektin e parapagimeve të pritshme. Informacioni i përdorur duhet të përfshijë faktorë që janë specifikë për huamarrësin, kushtet e përgjithshme ekonomike dhe një vlerësim si të drejtimit aktual ashtu edhe atij të parashikuar të kushteve në datën e raportimit. Një njësi mund të përdorë burime të ndryshme të të dhënave që mund të jenë të brendshme (specifike për njësinë) dhe të jashtme. Burimet e mundshme të të dhënave përfshijnë përvojën e brendshme të humbjeve kreditore historike, vlerësimet e brendshme, përvojën e humbjeve kreditore të subjekteve të tjera dhe vlerësimet e jashtme, raportet dhe statistikën. Subjektet ekonomike që nuk kanë fare ose nuk kanë burime të mjaftueshme të të dhënave specifike për njësinë mund të përdorin përvojën e grupeve simotra për instrumentin financiar të krahasueshëm (ose grupeve instrumentesh financiare).

Qasja e modelimit për EAD pasqyron ndryshimet e pritshme në bilancin e papaguar gjatë gjithë jetëgjatësisë së ekspozimit kreditor, të cilat lejohen nga kushtet aktuale kontraktuale, duke përfshirë:

- Planin e kërkuar të ri-pagimit/shlyerjes;
- Shlyerjen e plotë të parakohshme (p.sh. ri-financimi i hershëm);
- Mbitpagesat mujore (d.m.th. pagesat në shumën më të lartë se shumata e kërkuara të ri-pagimit, por jo për shumën e plotë të kredisë);
- Ndryshimet në përdorimin e një zotimi të patërhequr brenda limiteve të rëna dakord të kredisë përpara mospagesës;
- Veprimet për zbutjen e kredisë të ndërmarrë përpara mospagesës.

Njësia përdor një model të flukseve monetare për të llogaritur ekspozimin e vlerësuar në çdo fund muaji të ardhshëm. Ky model është në përputhje me çdo model të ngjashëm të përdorur për qëllime të EIR ose mbrojtëse makro të vlerës së drejtë. Ky model i fluksit monetar pasqyron më tej lëvizjet në EAD në muajt përpara mospagesës. Inputet në modelin EAD rishikohen për të vlerësuar përshtatshmërinë e tyre për SNRF 9 dhe rregullohen, aty ku kërkohet, për të siguruar një llogaritje të ECL të paanshme, të ponderuar me probabilitet që reflekton pritshmëritë aktuale dhe informacionin parashikues.

Modelet EAD janë të diferencuara për të pasqyruar karakteristikat e ndryshme të rrezikut të portofoleve të ndryshme. Njësia i merr parasysh këta shtytës të ndryshëm themelorë në përcaktimin e inputeve të ndryshme në modelet e EAD.

Norma e skontimit

ECL-të maten në një mënyrë që pasqyron vlerën në kohë të parasë. Kjo do të thotë që mungesat e parasë së gatshme që lidhen me mospagesën kërkohet të skontohej në datën e bilancit. Për një aset financiar, një njësi përdor normën efektive të interesit (EIR) (d.m.th. e njëjta normë e përdorur për të njohur të ardhurat nga interesi) ose një përafrim. Efekti i skontimit mund të jetë i rëndësishëm sepse ngjarjet e mospagesës dhe/ose mungesat e lidhura të parasë mund të ndodhin në një kohë të largët në të ardhmen. Vlera në kohë e parasë duhet të merret parasysh gjatë llogaritjes së humbjeve të pritshme kreditore. Flukset e parasë do të skontohen deri në datën e raportimit. Përveç përjashtimeve të përmendura më poshtë, flukset monetare që priten të merren skontohen duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) të përcaktuar me njohjen fillestare të një instrumenti në bilanc ose një përafrim të saj.

Matja e humbjeve të pritshme kreditore gjatë gjithë jetëgjatësisë në Fazën 3

Për një aset financiar që është i kreditit të zhvlerësuar në datën e raportimit, por që nuk është një aset financiar i blerë ose i origjinës i kreditit të zhvlerësuar, banka do të masë humbjet e pritshme kreditore si diferencë midis vlerës kontabël bruto të asetit dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të ardhshme të skontuara me normën fillestare efektive të interesit të asetit financiar. Çdo rregullim njihet në fitim ose humbje si fitim ose humbje nga rënia në vlerë. Për asetet e kolateralizuara, vlerësimi përfshin gjithashtu flukset monetare nga përvetësimi/realizimi i kolateralit minus kostot e marrjes dhe shitjes së kolateralit, pavarësisht nëse është i mundshëm realizimi. Të gjitha kërkesat e matjes vlejnë edhe për letrat me vlerë të borxhit. Gjatë përcaktimit të mospagesës për qëllime të përcaktimit të rrezikut të mospagesës, banka duhet të zbatojë një përkufizim të mospagesës që është në përputhje me përkufizimin e përdorur për qëllime të menaxhimit të rrezikut të brendshëm të kredisë për instrumentin financiar përkatës dhe të marrë parasysh treguesit cilësorë (për shembull, marrëveshjet financiare) kur është e përshtatshme. Megjithatë, ekziston një supozim i kundërshtueshëm që mospagesa nuk ndodh më vonë se kur një aset financiar është 90 ditë me vonesë, përveç rastit kur një njësi ka informacion të arsyeshëm dhe të mbështetur për të demonstruar se një kriter më i vonuar i mospagesës është më i përshtatshëm. Përkufizimi i mospagesës të përdorur për këto qëllime do të zbatohet në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha instrumentet financiare, përveç rastit kur bëhet i disponueshëm informacioni që tregon se një përkufizim tjetër i mospagesës është më i përshtatshëm për një instrument financiar të caktuar.

Vlera kontabël bruto mund të përfshijë principalin e papaguar (duke përfshirë çdo shumë të vonuar), interesin e përlogaritur, tarifat dhe kostot e paamortizuara, fitimet ose humbjet e modifikuara të paamortizuara, ndryshimet e paamortizuara në pritjet e fluksit monetar, rregullimet e mbrojtjes së vlerës së drejtë të paamortizuara si dhe diferencat fillestare të paamortizuara ndërmjet vlerës së drejtë dhe çmimit të transaksionit (shtyrë sipas SNRF 9.B5.1.2A (b))

Gjatë përcaktimit të ECL-së gjatë gjithë jetëgjatësisë për ekspozimet e fazës 3, zbatohen të njëjtat kërkesa si për ekspozimet e fazës 2. Kjo do të thotë se ECL gjatë jetëgjatësisë së mbetur të një instrumenti financiar do të matet në një mënyrë që pasqyron një shumë të paanshme dhe të ponderuar me probabilitet që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme, vlerën në kohë të parasë dhe informacionin e arsyeshëm dhe të mbështetur në lidhje me ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e arsyeshme dhe të mbështetura të ngjarjeve të ardhshme (që është e disponueshme në datën e raportimit pa kosto ose përpjekje të panevojshme). Supozimet dhe inputet duhet të përputhen në të gjitha fazat e modelit të rënies në vlerë (zhvlerësimit), kjo është veçanërisht e rëndësishme për informacionin parashikues siç janë ndryshoret makro.

Ponderimi i probabilitetit

Humbjet e pritshme kreditore duhet të pasqyrojnë një shumë me probabilitet të ponderuar që përcaktohet duke ponderuar një sërë rezultatesh të mundshme. Të gjithë skenarët përkatës (në vend të vetëm skenarit më të mundshëm) do të merren parasysh. Skenarët që kanë shumë pak gjasa të ndodhin nuk do të merren parasysh kur vlerësohet ECL. Edhe nëse vetëm një strategji ristrukturimi/riprogramimi është realiste, zakonisht do të jetë e përshtatshme dhe e nevojshme të merren parasysh të paktën dy vlerësime të ndryshme të flukseve monetare. Për pasuritë me rrezik, siç është borxhi i papaguar, flukset faktike monetare mund të jenë shumë të ndryshme nga pritshmëritë. Metoda e preferuar për llogaritjen e flukseve monetare të pritshme në raste të tilla është përdorimi i skenarëve më të mirë dhe skenarëve më të këqij. Skenari i realizueshëm më i mirë nuk do të jetë skenari i cili maksimizon të gjitha inputet, por përkundrazi, ai që merr parasysh marrëdhënien midis inputeve në një mënyrë reale. Skenari më i keq duhet gjithashtu të marrë parasysh marrëdhënien midis inputeve në një mënyrë reale. Duhet gjithashtu të theksohet se sa më me rrezik të jenë flukset monetare, aq më e madhe duhet të jetë gama e flukseve monetare. Strategjitë e ristrukturimit duhet të pasqyrohen në vlerësimin e flukseve monetare. Skenarët e tillë të ristrukturimit mund të jenë për shembull:

- Kurimi (rikuperim i plotë, shlyerje e plotë dhe kalim në jo-mospagesë);
- Ristrukturimi (ripagimi i flukseve monetare të rinegociuara);
- Likuidimi i kolateralit (skenari i mosvijueshmërisë);
- Transferimi i pasurisë përmes shitjes;
- Një kombinim i sa më sipër.
- A combination of the above.

Shuma dhe koha e flukseve monetare për skenarë të veçantë duhet të përcaktohet dhe një probabilitet duhet t'i përshkruhet çdo vlerësimi të flukseve monetare. Shuma e flukseve monetare me probabilitet të ponderuar për secilin skenar përkatës do të skontohej më pas deri në datën e raportimit. Zgjedhja e skenarit, peshimi dhe raporti i flukseve monetare të skenarit më të keq/rastit më të mirë duhet të bazohet në përvojën historike.

Informacioni parashikues

Nevoja për të inkorporuar informacion parashikues do të thotë se aplikimi i standardit do të kërkojë gjykim të konsiderueshëm, në veçanti, se si do të ndikojnë në provizione ndryshimet e faktorëve makroekonomikë.

Kolaterali

Flukset e vlerësuar monetare që merren parasysh do të përfshijnë flukset monetare nga shitja e kolateralit të mbajtur ose përmirësime të tjera të kredisë që janë pjesë përbërëse e kushteve kontraktuale, d.m.th. që janë pjesë e kushteve kontraktuale (edhe nëse jo në mënyrë eksplicite) dhe nuk njihen veçmas (për të shmangur numërimin e dyfishtë).

Zërat jashtë bilancit

Për një kontratë garancie financiare, humbja e pritshme përcaktohet bazuar në pagesat e pritshme për të rimbursuar mbajtësin për një humbje kredie, minus çdo shumë që banka pret të marrë nga mbajtësi, debitori ose ndonjë palë tjetër. Megjithatë, të ardhurat e ardhshme të primit që duhet të paguhet nga mbajtësi nuk duhet të merren parasysh në matjen e humbjes së pritshme nga pasuria që i nënshtrohet garancisë. Kjo është për shkak se flukset monetare sipas garancisë varen nga rreziku i dështimit të (mospagesës) të pasurisë financiare të garantuar, ndërsa primit që do të merren i nënshtrohen rrezikut të mospagesës nga mbajtësi i garancisë. Për zotimet e kredisë, banka do të marrë parasysh gjithashtu tërheqjen e pritshme individuale. Megjithatë, kjo nuk duhet të jetë më e lartë se 1, pasi ECL nuk duhet të njihet për asnjë ekspozim ku nuk ka detyrim kontraktual.

Norma e skontimit

Vlera në kohë e parasë duhet të merret parasysh gjatë llogaritjes së humbjeve të pritshme kreditore. Flukset monetare skontojnë deri në datën e raportimit. Përveç përjashtimeve të përmendura, flukset monetare që priten të merren skontojnë duke përdorur normën efektive të interesit (EIR) të përcaktuar në njohjen fillestare të instrumentit në bilanc ose një përafrim të saj. Nëse një instrument financiar ka një normë interesi të ndryshueshme, ECL duhet të skontojë duke përdorur EIR-në aktuale (d.m.th. EIR fillestare e rregulluar për rivendosjen e vlerës së zërit të ndryshueshëm në datën e tij më të fundit të ricimit). Nëse instrumenti është ose është përcaktuar si zë i mbrojtur në një marrëdhënie mbrojtëse me vlerën e drejtë, çdo rishikim sipas SNRF 9.6.5.10 do të merret parasysh gjithashtu. Për të arkëtueshmet e qirasë, norma e skontimit e përdorur në matjen e këtyre të arkëtueshmeve të qirasë është në përputhje me SNRF 16. Nëse një instrument financiar ishte i zhvlerësuar krediti në njohjen fillestare (POCI), ECL-të duhet të skontojnë duke përdorur një normë interesi efektive të kreditit të rregulluar. Për zotimet e kredive, EIR e ardhshme e përcaktuar për t'u aplikuar për pasurinë që do të njihet fillimisht në datën e pritshme të përdorimit të parë të ardhshëm të zotimeve, pasi pasuria financiare që njihet pas një tërheqjeje në një zotim kredie trajtohet si vazhdim i atij zotimi dhe jo si një instrument i ri financiar. Për garancitë financiare, norma e skontimit duhet të pasqyrojë vlerësimin aktual të tregut të vlerës në kohë të parasë dhe rreziqet që janë specifike për flukset monetare, por vetëm nëse, dhe në masën që, rreziqet merren parasysh duke rregulluar normën e skontimit në vend të rregullimit të mungesës së parasë së gatshme që po skontojë.

3.3.13. Kategoria e kostos së amortizuar

Aseti financiar do të matet me koston e amortizuar nëse është brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbajtja e aseteve për të mbledhur/arkëtuar flukset monetare kontraktuale dhe flukset monetare kontraktuale të asetit financiar janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit në shumën e papaguar të principalit.

Në njohjen fillestare, pasuritë financiare dhe detyrimet financiare maten me vlerën e drejtë plus kostot e pranueshme të transaksionit.

Nëse ka një diferencë midis vlerësimit të vlerës së drejtë të njësisë ekonomike në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit, atëherë:

- nëse vlerësimi i vlerës së drejtë përdor vetëm të dhëna nga tregjet e vëzhgueshme, atëherë diferenca njihet në fitim ose humbje; ose,
- në të gjitha rastet e tjera, diferenca shtyhet si një rregullim i vlerës kontabël të instrumentit financiar, i cili amortizohet nëpërmjet PL gjatë jetëgjatësisë së instrumentit financiar.

Portofoli i kredive dhe paradhëniet të bankës mbarten me kosto të amortizuar dhe të ardhurat nga interesi njihen në fitim dhe humbje duke përdorur normën efektive të interesit.

3.3.14. Kategoria "vlera e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse" (FVOCI)

Aseti financiar klasifikohet si i matur me FVOCI nëse mbahet brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbledhja e flukseve monetare kontraktuale dhe shitja e pasurive financiare dhe plotëson kriterin e pagesave vetëm të principalit dhe interesit (SPPI).

3.3.15. Kategoria "vlera e drejtë përmes fitimit ose humbjes" (FVTPL)

Të gjitha pasuritë e tjera financiare – d.m.th. pasuritë financiare që nuk plotësojnë kriteret për klasifikim si të matura më pas me koston e amortizuar ose FVOCI – klasifikohen si të matura më pas me vlerën e drejtë, ku ndryshimet në vlerën e drejtë njihen në fitim ose humbje.

Përveç kësaj, Banka ka opsionin që në njohjen fillestare të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një aset financiar si me FVTPL, nëse kjo eliminon ose redukton ndjeshëm një mospërputhje të matjes ose njohjes – pra, një 'mospërputhje kontabël' - që përndryshe do të lindte nga matja e pasurive ose detyrimeve, ose njohja e fitimeve dhe humbjeve mbi to, mbi bazë të ndryshme.

Në njohjen fillestare, pasuritë financiare të klasifikuara si me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes do të maten me vlerën e drejtë. Pas njohjes fillestare, pasuritë financiare të klasifikuara si me vlerë të drejtë do të maten me vlerën e drejtë dhe kostot e transaksionit njihen në fitim ose humbje.

3.3.16. Instrumentet financiare derivative

Derivatët njihen fillimisht me vlerën e drejtë në datën në të cilën është lidhur një kontratë derivative dhe më pas maten me vlerën e tyre të drejtë. Vlerat e drejta përfitohen nga çmimet e kuotuar të tregut në tregjet aktive, duke përfshirë transaksionet e fundit të tregut dhe teknikat e vlerësimit, duke përfshirë modelet e flukseve monetare të skontuara sipas rastit. Të gjithë derivatët mbarten si asete kur vlera e drejtë është pozitive dhe si detyrime kur vlera e drejtë është negative. Fitimet dhe humbjet që vijnë nga ndryshimet në vlerën e drejtë të derivativëve përfshihen në 'Të ardhurat neto nga instrumentet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes' në fitim ose humbjen për periudhën.

Banka përdor instrumente financiare derivative të tilla si këmbimet e normave të interesit jashtë bursës (OTC) për të menaxhuar rrezikun e saj që rrjedh nga luhatjet e normave të interesit të tregut. Për instrumentet derivative nuk aplikohet kontabiliteti mbrojtës.

3.3.17. Paraja dhe ekuivalentet e parasë dhe rezervat e detyrueshme

Paraja dhe ekuivalentët e parasë përfshijnë kartëmonedhat dhe monedhat në dorë (duke përfshirë rezervat e kufizuara - shih më poshtë), bilancet e pakufizuara të mbajtura me bankat qendrore dhe pasuritë financiare shumë likuide me maturime fillestare prej tre muajsh ose më pak nga data e blerjes që janë subjekt i një rreziku të parëndësishëm të ndryshimit në vlerën e tyre të drejtë dhe përdoren nga Banka në menaxhimin e zotimeve të saj afatshkurtra.

Paraja dhe ekuivalentet e parasë mbahen me kosto të amortizuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

3.4. Gjykimet, vlerësimet dhe supozimet e rëndësishme kontabël

Përgatitja e pasqyrave financiare të Bankës kërkon që menaxhmenti të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në shumën e raportuar të të ardhurave, shpenzimeve, pasurive dhe detyrimeve, dhe shpalosjet shoqëruese, si dhe shpalosjen e detyrimeve kontingjente. Pasiguria në lidhje me këto supozime dhe vlerësime mund të rezultojë në rezultate që kërkojnë një rregullim material të vlerës kontabël të pasurive ose detyrimeve të prekura në periudhat e ardhshme. Në procesin e zbatimit të politikave kontabël të Bankës, menaxhmenti ka bërë gjykimet dhe supozimet e mëposhtme në lidhje me të ardhmen dhe burimet e tjera kryesore të pasigurisë së vlerësimit në datën e raportimit, që kanë një rrezik të konsiderueshëm për të shkaktuar një rregullim material në vlerën kontabël të pasurive dhe detyrimeve brenda vitit të ardhshëm financiar.

Rrethanat ekzistuese dhe supozimet për zhvillimet e ardhshme mund të ndryshojnë për shkak të rrethanave jashtë kontrollit të Bankës dhe pasqyrohen në supozimet nëse dhe kur ato ndodhin. Zërat me efektin më të rëndësishëm në shumën e njohura në pasqyrat financiare të veçanta me gjykim dhe/ose vlerësime të konsiderueshme të menaxhmentit janë renditur më poshtë në lidhje me gjykimet/vlerësimet e përfshira.

Gjykime të rëndësishme kontabël dhe kontabiliteti përshkruhen në shënimet e mëposhtme:

- 3.3.12 Rënia në vlerë e pasurive financiare
- 3.3.16 Humbjet nga rënia në vlerë e pasurive financiare;
- 3.3.17 Kostoja e amortizuar dhe kategoria;
- 3.3.18 Kategoria FVOCI;
- 3.3.19 Kategoria FVTPL;
- 3.8 Pasuria e riposeduar.

3.5. Mandatory liquidity reserves

Në përputhje me rregullat e BQK-së, Banka duhet të përmbushë kërkesat e likuiditetit mesatar minimal ditore. Kërkesa për likuiditet llogaritet në baza javore si 10 për qind e bazës së depozitave, e përcaktuar si mesatarja e detyrimeve totale të depozitave ndaj publikut jobankar në euro dhe valuta të tjera, gjatë ditëve të punës të periudhës së mbajtjes. Pasuritë me të cilat Banka mund të plotësojë kërkesat e saj për likuiditet janë depozitat në euro në BQK dhe 50 për qind e ekuivalentit në euro të parave të gatshme të shprehura në valuta lehtësisht të konvertueshme. Depozitat në BQK nuk duhet të jenë më pak se 5 për qind e bazës së aplikueshme të depozitave. Meqenëse pasuritë likuide përkatëse nuk janë të disponueshme për të financuar operacionet e përditshme të Bankës, ato janë përjashtuar nga paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë.

3.6. Prona dhe pajisjet

3.6.1. Prona dhe pajisjet në pronësi

Pronat dhe pajisjet paraqiten me koston historike minus amortizimin e akumuluar dhe rënien në vlerë të akumuluar, nëse ka. Kostot e mëvonshme përfshihen në vlerën kontabël të pasurive ose njihen si aset i veçantë, sipas rastit, vetëm kur është e mundur që përfitimet ekonomike të ardhshme të lidhura me zërin do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e zërit mund të matet me besueshmëri. Të gjitha riparimet dhe mirëmbajtjet e tjera i ngarkohen shpenzimeve të tjera operative gjatë periudhës financiare në të cilën ato ndodhin.

Vlerat kontabël të pronës dhe pajisjeve rishikohet për rënie në vlerë kur ngjarjet ndryshojnë ose ndryshimet në rrethana tregojnë që vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Nëse ka indikacione të tilla dhe kur vlerat kontabël tejkalojnë shumën e parashikuar të rikuperueshme, asetet ose njësitë gjeneruese të parasë (CGU) shlyhen deri në vlerën e tyre të rikuperueshme. Shuma e rikuperueshme e pronës dhe pajisjeve është vlera e drejtë minus kostot e shitjes dhe vlera në përdorim, cilado që është më e lartë. Në vlerësimin e vlerës në përdorim, flukset e ardhshme monetare skontojnë në vlerën e tyre aktuale duke përdorur një normë skontimi para tatimit që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut të vlerës kohore të parasë dhe rreziqeve specifike për ato pasuri.

Për një pasuri që nuk gjeneron flukse monetare kryesisht të pavarura, shumën e rikuperueshme përcaktohet për njësitë gjeneruese të parave (CGU) të cilave i përket pasuria.

Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim ose humbje.

Rënia në vlerë e pasurive njihet si shpenzim në bazë të metodës lineare në normat e përcaktuara për të alokuar koston e pronës dhe pajisjeve gjatë jetëgjatësisë së tyre të përdorimit. Normat vjetore të rënies në vlerë përcaktohen nga jetëgjatësia e dobishme e vlerësuar e pasurive të caktuara sipas tabelës në vijim:

Përmirësimet e pronës me qira zhvlerësohen përgjatë jetëgjatësisë së tyre të përdorimit ose afatit të qirasë, cilado që është më e shkurtër. Puna në proces nuk zhvlerësohet derisa asetet të vihet në përdorim.

ATM, pajisje të tjera bankare dhe për zyre	5-10 vjet
Hardueri kompjuterik	4-7 vjet
Ndërtesat e përdorura për qëllime vetanake	50 vjet

Metodat e zhvlerësimit, jetëgjatësia e dobishme dhe vlerat e mbetura riveletohen në çdo datë raportimi.

3.6.2. Pronat dhe pajisjet me qira

Banka njeh pasurinë me të drejtë përdorimi dhe një detyrim qiraje në datën e fillimit të qirasë. Pasuria me të drejtë përdorimi fillimisht matet me koston, e cila përfshin shumën fillestare të detyrimit të qirasë të rregulluar për çdo pagesë qiraje të bërë në ose përpara datës së fillimit, plus çdo kosto fillestare direkte të shkaktuar dhe një vlerësim të kostove për çmontimin dhe heqjen e pasurisë bazë ose për të rivendosur pasurinë bazë ose vendndodhjen në të cilën është vendosur, minus çdo stimul të pranuar të qirasë.

Pasuria me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet më pas duke përdorur metodën lineare nga data e fillimit deri në fundin e jetëgjatësisë së dobishme të pasurive me të drejtë përdorimi ose në fund të afatit të qirasë, cilado që ndodhë më herët.

Jetëgjatësia e vlerësuar e dobishme e pasurive me të drejtën e përdorimit përcaktohet në bazë të kushteve të qirasë. Pasuritë e së drejtës së përdorimit zhvlerësohen gjatë periudhës së afatit të qirasë dhe jetëgjatësisë së dobishme të pasurive me të drejtën e përdorimit, cilado që është më e shkurtër. Nëse një qira transferon pronësinë e pasurisë bazë ose kostoja e pasurive të së drejtës së përdorimit reflekton se njësi ekonomike pret të ushtrojë një opsion blerjeje, pasuria e lidhur me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet gjatë jetëgjatësisë së dobishme të pasurisë bazë. Përveç kësaj, pasuria me të drejtën e përdorimit reduktohet periodikisht nga humbjet nga rënia në vlerë, nëse ka, dhe rregullohet për ri-matjet e caktuara të detyrimit të qirasë.

Pagesat e qirasë të përfshira në matjen e detyrimit të qirasë përfshijnë sa vijon:

- pagesat fikse, duke përfshirë pagesat fikse në substancë;
- pagesat e ndryshueshme të qirasë që varen nga një indeks ose një normë, e matur fillimisht duke përdorur indeksin ose normën në datën e fillimit;
- shumat që priten të jenë të pagueshme sipas një garancie të vlerës së mbetur; dhe
- çmimi i ushtrimit sipas një opsioni blerjeje që Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se do ta ushtrojë, pagesat e qirasë në një periudhë rinovimi opsionale nëse Banka është në mënyrë të arsyeshme e sigurt se do të ushtrojë një opsion zgjatjeje, dhe penalitetet për përfundimin e parakohshëm të një qiraje, përveç rasteve kur Banka është e sigurt në mënyrë të arsyeshme që nuk do ta ndërprejë parakohshëm.

Detyrimi i qirasë matet fillimisht me vlerën aktuale të pagesave të qirasë që nuk paguhet në datën e fillimit, të skontuar duke përdorur normën e interesit të nënkuptuar në qira ose, nëse kjo normë nuk mund të përcaktohet lehtësisht, normën inkrementale (rritëse) të huamarrjes të Bankës. Në përgjithësi, Banka përdor normën e saj inkrementale të huamarrjes si normë skontimi. Ri-matet kur bëhet ndonjë ndryshim në pagesat e ardhshme të qirasë që rrjedhin nga një ndryshim në një indeks ose normë, nëse ka një ndryshim në vlerësimin e Bankës për shumën që pritet të jetë e pagueshme sipas një garancie të vlerës së mbetur, ose nëse Banka ndryshon vlerësimin e saj se a do të ushtrojë një opsion blerjeje, vazhdimi ose ndërprerjeje.

Kur detyrimi i qirasë rimatet në këtë mënyrë, bëhet një rregullim përkatës në vlerën kontabël të pasurisë të së drejtës së përdorimit, ose regjistrohet në fitim ose humbje nëse vlera kontabël e pasurisë të së drejtës së përdorimit është reduktuar në zero.

Banka paraqet pasuritë me të drejtën e përdorimit që nuk plotësojnë përkufizimin e pronës investive në "prona, impiantet dhe pajisjet" dhe detyrimet e qirasë në "detyrime të tjera" në pasqyrën e pozicionit financiar (shënimi 17).

Në fillimin e një kontrate, Banka vlerëson nëse një kontratë është ose përmban një qira. Një kontratë është, ose përmban, një qira nëse kontrata përcjell të drejtën për të kontrolluar përdorimin e një pasurie të identifikuar për një periudhë kohore në këmbim të një shume.

Për të vlerësuar nëse një kontratë përcjell të drejtën për të kontrolluar përdorimin e një pasurie të identifikuar, Banka vlerëson nëse:

- kontrata përfshin përdorimin e një pasurie të identifikuar – kjo mund të specifikohet në mënyrë eksplicite ose të nënkuptuar dhe duhet të jetë fizikisht e dallueshme ose të përfaqësojë në thelb të gjithë kapacitetin e një pasurie fizikisht të dallueshme. Nëse furnizuesi ka një të drejtë substanciale zëvendësimit, atëherë pasuria nuk identifikohet;
- Banka ka të drejtën të marrë në thelb të gjitha përfitimet ekonomike nga përdorimi i pasurive gjatë gjithë periudhës së përdorimit; dhe
- Banka ka të drejtë të drejtë përdorimin e pasurisë. Banka e ka këtë të drejtë kur ka të drejtat e vendimmarrjes që janë më të rëndësishme për ndryshimin e mënyrës se si dhe për çfarë qëllimi përdoret pasuria. Në raste të rralla kur vendimi se si dhe për çfarë qëllimi përdoret pasuria është i paracaktuar, Banka ka të drejtë të drejtë përdorimin e pasurisë nëse:
- Banka ka të drejtën të operojë pasurinë; ose
- Banka e ka projektuar pasurinë në një mënyrë që paracakton se si dhe për çfarë qëllimi do të përdoret.

Kjo politikë zbatohet për kontratat e lidhura ose të ndryshuara në ose pas datës 1 janar 2019.

Në fillimin ose në rivlerësimin e një kontrate që përmban një komponent qiraje, Banka shpërndan shumën në kontratë për secilin komponent të qirasë në bazë të çmimeve të tyre relative të pavarura. Megjithatë, për qiratë e tokës dhe ndërtesave në të cilat është qiramarrëse, Banka ka zgjedhur të mos ndajë komponentët jo-qira dhe të llogarisë komponentët e qirasë dhe ato jo-qira si një komponent i vetëm i qirasë. Banka zgjodhi të përdorte përjashtimet e njohjes në qiratë afatshkurtra, si dhe qiratë me vlerë të ulët.

- Një qira afatshkurtër përkufizohet si një qira që ka një afat qiraje prej 12 muajsh ose më pak,
- Një prag prej 5,000 €, qiratë me vlerë të ulët nën prag.

Çdo kriter zbatohet individualisht, që do të thotë se nuk ka kufizime në kualifikimin e qirasë afatshkurtër bazuar në vlerën e qirasë dhe anasjelltas. Zgjedhjet do të bëhen sipas klasës. Banka vendosi të përdorë këtë përjashtim për të gjitha klasat e pasurive. Çdo modifikim i mëvonshëm i qirasë afatshkurtër do të konsiderohet si qira e re dhe kriteret do të rivlerësohen.

3.6.3. Prona e rimarrë në posedim

Pasuritë e rimarra në posedim fitohen nëpërmjet ekzekutimit të garancisë mbi kreditë me joperformuese dhe paradhëniet për klientët që nuk fitojnë të ardhura nga qiraja dhe nuk përdoren nga Banka, si dhe janë të destinuara për shitje (nxjerrje jashtë përdorimit) në një periudhë të arsyeshme kohore.

Pasuritë e rimarra në posedim njihen fillimisht duke përdorur vlerën e caktuar nga përmbartuesi në ankandin e fundit dhe më pas maten me vlerën e kostos ose vlerën neto të realizueshme, cilado që është më e ulët, dhe çdo zhvlerësim njihet në fitim ose humbje. Pasuritë e rimarra në posedim njihen si inventarë dhe paraqiten në inventarin e mallrave dhe llogarinë pezull për shërbimet e kryera ende të pa paraqitura si shpenzim në pasqyrën e pozicionit financiar dhe si shpenzime nga aktivitetet jo-bankare në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse. Në rastin e shitjes, të ardhurat njihen dhe vlera kontabël e pasurive njihet si shpenzim.

Vlera neto e realizueshme vlerësohet një herë në vit dhe çdo zhvlerësim/rikthim njihet si shpenzim/të ardhura në periudhën që ka ndodhur.

3.7. Pasuritë e paprekshme

Pasuritë e paprekshme njihen nëse ka të ngjarë që përfitimet ekonomike të ardhshme ekonomike që i atribuohen pasurisë do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e pasurisë mund të matet me besueshmëri. Pasuritë e paprekshme maten fillimisht me kosto. Vlerat kontabël të pasurive të paprekshme rishikohen për rënje në vlerë kur ngjarjet ose ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Pasuritë e paprekshme përbëhen tërësisht nga softueri kompjuterik i cili amortizohet duke përdorur metodën lineare gjatë jetëgjatësisë së tyre të dobishme të vlerësuar prej pesë vjetësh dhe licencat të cilat amortizohen gjatë afatit të licencës.

3.8. Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura

Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura janë pjesë e burimeve të financimit të borxhit të Bankës.

Depozitat, huazimet dhe detyrimet e varura njihen fillimisht me vlerën e drejtë, minus kostot e transaksionit të shkaktuara. Më pas paraqiten me kosto të amortizuar; çdo diferencë ndërmjet të ardhurave minus kostot e transaksionit dhe vlerës së kthimit njihet në fitim ose humbje gjatë periudhës duke përdorur metodën e interesit efektiv.

3.9. Provizionet

Një provizion njihet nëse, si rezultat i një ngjarjeje të mëparshme, Banka ka një detyrim të tanishëm ligjor ose të krijuar që mund të matet me besueshmëri, dhe është e mundur që do të duhen të harxhohen mjete monetare për të mbuluar detyrimin. Provizionet

përcaktohen duke skontuar rrjedhat e ardhshme të pritshme të parasë me një normë para tatimit që pasqyron vlerësimin aktual të tregut për vlerën kohore të parasë dhe risqet ndaj detyrimit. Korrigjimi i skontimit njihet si kosto financiare.

Detyrimet kontingjente mund të zhvillohen në një mënyrë që nuk është pritur fillimisht. Prandaj, ato vlerësohen vazhdimisht për të përcaktuar nëse dalja e burimeve që përfshijnë përfitime ekonomike është bërë e mundshme. Në rast se detyrimi kontingjent rezulton në një detyrim aktual që mund të matet me besueshmëri, duhet të regjistrohet në bilanc provizioni për shumën. Vetëm zotimet e pakthyeshme shkaktojnë risk kreditor, pra vetëm kontigjencat dhe zotimet e pakthyeshme mund të jenë objekt i provizionimit. Për ekspozimet e mëdha, vlerësimi bëhet në mënyrë individuale. Në rast të vlerësimit të bazuar në portofolio, ndërtimi i portofolios dhe llogaritja e provizioneve të bazuara në portofolio llogariten siç tregohet në rënien në vlerë të kredive dhe paradhënëve.

3.10. Përfitimet e punonjësve

Banka paguan vetëm kontribute për planin pensional të administruar publikisht në baza të detyrueshme. Banka nuk ka detyrime tjera për pagesa pasi të jenë paguar kontributet. Kontributet njihen si shpenzim i përfitimeve të punonjësve në kohën kur ato duhet të paguhen.

3.11. Kapitoli aksionar

Dividentët në aksionet e zakonshme

Dividentët në aksionet e zakonshme njihen në ekuitet në periudhën në të cilën janë aprovuar nga aksionerët e bankës. Dividentët për vitin që janë deklaruar pas datës së raportimit shpalosen si ngjarje pas fundit të periudhës së raportimit.

3.12. Rezervat e ekuitetit

Rezervat e ekuitetit përbëhen nga rezervat e vlerës së drejtë dhe fitimet e pashpërndara.

Rezervat e regjistruara në OCI brenda ekuitetit në pasqyrën e pozicionit financiar të Bankës përfshijnë:

- Rezerva e vlerës së drejtë përfshin ndryshimet në vlerën e drejtë të pasurive financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.

Fitimet e mbajtura përfshijnë fitimet kumulative jo të shpërndara dhe shpërndahen me miratimin e Aksionerit të Përgjithshëm të Bankës dhe miratimin rregullator të Bankës Qendrore.

3.13. Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi për të gjitha instrumentet financiare me interes njihen përmes fitimit ose humbjes për periudhën brenda 'të ardhurave nga interesi' dhe 'shpenzimeve nga interesi' duke përdorur metodën e interesit efektiv. Metoda e interesit efektiv është një metodë e llogaritjes së koston së amortizuar të një pasurie financiare ose një detyrimi financiar dhe e shpërndarjes së të ardhurave nga interesi ose shpenzimeve të interesit gjatë periudhës përkatëse.

Norma efektive e interesit është norma që skanton saktësisht pagesat ose arkëtimet e ardhshme të parave të gatshme gjatë jetëgjatësisë së pritshme të instrumentit financiar ose, kur është e përshtatshme, një periudhe më të shkurtër në vlerën kontabël neto të pasurive ose detyrimit financiar. Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit, Banka vlerëson flukset monetare duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, por nuk merr parasysh humbjet e ardhshme të kredisë.

Llogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot e transaksionit dhe tarifat dhe pikët e paguara ose të marra që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksionit përfshijnë kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të një pasurie ose detyrimi financiar.

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi të paraqitura në fitim ose humbje përfshijnë:

- interesi mbi asetet dhe detyrimet financiare të matur me kosto të amortizuar të llogaritur në bazë të interesit efektiv; dhe
- interesin në letrat me vlerë të investimeve të matura me vlerë të drejtë përmes fitimit dhe humbjes (FVPL) të llogaritur në bazë të interesit efektiv.

Kur një pasuri financiare bëhet e kreditit të zhvlerësuar (e rënë në vlerë) dhe, për këtë arsye konsiderohet si 'Faza 3', Banka llogarit të ardhurat nga interesi duke zbatuar normën efektive të interesit në koston e amortizuar neto të pasurisë financiare. Nëse pasuritë financiare trajtohen dhe nuk janë më të kreditit të zhvlerësuar, Banka kthehet në llogaritjen e të ardhurave nga interesi në baza bruto.

Për pasuritë financiare të blera ose të origjinuara të kreditit të zhvlerësuar (POCI), Banka llogarit të ardhurat nga interesi duke llogaritur normën efektive të interesit të kreditit të rregulluar dhe duke aplikuar atë normë në koston e amortizuar të pasurisë. NEI e kreditit të rregulluar është norma e interesit që, në njohjen fillestare, zvogëlon rrjedhën monetare të ardhshme të vlerësuar (duke përfshirë humbjet kreditore) në koston e amortizuar të pasurive të POCI. Banka mban gjithashtu investime në pasuritë e emetuara në vende me norma interesi negative. Banka shpalosë interesin e paguar për këto pasuri si shpenzim interesi, me shpalosje shtesë në Shënimin 21.

Të ardhurat nga interesi në të gjitha pasuritë tregtare dhe pasuritë financiare të detyrueshme për t'u matur me FVPL, njihen duke përdorur normën e interesit kontraktual në të ardhurat neto të tregtueshme dhe fitimet / (humbjet) neto të pasurive financiare me vlerë të drejtë në fitim ose humbje.

3.14. Tarifa dhe komisioni

Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit për një pasuri financiare ose detyrim financiar përfshihen në matjen e normës efektive të interesit. Nëse një zotim kredie nuk pritet të rezultojë në tërheqjen e një kredie, atëherë tarifa përkatëse e zotimit të kredisë njihet në bazë lineare gjatë periudhës së zotimit.

Të ardhurat e tjera nga tarifat dhe komisionet – duke përfshirë tarifat e shërbimit të llogarisë, komisionin e shitjeve, tarifat e kartave dhe ATM-ve, tarifat e mbledhjes së pagesave, njihen kur shërbimet përkatëse kryhen, përkatësisht me kalimin e kohës kur shërbimet ofrohen dhe/ose në një moment kohor kur ndodh transaksioni (tarifat e bazuara në transaksion). Më shumë informacion rreth detyrimeve të performancës së Bankës jepet në shënimin 23.

Një kontratë me një klient që rezulton në një instrument financiar të njohur në pasqyrat financiare të Bankës mund të jetë pjesërisht në objektin e SNRF 9 dhe pjesërisht në objektin e SNRF 15. Nëse kjo është kështu, atëherë Banka së pari zbaton SNRF 9 për të ndarë dhe matur pjesën e kontratës që është në objektin e SNRF 9 dhe zbaton SNRF 15 për komponentin e mbetur. Shpenzimet e tjera për tarifat dhe komisionet lidhen kryesisht me tarifa transaksionesh dhe shërbimesh të cilat paraqiten si shpenzim në momentin që pranohen shërbimet.

3.15. Të ardhurat neto nga instrumentet e tjera financiare me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes

Të ardhurat neto nga instrumentet tjera financiare me vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes ndërlidhen me instrumentet derivative jo të tregtueshëm të mbajtur për qëllime të menaxhimit të riskut që nuk përbëjnë pjesë të raporteve kualifikuese mbrojtëse të pasurive dhe detyrimeve financiare të përcaktuara në vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes. Përfshinë të gjitha ndryshimet e realizuara dhe të paralizuar të vlerës së drejtë, interesin, dividendat dhe ndryshimet në këmbimin valutor.

3.16. Tatimi në të ardhura

Shpenzimet e tatimit mbi të ardhurat përfshijnë tatimin aktual dhe tatimin e shtyrë. Njihet në fitim ose humbje, përveç në masën që lidhet me zërat e njohur drejtpërdrejt në kapitalin neto ose në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse.

Tatimi aktual

Tatimi aktual përfshin tatimin e pritshëm të pagueshëm ose të arkëtueshëm mbi të ardhurat ose humbjet e tatueshme për vitin dhe çdo rregullim të tatimit të pagueshëm ose të arkëtueshëm në lidhje me vitet e mëparshme. Ato maten duke përdorur normat tatimore të miratuara ose të miratuara në mënyrë thelbësore në datën e raportimit.

Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë është tatimi që pritet të paguhet ose rikupërohet mbi diferencat ndërmjet vlerës kontabël të pasurive dhe detyrimeve në pasqyrat financiare dhe bazës tatimore përkatëse të përdorur në llogaritjen e fitimit të tatueshëm dhe kontabilizohet duke përdorur metodën e detyrimeve. Detyrimet tatimore të shtyra përgjithësisht njihen për të gjitha diferencat e përkohshme të tatueshme dhe pasuritë tatimore të shtyra njihen në masën që ka të ngjarë që fitimet e tatueshme të jenë të disponueshme kundrejt të cilave mund të përdoren diferencat e përkohshme të zbritshme.

The carrying amount of deferred tax assets is reviewed at each reporting date and reduced to the extent that it is no longer probable that sufficient taxable profits will be available to allow all or part of the asset to be recovered. Deferred tax is calculated at the tax rates that are expected to apply in the period when the liability is settled, or the asset is realised based on tax laws and rates that have been enacted or substantively enacted at the reporting date. Këto pasuri dhe detyrime nuk njihen nëse diferenca e përkohshme lind nga njohja fillestare (përveç një kombinimi biznesi) të pasurive dhe detyrimeve të tjera në një transaksion që nuk ndikon as në fitimin e tatueshëm dhe as në fitimin kontabël.

Vlera kontabël e pasurive tatimore të shtyra rishikohet në çdo datë raportimi dhe zvogëlohet në masën që nuk është më e mundshme që fitime të mjaftueshme të tatueshme do të jenë të disponueshme për të lejuar rikuperimin e të gjithë ose një pjesë të pasurive. Tatimi i shtyrë llogaritet me normat tatimore që priten të zbatohen në periudhën kur detyrimi shlyhet, ose pasuria është realizuar në bazë të ligjeve tatimore dhe normave që janë miratuar ose në thelb të miratuara në datën e raportimit.

4. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR

4.1. Përmbledhje

Banka është e ekspozuar ndaj risqeve të mëposhtme nga shfrytëzimi i instrumenteve financiare:

- rreziku kreditor
- rreziku i likuiditetit
- rreziku i tregut
- rreziku operativ

Ky shënim paraqet informacion rreth ekspozimit të Bankës ndaj secilit nga risqet në lartë, objektivat e Bankës, politikat dhe proceset për matjen dhe menaxhimin e riskut, dhe menaxhimin e kapitalit të Bankës.

Korniza e menaxhimit të riskut

Kontrollet e brendshme dhe mjete tjera të kontrollit të riskut të vendosura nga Menaxhimi i riskut i Raiffeisen International mundësojnë menaxhimin e kontrolluar të riskut të Bankës. Mjetet kryesore të menaxhimit të riskut janë miratuar nga Raiffeisen International dhe zbatohen për përdorim nga Banka.

Banka ka qenë në përputhje dhe ka raportuar bazuar në kërkesat e Basel II në nivel të Grupit duke mbuluar risqet e kreditit dhe të tregut. Zbatimi i kërkesave të Basel II duhet të sigurojë një menaxhim më të mirë të kapitalit.

Bazuar në politikat e Bankës, totali i pasurive të Bankës klasifikohet dhe analizohet si më poshtë:

- Analiza e pasurive bazuar në klasën e pasurisë/produktit (pasuritë klasifikohen në bazë të Katalogut të Produkteve të Grupit);
- Analiza e pasurive bazuar në cilësinë e kredisë (pasuritë klasifikohen në bazë të Direktivave të Grupit);
- Analiza e pasurive në përputhje me bazën e matjes;
- Analiza e pasurive në bazë të moshës, që nënkupton analiza të kryera për pasuritë që janë në vonesë, por jo të zhvlerësuar (rëna në vlerë);
- Analiza individuale e pasurive të përcaktuara si të zhvlerësuar nga faktorët e zhvlerësimit;
- Analiza e pasurive bazuar në llojin e kolateralit dhe duke marrë parasysh shumën e vlerësuar të rikuperueshme;

Analiza e pasurive bazuar në përqendrimin e risqeve për industrinë / sektorin / segmentin / shumën e caktuar të ekspozimit.

4.2. Risku kreditor

Risku kreditor është risku i humbjes financiare për Bankën nëse klienti apo pala tjetër në një instrument financiar nuk arrin të përmbushë detyrimet kontraktuale, dhe shfaqet kryesisht nga kreditë dhe paradhëniet e bankës për klientët dhe bankat e tjera dhe investimet në letrat me vlerë. Për qëllime të raportimit të menaxhimit të riskut, banka i merr në konsiderim të gjitha elementët e ekspozimit ndaj riskut kreditor (siç risku i mospagesës i obliguesit individual, risku i vendit dhe sektorit).

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj riskut kreditor që është risku që pala tjetër nuk do të jetë në gjendje të paguajë shumat e plota në kohën e duhur. Banka i strukturon nivelet e riskut kreditor që i merr përsipër duke vendosur limite në sasinë e riskut të pranuar në lidhje me një huamarrës dhe segment gjeografik apo industrial. Risqet e tilla monitorohen rregullisht dhe i nënshtrohen rishikimit mujor ose më të shpeshtë. Limitet në nivelin e riskut kreditor nga huamarrësi aprovohen nga Menaxhmenti.

Ekspozimi ndaj riskut kreditor menaxhohet përmes analizës së rregullt të aftësisë së huamarrësit dhe huamarrësve potencialë për të përmbushur detyrimet e pagesës së interesit dhe principalit dhe duke ndryshuar këto limite kreditimi, kur është e përshtatshme. Ekspozimi ndaj riskut kreditor menaxhohet, pjesërisht, me marrjen e kolateralit dhe garancive të korporatave dhe atyre personale.

Ekspozimi maksimal i Bankës ndaj riskut kreditor reflektohet kryesisht në vlerat kontabël të pasurive financiare në pasqyrën e pozicionit financiar. Ndikimi i kompensimit reciprok (netimit) të mundshëm të pasurive dhe detyrimeve për të zvogëluar ekspozimin e mundshëm kreditor nuk është i rëndësishëm. Risku kreditor për instrumentet financiare jashtë bilancore përcaktohet si mundësia e mbajtjes së humbjes si rezultat i asaj që një palë tjetër në një instrument financiar nuk arrin të veprojë në përputhje me kushtet e kontratës. Banka përdor politikat e njëjta kreditore kur bën detyrimet e kushtëzuara ashtu siç bën për instrumentet financiare të bilancit nëpërmjet aprovimit të kredive të përcaktuara, limiteve të kontrollit të riskut dhe procedurave të monitorimit.

Banka mban lloje të ndryshme të kolateralit si siguri për riskun kreditor. Përveç kësaj, zbatohen metoda të tjera për përmirësimin kreditor. Llojet kryesore të kolateralit janë të cekura më poshtë:

- Prona (tokë, ndërtesa)
- Apartamente

- Automjetet
- Pajisjet
- Garancione personale

Vlera e kolateralit llogaritet sipas metodave të specifikuara të cilat përfshijnë formula të standardizuara të llogaritjes bazuar në vlerat e tregut, zbritjet e paracaktuara dhe vlerësimet e ekspertëve.

Vlerësimi dhe rivlerësimi i kolateralit janë përgjegjësi e drejtpërdrejtë e Specialistëve të Kolateralit të bankës, për të gjitha llojet e kolateraleve. Vlerësimi i pasurive të patundshme përditësohet një herë në vit. Ky rivlerësim vjetor realizohet nga Specialistët e brendshëm të Kolateralit. Nëse përditësimi i rivlerësimit nuk bëhet çdo 18 muaj, atëherë vlera e peshuar e kolateralit (WCV) e hipotekës zbritet 10 për qind për secilin vit që nuk përmban rivlerësim kolateral. Monitorim më i shpeshtë është i nevojshëm, kur tregu i pasurive të patundshme është subjekt i ndryshimeve të rëndësishme në rrethana.

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë

- vështirësi të konsiderueshme financiare të emetuesit ose huamarrësit;
- një shkelje e kontratës, të tilla si një mospagesë ose një ngjarje e vonuar;
- huadhënësi(ët) e huamarrësit, për arsye ekonomike ose kontraktuale që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, duke i dhënë huamarrësit një koncesion(a) që huadhënësi(ët) nuk do ta konsideronin ndryshe;
- po bëhet e mundur që huamarrësi të hyjë në falimentim ose në një riorganizim tjetër financiar;
- zhdukja e një tregu aktiv për atë pasuri financiare për shkak të vështirësive financiare; ose
- blerja ose krijimi i një pasurie financiare me një zbritje të thellë që pasqyron humbjet e shkaktuara nga kredia.

ECL-të maten në një mënyrë që pasqyron vlerën në kohë të parasë. Kjo do të thotë se mungesat e parave të gatshme që lidhen me mospagimin kërkohet të skutohen në datën e bilancit. Për pasuritë e Fazës 3, ECL-të skutohen duke përdorur EIR origjinale, ndërsa për pasuritë POCI ECL-të zbriten duke përdorur CAEIR.

Kreditë me kushte të rinegociuara

Kreditë me kushte të rinegociuara janë kreditë që janë ristrukturuar për shkak të përkeqësimit të gjendjes financiare të huamarrësit dhe ku Banka ka bërë lëshime që në të kundërt nuk do t'i merrte në konsideratë. Pasi kredia të ristrukturohet, ajo mbetet në këtë kategori derisa të vërehet performanca e qëndrueshme. Performanca e qëndrueshme përkufizohet si tre pagesa kontraktuale të njëpasnjëshme të principalit dhe/ose interesit.

Humbjet e pritshme kreditore-ECL

Banka vendos lejime dhe provizione për humbjet e pritshme kreditore që përfaqëson vlerësimin e saj të humbjeve të pritshme në portofolin e saj të kredive/ letrave me vlerë dhe atë jashtë bilancit.

Politika e shlyerjes/fshirjes

Pasuritë financiare fshihen pjesërisht ose në tërësi vetëm kur Banka ka ndaluar së ndjekuri rikuperimin.

Kriteret e mëposhtme janë të zbatueshme për ekspozimet retail:

- kur pasuria klasifikohet si joperformuese dhe pasuria nuk është e siguar me kolateral, pasuria shlyhet brenda 18 muajve;
- kur pasuria klasifikohet si joperformuese dhe pasuria është e siguar me kolateral të lënë peng, pasuria shlyhet brenda 36 muajve;
- kur pasuria klasifikohet si joperformuese dhe pasuria është e siguar me hipotekë, pasuria shlyhet brenda 60 muajve.

Kriteret e mëposhtme janë të zbatueshme për ekspozimet joretail:

- kur llogaritja e ILP-së bëhet me qasjen e mosvijimësisë dhe pasuria provizionohet 100%;
- kur ka mungesë të flukseve monetare të ardhshme të pritshme nga operacionet;
- kur vlera e drejtë minus koston e shitjes së një kolateralit ende ekzistues të përdorur në llogaritjen e rënies në vlerë është zero ose nuk ka më kolateral.

Nëse shuma për t'u shlyer është më e madhe se lejimi për humbje i akumuluar, diferenca trajtohet fillimisht si një korrigjim i drejtpërdrejtë në pasqyrën e fitimit dhe humbjes. Çdo rikuperim i mëvonshëm kreditohet në shpenzimet e humbjeve nga kreditë.

Përmbledhje e kredive të riprogramuara/modifikuara

Tabelat në vijim paraqesin një përmbledhje të pasurive të modifikuara të Bankës më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022.

31 dhjetor 2023	Faza 2					Faza 3			
	Vlera kontabël bruto	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë performuese të riprogramuara	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë joperformuese të riprogramuara	Gjithsej kreditë e riprogramuara/modifikuara	Raporti i kredive të modifikuara
Detyrimet nga bankat	21,639	-	-	-	-	-	-	-	0.0%
Kredi dhe paradhënie për klientët									
Klientët korporata (joretail)	364,721	13,749	2,381	-	207	4,532	-	-	0.0%
Klientët individualë (retail)	600,265	29,712	4,620	2,605	5,379	2,962	2,851	5,456	0.91%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	964,986	43,461	7,001	2,605	5,586	7,494	2,851	5,456	0.91%

31 dhjetor 2022	Faza 2					Faza 3			
	Vlera kontabël bruto	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë performuese të riprogramuara	Modifikime të përkohshme të T&C për shkak të COVID 19	Modifikime të përhershme të T&C	Gjithsej kreditë joperformuese të riprogramuara	Gjithsej kreditë e riprogramuara/modifikuara	Raporti i kredive të modifikuara
Detyrime nga bankat	11,945	-	-	-	-	-	-	-	0%
Kredi dhe paradhënie për klientët									
Klientët korporata (joretail)	368,043	26,587	1,880	5,286	1,385	5,503	6,255	11,541	3.14%
Klientët individualë (retail)	523,892	52,411	6,508	5,544	6,143	2,254	2,244	7,788	1.49%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	891,935	78,998	8,388	10,830	7,528	7,757	8,499	19,329	2.17%

Përmbledhje e kredive të riprogramuara/modifikuara

31 dhjetor 2023	Shuma bruto e kredive të modifikuara			Humbjet e pritshme të kredive të modifikuara		
	Faza 2	Faza 3	Gjithsej	Faza 2 Kolektive	Faza 3 Kolektive	Gjithsej
Detyrime nga bankat	-	-	-	-	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	-	-	-	-	-
Klientët korporata	-	-	-	-	-	-
Klientët individual	2,483	2,122	4,605	379	1,685	2,064
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	2,483	2,122	4,605	379	1,685	2,064

31 dhjetor 2022	Shuma bruto e kredive të modifikuara			Humbjet e pritshme të kredive të modifikuara		
	Faza 2	Faza 3	Gjithsej	Faza 2 Kolektive	Faza 3 Kolektive	Gjithsej
Detyrime nga bankat	-	-	-	-	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	-	-	-	-	-
Klientët korporata	5,243	-	5,243	2,449	-	2,449
Klientët individualë	5,214	2,799	8,013	722	1,513	2,235
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	10,457	2,799	13,256	3,171	1,513	4,684

Kredi dhe paradhëniet për klientët

Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor para përmirësimeve të kolateralit dhe përmirësimeve tjera kreditore më 31 dhjetor 2023 të aseteve financiare sipas sektorit të palës tjetër.

Ekspozimi ndaj riskut kreditor		
	31-dhjetor-23	31-dhjetor-22
Banka Qendrore e Kosovës	74,171	71,545
Bankat e tjera	32,252	36,796
Investimet në filiale	2,234	2,234
Sovranët	246,556	188,320
Korporatat ndërkombëtare	9,523	9,523
Korporatat lokale	364,721	368,043
Klientë lokalë individualë (retail)	600,265	523,892
Gjithsej ekspozimi ndaj riskut të pasurive financiare	1,329,722	1,200,353

Tabelat e mëposhtme paraqesin informacion në lidhje me cilësinë kreditore të kredive dhe paradhëniet për klientët dhe lejimin për rënien në vlerë/humbjet të mbajtura nga Banka kundrejt këtyre pasurive.

Kreditë dhe paradhëniet për klientët		
	2023	2022
Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor		
Shuma bruto	964,986	891,935
Lejimi për rënie në vlerë	(39,446)	(28,988)
Vlera kontabël neto	925,540	862,947
Kredi me kushte të rinegociuara		
Vlera kontabël bruto	63,542	102,671
Lejimi për rënie në vlerë	(10,525)	(13,688)
Vlera kontabël neto	53,017	88,983

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Më poshtë është një analizë e kolateralit dhe përmirësimeve së kredisë të marra gjatë viteve:

31 dhjetor 2023	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporata	Gjithsej	Retail	Korporata	Gjithsej
Pasuri të patundshme komerciale	260	4,481	4,741	224	3,787	4,011
Pasuri të patundshme rezidenciale	77,112	-	77,112	70,195	-	70,195
Pasuri të luajtshme	214,618	346,605	561,223	84,761	325,623	410,384
Të pasiguruara	308,275	13,635	321,910	-	-	-
Gjithsej	600,265	364,721	964,986	155,180	329,410	484,590

31 dhjetor 2022	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporata	Gjithsej	Retail	Korporata	Gjithsej
Pasuri të patundshme komerciale	301	5,611	5,912	614	3,044	3,658
Pasuri të patundshme rezidenciale	67,028	-	67,028	92,772	2,272	95,044
Pasuri të luajtshme	286,263	348,983	635,246	43,015	251,025	294,040
Të pasiguruara	170,300	13,449	183,749	1	-	1
Gjithsej	523,892	368,043	891,935	136,401	256,341	392,743

Më poshtë është një analizë e pasurive financiare të matura me koston e amortizuar. Përveç nëse tregohet në mënyrë specifike, për pasuritë financiare, shumat në tabelë përfaqësojnë vlerat kontabël bruto:

31 dhjetor 2023	Gjithsej vlera kontabël bruto	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Vlera e drejtë e kolateralit
Klientët korporata (joretail)	364,721	300,900	51,702	12,119	155,180
Klientët individualë (retail)	600,265	439,996	139,487	20,783	329,410
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	964,986	740,896	191,189	32,902	484,590

31 dhjetor 2022	Gjithsej vlera kontabël bruto	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Vlera e drejtë e kolateralit
Klientët korporata (joretail)	368,043	322,957	35,001	10,085	136,401
Klientët individualë (retail)	523,892	487,965	20,635	15,292	256,342
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	891,935	810,922	55,636	25,377	392,743

Një analizë e përqendrimeve të riskut kreditor më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022 për kreditë dhe paradhëniet për klientët në vonesë dhe të rëna në vlerë - Faza 3 dhe POCl janë paraqitur më poshtë:

31 dhjetor 2023	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët joretail	3,113	991	1,079	6,818	12,001
Klientët retail	3,129	463	1,994	21,859	27,445
Gjithsej kredi dhe paradhënie për klientët, të rëna në vlerë	6,242	1,454	3,073	28,677	39,446

31 dhjetor 2022	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët joretail	2,555	240	1,590	5,654	10,039
Klientët retail	1,990	635	1,740	14,584	18,949
Gjithsej kredi dhe paradhënie për klientët, të rëna në vlerë	4,545	875	3,330	20,238	28,988

Banka monitoron përqendrimet e riskut kreditor sipas sektorëve. Përqendrimet e riskut të sektorit ekonomik brenda portofolit të kredive për klientët janë si më poshtë:

	2023	%	2022	%
Tregtia	161,121	17%	231,320	26%
Individët	747,476	77%	402,444	45%
Prodhimi, kimike dhe përpunuese	37,428	4%	110,157	12%
Shërbimet	8,107	1%	37,504	4%
Ndërtim dhe servisim ndërtimi	4,223	0%	52,187	6%
Industria ushqimore dhe bujqësia	6,425	1%	23,403	3%
Të tjera	206	0%	34,920	4%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët para lejimeve për rënie në vlerë të kredive	964,986	100%	891,935	100%

Detyrime nga bankat

Ekspozimet ndërbankare monitorohen nga afër çdo ditë nga menaxhimi i riskut dhe Departamenti i Thesarit. Banka kufizon depozitat dhe transaksionet e tjera bankare në banka solide vendore ose ndërkombëtare. Përpara se të fillohet një marrëdhënie biznesi me një bankë të caktuar, menaxhmenti dhe Departamenti i Riskut kryejnë një analizë të gjendjes financiare të institucionit. Performanca financiare e palëve kontraktuese monitorohet vazhdimisht. Për më tepër, të gjitha bankat korresponduese si dhe emetuesit e bonove në të cilat Banka ka ekspozime investimi monitorohen vazhdimisht për vlerësimet e tyre nga agjencitë ndërkombëtare të vlerësimit, përveç ekspozimeve me bonot e thesarit të Kosovës të cilat nuk janë vlerësuar. Për të përfaqësuar vlerësimet e agjencive të ndryshme ndërkombëtare të vlerësimit, tabelat më poshtë janë përgatitur në përputhje me shkallët e vlerësimit të Bankës Qendrore të Kosovës të paraqitura si më poshtë.

Vlerësimet Ndërkombëtare të Riskut		
Përkufizimet e vlerësimeve	Shkalla e vlerësimit afatgjatë	Shkalla e vlerësimit afatshkurtër
Cilësi e lartë e kredisë	Aaa	P-1
	Aa1	
	Aa2	
	Aa3	
Kapacitet i fortë pagese	A1	P-2
	A2	
	A3	
Kapacitet adekuat pagese	Baa1	P-3
	Baa2	

Një funksion i pavarur nga departamenti i thesarit, zakonisht menaxhimi i riskut, duhet të monitorojë që ekspozimi ndaj të gjitha bankave nuk i kalon limitet rregullatore ose kufijtë e brendshëm të përcaktuar nga menaxhmenti i Bankës.

Në pajtim me rregulloren e re për ekspozimet e mëdha të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, bankat nuk do të kenë ndonjë ekspozim të përgjithshëm ndaj riskut kreditor ndaj palëve të ndërlidhura që tejkalon 15 për qind të Kapitalit Rregullator të nivelit të parë.

Detyrimet nga bankat janë dhënë pa kolateral. Tabela e mëposhtme paraqet llogaritë rrjedhëse të Bankës dhe depozitat me afat me bankat korresponduese sipas vlerësimit (klasifikimit) kreditor, të cilat janë klasifikuar si Faza 1.

Më 31 dhjetor	2023	2022
P-1	31,833	34,187
P-2	1,218	3,638
P-3	-	-
	33,051	37,825

Investimet në Letra me Vlerë

Investimet në letra me vlerë janë kryesisht bonot qeveritare me vendet e OECD-së, bonot e thesarit të Republikës së Kosovës dhe bonot e korporatave.

Investimet janë kryesisht për menaxhimin e likuiditetit të bankës dhe sigurojnë diversifikim të mjaftueshëm të riskut përse i përket ekspozimit kreditor me një sovran duke marrë në konsideratë edhe mjedisin rregullator lokal dhe kufizimin e ekspozimeve të mëdha.

Tabela e mëposhtme paraqet ekspozimin ndaj letrave me vlerë bazuar në vlerësimin ndërkombëtar të riskut:

	2023	2022
P-1	209,604	147,671
P-2	13,497	18,734
P-3	3,470	4,061
E pa vlerësuar	29,455	27,318
	256,026	197,784

The exposure reported as not rated reflects the Bank's exposure to Republic of Kosovo.

4.3. Risku i likuiditetit

Reziku i likuiditetit është rreziku që Banka të hasë vështirësi në përmbushjen e obligimeve nga detyrimet e saj financiare. Banka është e ekspozuar ndaj thirrjeve ditore për burimet e saj të parave të disponueshme nga llogaritë rrjedhëse, depozitat e maturuara, tërheqjet e kredive dhe garancitë. Rreziku i likuiditetit menaxhohet nga Menaxhmenti i Bankës.

Banka mban aktive afatmesme deri në afatgjatë dhe për shkak të kushteve të tregut, financon pjesën më të madhe të portofolit të saj me borxh afatshkurtër. Në këtë proces Banka merr rrezikun e likuiditetit që lidhet me mospërputhjet e maturitetit. Banka lëshon aktive afatgjatë, si kredi PI dhe kredi hipotekare, dhe këto portofole financohen kryesisht nga depozita pa afat dhe depozita me afat deri në 1 vit. Menaxhmenti merr në baza ditore informacionin e raportit të likuiditetit të Bankës, dhe gjithashtu në baza javore merr një raport të likuiditetit të renditur sipas segmentit të biznesit. Duke qenë se Banka emeton aktive afatmesme deri në afatgjatë dhe e financon atë me borxh afatshkurtër dhe afatmesëm, ajo është gjithashtu e ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit.

Rezerva rregullatore e likuiditetit llogaritet si 10 për qind e detyrimeve mesatare të pagueshme brenda një viti, e cila rezervë mbahet nga depozitat në bankën qendrore dhe 50 për qind e parash fizike. Banka monitoron këtë kërkesë dhe e raporton atë në baza mujore rezervën e likuiditetit të detyrueshëm për çdo ditë pune.

Tabela më poshtë tregon vlerat kontabël neto të aseteve dhe detyrimeve më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 sipas maturimit të mbetur kontraktual të tyre.

Sidoqoftë, banka pret që shumë klientë nuk do të kërkojnë ripagesën e depozitave në datën më të hershme që mund të kërkohej të paguhen dhe tabela nuk pasqyron flukset e parave të gatshme të pritura të treguara nga historia e saj e mbajtjes së depozitave. Për më tepër, Banka po përdor aktin e deleguar të BE-së LCR për menaxhimin e likuiditetit dhe kërkohej të mbajë likuiditet nga 10 përqind në 10.9 përqind për depozitat e pasiguruara retail dhe përqindje për depozitat e siguruara. Për joretail planifikohet një dalje prej 33 për qind deri në 85 për qind, bazuar në atë nëse llogaria është operacionale apo jo. LCR i BE-së duhet të jetë mbi 100 përqind. Më 31 dhjetor 2023, Banka ishte shumë mbi këtë limit në mbi 300 përqind.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	185,138	-	-	-	185,138
Detyrimet nga bankat	11,961	-	-	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	19,944	28,870	195,937	680,789	925,540
Investimet në letra me vlerë	-	-	-	256,026	256,026
Asetet e tjera	-	-	2,550	-	2,550
Totali i aseteve financiare	217,043	28,870	198,487	936,815	1,381,215
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	1,216,476	925	1,738	147	1,219,286
Detyrimet ndaj bankave	7,491	-	230	-	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera financiare joderivative	-	-	45,445	-	45,445
Detyrimet e tjera financiare derivative	-	-	101	-	101
Totali i detyrimeve financiare	1,223,967	925	47,514	147	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	(1,006,924)	27,945	150,974	936,668	108,663

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,190	-	-	-	165,190
Detyrimet nga bankat	25,885	-	-	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	6,703	47,945	143,164	665,134	862,946
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	197,784	197,784
Asetet e tjera	-	-	3,932	-	3,932
Totali i aseteve financiare	197,778	47,945	147,096	862,918	1,255,737
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	1,125,770	1,023	2,079	96	1,128,968
Detyrimet ndaj bankës	7,534	-	894	-	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera financiare joderivative	-	-	16,832	-	16,832
Detyrimet e tjera financiare derivative	-	-	(236)	337	101
Totali i detyrimeve financiare	1,133,304	1,023	19,569	433	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	(935,526)	46,922	127,527	862,485	101,408

Analiza e maturitetit të kredive për klientët bazohet në datat e mbetura të maturitetit të marrëveshjeve për kredi, që do të thotë duke marrë parasysh këstet që duhet të paguhet në baza mujore.

Raportimi i likuiditetit në baza javore në nivel të segmentit të biznesit, monitorimi i raportit të pandryshueshmërisë veçmas për të gjitha segmentet e biznesit, limitet në librin bankar dhe raportet të cilat matin rreziqet e interesit dhe boshllëqet, janë aktualisht mjetet që aplikohen për të menaxhuar dhe kufizuar rrezikun themelor të kryerjes së biznesit.

Rezervat e detyrueshme të likuiditetit përfshihen brenda produkteve të paafatizuara dhe atyre më pak se një muaj, pasi në këtë kategori përfshihen edhe pjesa më e madhe e detyrimeve me të cilat lidhet ky bilanc.

Analiza e maturitetit për detyrimet financiare analizohet si më poshtë:

- Bazuar në datën më të hershme kontraktuale të maturitetit– skenari i rastit më të keq;
- Bazuar në flukset monetare të paskontuara kontraktuale;
- Përcaktimi i brezave kohorë;
- Flukset e pritshme të parasë së gatshme përdoren si informacion shtesë.

Përputhja dhe/ose mospërputhja e kontrolluar e maturiteteve dhe normave të interesit të aseteve dhe detyrimeve është thelbësore për menaxhimin e Bankës. Është e pazakontë që bankat të jenë plotësisht në përputhje meqenëse biznesi i kryer është shpesh i një afati të pasigurt dhe i llojeve të ndryshme. Një pozicion i papërputhur rrit potencialisht përfitimin, por gjithashtu mund të rrisë rrezikun e humbjeve. Maturitetet e aseteve dhe detyrimeve dhe aftësia për të zëvendësuar detyrimet me interes ndërsa ato maturojnë me një kosto të pranueshme janë faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e likuiditetit të Bankës dhe ekspozimit të saj ndaj ndryshimeve në interesin dhe kursin e këmbimit. Banka ka një mospërputhje të konsiderueshme të maturitetit të aseteve dhe detyrimeve që maturojnë brenda një viti. Kjo mospërputhje likuiditeti lind për faktin se burimi kryesor i financimit të Bankës më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 ishin llogaritë e klientëve të paafatizuara dhe që maturoheshin në më pak se një muaj. Menaxhmenti beson se pavarësisht se një pjesë e konsiderueshme e llogarive të klientëve janë të paafatizuara, diversifikimi i këtyre depozitave sipas numrit dhe llojit të depozituesve do të tregonte se llogaritë e këtyre klientëve ofrojnë një burim afatgjatë dhe të qëndrueshëm financimi për Bankën.

Banka ka përmirësuar pozicionin neto nëpërmjet burimeve të tjera të financimit, të cilat ofrojnë financa afatmesme dhe synojnë të vazhdojnë përputhjen e maturitetit të aseteve me detyrimet në periudhat në vijim. Gjithashtu, Banka ka një Marrëveshje të papërdorur për Instrumente Kreditore, e cila do të ofrojë mbështetje në rast nevojash për likuiditet. Shuma totale e papaguar kontraktuale e zotimeve për dhënien e kredisë nuk përfaqëson domosdoshmërisht kërkesat e ardhshme të parave të gatshme, pasi shumë prej këtyre zotimeve do të skadojnë ose ndërpriten pa u financuar.

4.4. Market risk

Rreziku i tregut është rreziku që vlera e një investimi do të ulet për shkak të lëvizjeve të faktorëve të tregut. Katër faktorët standardë të rrezikut të tregut janë:

- Rreziku i kapitalit ose rreziku që çmimet e stokeve do të ndryshojnë.
- Rreziku i normës së interesit ose rreziku që normat e interesit do të ndryshojnë.
- Rreziku valutor ose rreziku që normat e valutës së huaj do të ndryshojnë.
- Rreziku i mallrave ose rreziku që çmimet e mallrave (pra, drithërave, metaleve, etj.) do të ndryshojnë.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj rreziqeve të tregut. Rreziqet e tregut lindin nga pozicionet e hapura në normat e interesit dhe produktet valutore, të cilat të gjitha janë të ekspozuara ndaj lëvizjeve të përgjithshme dhe specifike të tregut. Menaxhmenti vendos kufizime mbi vlerën e rrezikut që mund të pranohet, i cili monitorohet në baza ditore. Megjithatë, përdorimi i kësaj qasjeje nuk parandalon humbjet jashtë këtyre kufijve në rast të lëvizjeve më të mëdha domethënëse të tregut.

Rreziku gjeografik

Përqendrimi gjeografik i aseteve dhe detyrimeve financiare të Bankës më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 është paraqitur më poshtë:

	Kosova	BE	Tjetër	Totali
Asetet				
Paraja e gatshme dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,965	19,173	-	185,138
Detyrimet nga bankat	-	11,961	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	925,540	-	-	925,540
Investimet në letrat me vlerë	76,854	179,172	-	256,026
Asetet e tjera	2,550	-	-	2,550
Totali i aseteve financiare	1,170,909	210,306	-	1,381,215
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1,168,849	16,800	33,637	1,219,286
Depozitat nga bankat	7,491	230	-	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	45,445	-	101	45,546
Totali i detyrimeve financiare	1,221,785	17,030	33,738	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	(50,876)	193,276	(33,738)	108,663

	Kosova	BE	Tjetër	Totali
Asetet				
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	155,121	10,069	-	165,190
Detyrimet nga bankat	-	25,885	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	862,946	-	-	862,946
Investimet në letrat me vlerë	44,313	153,471	-	197,784
Asetet e tjera	3,932	-	-	3,932
Totali i aseteve financiare	1,066,312	189,425	-	1,255,737
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1,080,756	15,077	33,135	1,128,968
Depozitat nga bankat	7,534	894	-	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	16,832	-	101	16,933
Totali i detyrimeve financiare	1,105,122	15,971	33,236	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	(38,810)	173,454	(33,236)	101,408

Rreziku i valutës

Kjo është një formë rreziku që lind nga ndryshimi i çmimit të një valute kundrejt valutës funksionale. Rreziku valutor menaxhohet nëpërmjet monitorimit dhe menaxhimit të pozicioneve të hapura valutore. Këto pozicione caktohen për pozicionet ditore dhe veçmas, për pozicionet gjatë natës. Analiza e ndjeshmërisë i ofrohet menaxhmentit në baza javore.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në kurset mbizotëruese të këmbimit në valutë të huaj në pozicionin e saj financiar dhe flukset e parasë së gatshme. Menaxhmenti vendos kufizime në nivelin e ekspozimit sipas monedhës dhe në total, si dhe kufijtë e ndalimit të humbjeve, të cilat monitorohen çdo ditë dhe mbulohen në përputhje me rrethanat duke futur pozicione kompensuese. Përdorimi i euros në Kosovë i mundëson bankës të hyjë në derivativë me likuiditet të lartë, siç janë SWAP-et ndërvallutore, që do të përdoren si mjete mbrojtëse ndaj variancave afatshkurtra të likuiditetit.

Raporti i rrezikut të tregut që përfshin Raportin e rrezikut të normës së interesit dhe raportin e valutës së hapur FX i dërgohet menaxhmentit në baza javore. Raporti përkatës prodhohet nga menaxhmenti i rrezikut i RBI bazuar në inputet që ofrohen nga burimet e raportimit lokal.

Tabela më poshtë përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj rrezikut të kursit të këmbimit valutor më 31 dhjetor 2023 dhe 2022. Të përfshira në tabelë janë asetet dhe detyrimet financiare të Bankës në vlera kontabël, të kategorizuara sipas valutës dhe të përkthyer në '000 euro.

	Euro	USD	Të tjera	Totali
Asetet				
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	185,138	-	-	185,138
Detyrimet nga bankat	11,961	-	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	925,540	-	-	925,540
Investimet në letra me vlerë	208,627	47,399	-	256,026
Asetet e tjera	2,550	-	-	2,550
Totali i aseteve financiare	1,333,816	47,399	-	1,381,215
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1,140,829	68,150	10,307	1,219,286
Depozitat nga bankat	7,721	-	-	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	45,546	-	-	45,546
Totali i detyrimeve financiare	1,194,096	68,150	10,307	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	139,721	(20,751)	(10,307)	108,663
	Euro	USD	Të tjera	Totali
Asetet				
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,190	-	-	165,190
Detyrimet nga bankat	25,885	-	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	862,946	-	-	862,946
Investimet në letrat me vlerë	179,350	18,434	-	197,784
Asetet e tjera	3,932	-	-	3,932
Totali i aseteve financiare	1,237,303	18,434	-	1,255,737
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1,071,742	43,722	13,504	1,128,968
Depozitat nga bankat	8,428	-	-	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	16,933	-	-	16,933
Totali i detyrimeve financiare	1,097,103	43,722	13,504	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	140,200	(25,288)	(13,504)	101,408

Rreziku i valutës së huaj

Valutat e huaja ndaj të cilave Banka është kryesisht e ekspozuar janë dollari amerikan (USD), frangu zviceran (CHF) dhe funta britanike (GBP). Kufiri për pozicionin agregat të hapur të valutës së huaj ruhet brenda kërkesave rregullatore. Kjo zvogëlon ekspozimin ndaj rrezikut ndaj çdo luhatjeje në treg dhe minimizon ndikimin e mundshëm të rivlerësimit të valutës së huaj në fitimin dhe humbjen e bankës.

Normat për valutat kryesore të përdorura në konvertimin e zërave në datën e raportimit, të shprehura në valuta të huaja, ishin si më poshtë (në euro):

Krahasuar me EUR	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
1 USD	1.105005	1.0666
1 CHF	0.926	0.9847
1 GBP	0.86905	0.887

Rreziku i normës së interesit

Ky është rreziku që vlera relative e një aset me interes do të humbasë në vlerë. Duke qenë se asetet e janë kryesisht në kredi fikse afatmesme dhe afatgjata dhe detyrimet janë kryesisht depozita afatshkurtra, kjo gjë e ekspozon Bankën ndaj një mospërputhjeje në normat e interesit dhe rrjedhimisht hendeqet përkatëse e ekspozojnë Bankën ndaj lëvizjeve të normave të interesit në treg.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në nivelet mbizotëruese të normave të interesit të tregut në pozicionin e saj financiar dhe rrjedhat e parasë. Margjinat e interesit mund të rriten si rezultat i ndryshimeve të tilla, por mund të zvogëlohen ose krijojnë humbje në rast se linden lëvizje të papritura.

Banka është e ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit, kryesisht si rezultat i kredidhënies me norma fikse të interesit, me shuma dhe për periudha, të cilat ndryshojnë nga ato të depozitave me afat me norma fikse interesi. Në praktikë, normat e interesit janë përgjithësisht fikse në një bazë afatshkurtër. Menaxhmenti vendos kufizime në nivelin e mospërputhjes së normës së interesit për ndryshim të çmimit që mund të ndërmerret. Sipas kontratave të shkëmbimit të normës së interesit, Banka bie dakord të këmbëjë diferencën midis shumës fikse dhe asaj të ndryshueshme të interesit të llogaritur mbi shumat nocionale të kryegjësë të dakorduara. Paraja në dorë dhe bilanci në BQK-në në të cilat nuk paguhet interes përfshihen në kolonën "pa interes" në tabelën e mëposhtme si dhe depozitat pa interes të klientëve.

Për t'u mbrojtur për hendeqet ndërmjet kredive fikse afatmesme dhe afatgjata kundrejt borxhit variabël afatshkurtër dhe afatmesëm, përdoret instrumenti derivativ financiar i quajtur shkëmbim (SWAP) i normës së interesit, ku Raiffeisen Bank në Kosovë është kryesisht paguese e anës së interesit fiks, ndërsa pala tjetër është paguese e normës së ndryshueshme dhe ana e ndryshueshme është e indeksuar me EURIBOR 6 mujor, për të siguruar ndjeshmëri optimale.

Raiffeisen Bank në Kosovë aplikon menaxhimin aktiv të rrezikut për t'u mbrojtur nga pozicionet e rrezikut të tregut. Rreziku i normës së interesit është i mbrojtur pjesërisht përmes derivativëve financiarë. Për të siguruar stabilitet afatgjatë në rrjedhën e parasë nga portfoliot ekzistuese të kredive, që maturojnë nga viti 2028 deri në vitin 2029, këto pozicione janë të mbrojtura përmes SWAP-eve të Normave të Interesit.

SWAP-et e normave të interesit llogariten si derivatë të librit bankar pa kontabilitet mbrojtës. SWAP-et e normave të interesit maten me vlerën e tregut në çdo datë raportimi dhe çdo ndryshim që rezulton nga kjo njihet në fitim dhe humbje të vitit. Pozicionet maten duke përdorur metodën e vlerës së pikës bazë.

Tabela e mëposhtme përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj rreziqeve të normës së interesit. Të përfshira në tabelë janë asetet dhe detyrimet financiare të Bankës me vlera kontabël, të kategorizuara sipas datave të rëçimit kontraktual ose datave të maturitetit.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Totali
Asetet						
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	185,138	-	-	-	-	185,138
Detyrimet nga bankat	11,961	-	-	-	-	11,961
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	19,944	28,870	195,937	680,789	-	925,540
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	256,026	-	256,026
Asetet e tjera	-	-	-	-	2,550	2,550
Totali i aseteve financiare	217,043	28,870	195,937	936,815	2,550	1,381,215
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	127,276	925	1,738	147	1,089,200	1,219,286
Depozitat nga bankat	7,261	-	230	-	230	7,721
Borxhi i varur	-	-	-	-	-	-
Detyrime të tjera	-	-	-	-	45,546	45,546
Totali i detyrimeve financiare	134,537	925	1,968	147	1,134,976	1,272,553
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	82,506	27,945	193,969	936,668	(1,132,426)	108,663

Depozitat pa interes në vlerë prej 1,089,430 mijë € janë kryesisht llogari rrjedhëse të bizneseve dhe individëve. Ato nuk kanë ndonjë datë kontraktuale të rëçimit ose maturimit, megjithatë normat e interesit do të përgjigjeshin në një kohë të shkurtër në përgjigje të ndryshimeve në normat e interesit të tregut.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Totali
Asetet						
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	165,190	-	-	-	-	165,190
Detyrimet nga bankat	25,885	-	-	-	-	25,885
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	6,703	47,945	143,164	665,134	-	862,946
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	197,784	-	197,784
Asetet e tjera	-	-	-	-	3,932	3,932
Totali i aseteve financiare	197,778	47,945	143,164	862,918	3,932	1,255,737
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	133,343	1,023	2,079	96	992,427	1,128,968
Depozitat nga bankat	6,640	-	894	-	894	8,428
Borxhi i varur	-	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	16,933	16,933
Totali i detyrimeve financiare	139,983	1,023	2,973	96	1,010,254	1,154,329
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	57,795	46,922	140,191	862,822	(1,006,322)	101,408

Tabela e mëposhtme përmbledh ekspozimin e Bankës ndaj normave të ndryshueshme të interesit (EURIBOR). Të përfshira në tabelë janë asetet dhe detyrimet financiare të Bankës me vlera kontabël, të kategorizuara sipas datës së rëzimit kontraktual ose datës së maturimit.

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1,452	2,213	12,429	102,359	118,453
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	-	-
Asetet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i asetëve financiare	1,452	2,213	12,429	102,359	118,453
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	-	-	-	-	-
Depozitat nga bankat	-	-	-	-	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i detyrimeve financiare	-	-	-	-	-
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2023	1,452	2,213	12,429	102,359	118,453

	Të paafatizuara dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Totali
Asetet					
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	-	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	752	1,452	12,132	238,350	252,686
Investimet në letrat me vlerë	-	-	-	-	-
Asetet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i asetëve financiare	3,795	2,477	11,504	207,432	225,208
Detyrimet					
Depozitat nga klientët	-	-	-	-	-
Depozitat nga bankat	-	-	-	-	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-
Detyrimet e tjera	-	-	-	-	-
Totali i detyrimeve financiare	-	-	-	-	-
Pozicioni neto i hendekut më 31 dhjetor 2022	752	1,452	12,132	238,350	252,686

Tabela e mëposhtme përmbledh normat efektive të interesit sipas valutave kryesore për instrumentet kryesore financiare monetare. Analiza është përgatitur duke përdorur normat efektive vjetore.

Në përqindje	2023				2022			
	Euro	USD	CHF	GBP	Euro	USD	CHF	GBP
Asetet								
Bilanci me Bankën Qendrore	(0.06)	-	-	-	(0.06)	-	-	-
Detyrimet nga bankat	0.16	1.13	0.01	0.02	0.16	1.13	0.01	0.02
Kthimi AC në bonot qeveritare	1.72	-	-	-	1.72	-	-	-
Bonot qeveritare jotregtuese përmes kthimit FV	35.45	-	-	-	35.45	-	-	-
Kthimi OCI në bonot qeveritare	0.60	1.81	-	-	0.60	1.81	-	-
Kthimi në bonot e mbajtura për tregtim	(0.16)	0.50	-	1.32	(0.16)	0.50	-	1.32
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	1.55	-	-	-	1.55	-	-	-
Detyrimet								
Llogaritë e klientëve	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Depozitat me afat	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)
Llogaritë e kursimit	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.01)
Kredia e varur	(6.21)	-	-	-	(6.21)	-	-	-
IRS	(6.74)	-	-	-	(6.74)	-	-	-

Nga këndvështrimi i menaxhimit dhe kontrollot të rrezikut, ekzistojnë dy aspekte të rrezikut:

- Vlerësimi i rrezikut
- Kontrolli i rrezikut

Vlerësimi i rrezikut të normës së interesit

Ndjeshmëria e rrezikut të normës së interesit matet për të përcaktuar varësinë e vlerës aktuale të një pozicioni nga një faktor rreziku. Ndjeshmëritë e normave të interesit, shpesh të referuara si vlera të pikës bazë (BPV), japin ndryshimin e vlerës aktuale në njësi të monedhës referuese, nën supozimin se normat e interesit ndryshojnë me 200 bps. Rreziku i normës së interesit matet duke përdorur metodën VaR (Vlera në rrezik). Kjo qasje nënkupton një skenar matjeje duke përdorur kohëzgjatjen prej 10 ditësh dhe intervalin e besimit prej 99 për qind.

VaR matet në stresin e zhvendosjes prej 1bps në lakoren e kthimit. Ky skenar supozon implikimin në pasqyrën fitim-humbje të Bankës, në rast se lakorja e kthimit lëviz në njërin ose tjetrin drejtim me 200 pikë bazë.

Më poshtë janë paraqitur të dhënat e BPV në fund të vitit 2023 dhe 2022.

	+ 200 bps		- 200 bps	
Kategoritë kryesore të ndjeshmërisë për vitin 2023	Y1	Y2	Y1	Y2
Ndjeshmëria NII	4.60M	6.77M	-8.33M	-12.42M
Ndjeshmëria e vlerësimit	-3.13M	0.41M	4.25M	-0.52M
Ndjeshmëria totale	1.48M	7.18M	-4.07M	-12.94M
Kategoritë kryesore të ndjeshmërisë për vitin 2022	Y1	Y2	Y1	Y2
Ndjeshmëria NII	4.60M	6.77M	-8.33M	-12.42M
Ndjeshmëria e vlerësimit	-3.13M	0.41M	4.25M	-0.52M
Ndjeshmëria totale	1.48M	7.18M	-4.07M	-12.94M

Vlera në rrezik më 31 dhjetor 2023 është vlera Euro në rrezik (99%, 1d) në Librin Bankar, është 1,012 mijë euro. Rezultatet e analizës së ndjeshmërisë i paraqiten menaxhmentit në baza javore dhe rishikohen në mënyrë të pavarur nga Menaxhimi i Rrezikut i RBI-së në Vjenë.

Kontrolli i rrezikut të normës së interesit

Mekanizmi i kontrollit të rrezikut të normës së interesit përdoret përmes raporteve ditore të vlerës së pikëve bazë (BPV). Banka aktualisht ka një kufi total BPV prej 40 mijë euro dhe 5 mijë dollarë. Për qëllimin e matjes së BPV, produktet me normë të administruar modelohen duke përdorur portofolin e replikimit. Vlera e pikëve bazë matet për valutë dhe për interval kohor. Limitet vendosen gjithashtu për çdo valutë dhe për intervale të ndryshme kohore.

4.5. Rreziku operacional

Përgjegjësia kryesore për zhvillimin dhe zbatimin e kontrolleve për të adresuar rrezikun operacional i është caktuar menaxhmentit të lartë brenda çdo njësie biznesi. Kjo përgjegjësi mbështetet nga zhvillimi i standardeve të përgjithshme të Bankës për menaxhimin e rrezikut operacional në fushat e mëposhtme:

- kërkesat për ndarjen e duhur të detyrave, duke përfshirë autorizimin e pavarur të transaksioneve,
- kërkesat për barazimin dhe monitorimin e transaksioneve,
- pajtueshmëria me kërkesat rregullatore dhe kërkesat e tjera ligjore,
- dokumentimi i kontrolleve dhe procedurave,
- kërkesat për vlerësimin periodik të rreziqeve operationale të cilat duhen përballur, dhe përshtatshmëria e kontrolleve dhe procedurave për të adresuar rreziqet e identifikuara,
- kërkesat për raportimin e humbjeve operationale dhe veprimet përmirësuese të propozuara,
- zhvillimi i planeve kontingjente,
- trajnimi dhe zhvillimi profesional,
- standardet etike dhe të biznesit,
- zbutja e rrezikut, duke përfshirë sigurimin kur kjo është efektive.

Pajtueshmëria me standardet e Bankës mbështetet nga një program rishikimesh periodike të ndërmarrë nga Auditimi i Brendshëm. Rezultatet e rishikimeve të Auditimit të Brendshëm diskutohen me menaxhmentin e njësisë së biznesit me të cilën ato lidhen, ku përmbledhet paraqiten te Komiteti i Auditimit dhe menaxhmenti i lartë i Bankës.

4.6. Menaxhimi i rrezikut të kapitalit

Kapitali rregullator

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar që do të jetë në gjendje të vazhdojë veprimtarinë (parimi i vijimësisë) duke maksimizuar kthimin tek aksionarët nëpërmjet optimizimit të bilancit të borxhit dhe ekuitetit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e pandryshuar nga viti i kaluar. Struktura e kapitalit të Bankës përbëhet nga borxhi, i cili përfshin huazime, dhe kapitalin që i atribuohet mbajtësve të kapitalit, duke përfshirë kapitalin e emetuar dhe fitimet e pashpërndara.

Kërkesat për kapital për rrezikun operacional

Kërkesat për kapital për rrezikun operacional llogariten në bazë të rregullores së BQK-së "për menaxhimin e rrezikut operacional", duke përdorur qasjen e treguesve bazë. Sipas qasjes së treguesit bazë, kërkesa për kapital për rrezikun operacional është e barabartë me 15 për qind (pesëmbëdhjetë për qind) të treguesit përkatës. Treguesi përkatës është mesatarja përgjatë tri viteve e shumës së të ardhurave neto nga interesi dhe të ardhurave neto jo nga interesi.

Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit

Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit është përqindja e kapitalit rregullator ndaj aseteve të ponderuara me rrezik, zërave jashtë bilancit dhe rreziqeve të tjera, shprehur si përqindje. Kërkesat minimale janë përditësuar duke filluar nga 01 janari 2020 dhe kërkesa për kapitalin e zakonshëm të nivelit 1 ("CET 1") është 4.9 për qind e aseteve të ponderuara me rrezik, kapitali i nivelit 1 mbi 9 për qind të aseteve të ponderuara me rrezik dhe 12 për qind e aseteve të ponderuara me rrezik për fondet vetanake totale, d.m.th., Kapitali i nivelit 1 plus Kapitali i nivelit 2 (2023: Raporti minimal i kërkuar i mjaftueshmërisë së kapitalit është 8 për qind për kapitalin e nivelit 1 dhe 12 për qind për fondet vetanake totale). Banka i ka përmbyshur këto kërkesa rregullatore gjatë vitit dhe në fund të vitit 2023 dhe 2022.

Asetet e ponderuara me rrezik (RWA)

Asetet ponderohen sipas kategorive të gjera të rrezikut kombëtar, duke u caktuar një ponderim rreziku sipas shumës së kapitalit që konsiderohet i nevojshëm për t'i mbështetur ato. Aseteve të bankës u caktohet një nga ponderimet në bazë të Rregullores së BQK-së për mjaftueshmërinë e kapitalit. Për të llogaritur shumat e ekspozimeve të ponderuara me rrezik, ponderimet e rrezikut aplikohen për të gjitha ekspozimet, përveç rasteve kur zbriten nga fondet vetanake, në përputhje me nenin 44 deri në 58 të Rregullores për Mjaftueshmërinë e Kapitalit. Zbatimi i ponderimit të rrezikut bazohet në klasën e ekspozimit në të cilën është caktuar ekspozimi dhe, në masën e specifikuar në cilësinë e tij të kredisë. Cilësia e kredisë mund të përcaktohet duke iu referuar vlerësimeve të kreditit të Institucioneve të Jashtme të Vlerësimit të Kredisë (ECA) ose vlerësimeve të kreditit të Agjencive të Kreditit të Eksportit (ECA) në përputhje me Rregulloren për përdorimin e vlerësimeve të jashtme të kredisë për qëllimin e llogaritjes së kapitalit rregullator.

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Totali i aseteve të ponderuara me rrezik	877,460	826,317
Ekspozimet totale jashtë bilancit të ponderuara me rrezik	69,361	66,922
Totali i aseteve të ponderuara me rrezik për rrezikun operacional	69,213	63,229
Totali	1,016,034	956,468
Kapitali rregullator (Kapitali total)	171,632	138,532
Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit (Kapitali total)	17%	14%

Politika e Bankës është të mbajë një bazë të fortë kapitali për të ruajtur besimin e investitorëve, kreditorëve dhe tregut dhe për të mbështetur zhvillimin e ardhshëm të biznesit. Ndikimi i nivelit të kapitalit në kthimin e aksionarëve njihet gjithashtu dhe Banka njih nevojën për të mbajtur një ekuilibër midis kthimeve sa më të larta që mund të jenë të mundshme me raport më të mirë borxh/ekuitet dhe avantazhe dhe siguri të ofruara nga një pozicion i shëndoshë kapitali. Nuk ka pasur ndryshime materiale në menaxhimin e kapitalit të Bankës gjatë periudhës.

Raporti borxh/ekuitet

Komiteti i menaxhimit të rrezikut të Bankës rishikon strukturën e kapitalit në mënyrë të vazhdueshme. Si pjesë e këtij rishikimi, komiteti merr në konsideratë koston e kapitalit dhe rrezikun që lidhet me secilën klasë të kapitalit. Raporti borxh/ekuitet në vitin e mbyllur ishte si më poshtë:

	2023	2022
Borxhi	-	-
Kapitali	151,098	142,740
Raporti i borxhit neto ndaj kapitalit	0%	0%

5. VLERA E DREJTË E INSTRUMENTEVE FINANCIARE

Banka mat vlerat e drejta duke përdorur hierarkinë e mëposhtme të vlerës së drejtë, e cila pasqyron rëndësinë e të dhënave të përdorura në kryerjen e matjeve.

Niveli 1: të dhënat që janë çmime të kuotuar (të parregulluara) të tregut në tregje aktive për instrumente identike.

Niveli 2: të dhënat tjera përveç çmimeve të kuotuar të përfshira në Nivelin 1 që janë të vëzhgueshme ose direkt (d.m.th., si çmime) ose indirekt (d.m.th., të përfshira nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuar duke përdorur: çmimet e kuotuar në tregjet aktive për instrumente të ngjashme; çmimet e kuotuar për instrumente identike ose të ngjashme në tregje që konsiderohen më pak se aktive; ose teknika të tjera vlerësimi ku të gjitha të dhënat e rëndësishme janë direkt ose indirekt të vëzhgueshme nga të dhënat e tregut.

Niveli 3: të dhënat që nuk janë të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshin të gjithë instrumentet për të cilët teknika e vlerësimit përfshin të dhëna që nuk bazohen në të dhëna të vëzhgueshme dhe të dhënat jo të vëzhgueshme kanë efekt të rëndësishëm në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshin instrumente që vlerësohen bazuar në çmimet e kuotuar për instrumente të ngjashme për të cilat kërkohen korrigjime të rëndësishme jo të vëzhgueshme ose supozime për të pasqyruar dallimet midis instrumenteve.

Teknikat e vlerësimit përfshijnë vlerën aktuale neto dhe modelet e flukseve monetare të skontuara, krahasimin me instrumente të ngjashme për të cilat ekzistojnë çmime tregu të vëzhgueshme dhe modele të tjera vlerësimi. Supozimet dhe të dhënat e përdorura në teknikat e vlerësimit përfshijnë normat e interesit pa rrezik dhe të standardeve referuese, diferencat e kreditit (credit spread) dhe premiumet e tjera të përdorura në llogaritjen e normave të skontuara, çmimet e bonove dhe kapitalit, normat e këmbimit në valutë të huaj, çmimet e ekuitetit dhe çmimet e indeksit të ekuitetit dhe luhatjet e pritshme të çmimeve dhe korrelacionet. Objektivi i teknikave të vlerësimit është të arrihet në një matje të vlerës së drejtë që pasqyron çmimin që do të merrej për të shitur asetin ose që do të paguhej për të transferuar detyrimin në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes.

5.1. Instrumentet financiare që nuk maten me vlerën e drejtë

Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezervat e detyrueshme

Paraja dhe ekuivalentet e saj përfshijnë plasmanët ndërbankare dhe zërat gjatë mbledhjes. Duke qenë se këto bilance janë afatshkurtra dhe me norma të ndryshueshme, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Detyrimet nga bankat

Detyrimet nga bankat përbëhen nga depozitat me afat dhe garancitë nga bankat e tjera. Duke qenë se këto bilance janë afatshkurtra dhe me norma luhatëse, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Kredia e varur

Kredia e varur afatgjatë që i detyrohet Raiffeisen Bank International ka vlerë të drejtë të vlerësuar e cila është përafërsisht e barabartë me vlerën kontabël të saj për shkak të normës së saj bazë fikse të interesit.

Tabela e mëposhtme paraqet vlerat e drejta të instrumenteve financiare që nuk maten me vlerën e drejtë dhe i analizon ato sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën kategorizohet çdo matje e vlerës së drejtë. In the fair value hierarchy into which each fair value measurement is categorized.

Pasuritë	Vlera bartëse 2023	Vlera e drejtë Niveli 3 2023	Vlera bartëse 2022	Vlera e drejtë Niveli 3 2022
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	925,540	923,610	862,946	862,380
Detyrimet				
Depozita nga klientët	1,219,286	1,219,286	1,128,968	1,128,968
Depozita nga bankat	7,721	7,721	8,428	8,428

5.2. Instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë - hierarkia e vlerës së drejtë

Tabela e mëposhtme analizon instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë në datën e raportimit, sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën është kategorizuar matja e vlerës së drejtë. Shumat bazohen në vlerat e njohura në pasqyrën e pozicionit financiar.

31 dhjetor 2023				
Instrumentet joderivative	Vlera bartëse	Vlera e drejtë Niveli 1	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera e drejtë Niveli 3
Investimet në letra me vlerë	256,026	226,571	19,460	9,995
Investimet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes	-	-	-	-
Investimet financiare- të mbajtura për tregtim	1,734	-	1,734	-
Investimet financiare me vlerë të drejtë përmes OCI	128,852	111,125	17,726	-
Investimet financiare me kosto të amortizuar	125,440	115,446	-	9,995
Instrumentet derivative	101	101	-	-
Derivatitë e mbajtur për menaxhimin e rrezikut	101	101	-	-

6. HUMBJET NGA RËNIA NË VLERË E PASURIVE FINANCIARE

Tabela më poshtë tregon shpenzimet e ECL për instrumentet financiare për vitin 2023 të regjistruara në pasqyrën e të ardhurave:

Shpenzimet e humbjeve të kredive 2023	Faza 1 Individuale	Faza 1	Faza 2 Individuale	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	785	-	(6,634)	(5,076)	(2,986)	(13,911)
Instrumentet e borxhit të matura me FVOCI	5						5
Jashtë bilancit (Garancitë financiare dhe zotimet e kredive)	-	90	-	(608)	0	-	(518)
Humbjet totale nga rënia në vlerë	5	875	-	(7,242)	(5,076)	(2,986)	(14,424)

Shpenzimet e humbjeve të kredive 2022	Faza 1 Individuale	Faza 1	Faza 2 Individuale	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	(24)	-	(2,215)	(4,146)	(436)	(6,821)
Instrumentet e borxhit të matura në FVOCI	7	-	-	-	-	-	7
Jashtë bilancit (Garancitë financiare dhe kredi c	-	30	-	(147)	1	-	(116)
Humbjet totale nga rënia në vlerë	7	6	-	(2,362)	(4,145)	(436)	(6,930)

7. NDRYSHIMET NË DETYRIMET QË RRJEDHIN NGA AKTIVITETET E FINANCIMIT

	1 janar 2023	Rrjedha e parasë	Deklarata e dividendëve	31 dhjetor 2023
Huamarrjet me interes Shënimi 15	7,534	(43)	-	7,491
Dividentët e pagueshëm	-	-	23,500	23,500
Pagesat e qirasë	-	(871)	-	(871)
Detyrimet totale nga aktivitetet e financimit	7,534	(914)	23,500	30,120

	1 janar 2022	Rrjedha e parasë	Deklarata e dividendëve	31 dhjetor 2022
Huamarrjet me interes Shënimi 15	5,504	2,030	-	7,534
Borxhi i varur	19,298	(19,298)	-	-
Dividentët e pagueshëm	-	(22,000)	22,000	-
Pagesat e qirasë	-	(966)	-	(966)
Detyrimet totale nga aktivitetet e financimit	24,802	(40,234)	22,000	6,568

8. PARAJA DHE EKVIVALENTET E PARASË DHE REZERVA E DETYRUESHME

	2023	2022
Para në dorë	90,676	82,734
Balancat me BQK-në	74,171	71,545
Llogaritë korrespondente me banka të tjera	20,291	10,911
Lejimet për llogaritë me banka të tjera	-	-
Gjithsej	185,138	165,190

Paraja, ekuivalentet e parasë dhe rezerva e detyrueshme përfshijnë një bilanc të rezervës së detyrueshme të likuiditetit me BQK-në prej 120,274 mijë euro (31 dhjetor 2022: 111,167 mijë euro). Kërkesa e bilancit të rezervës së likuiditetit llogaritet si mesatarja e bilancit ditor për çdo ditë të muajit të kaluar kalendarik dhe duhet të mbahet në masën 10 për qind të depozitave bankare të pagueshme brenda një viti. Ajo përbëhet nga bilancet me BQK-në dhe 50 për qind të parave në dorë. Si i tillë, bilanci mund të ndryshojë nga dita në ditë. Ky bilanc është i përjashtuar nga paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë. Më 31 dhjetor 2023 dhe 2022, paraja dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë ishin si më poshtë:

	2023	2022
Depozita me afat (shënimi 9)	10,614	24,851
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme	185,138	165,190
Minus: Rezerva e detyrueshme e likuiditetit	(120,274)	(111,167)
Paraja dhe ekuivalentët e saj për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë	75,478	78,874

Interesi negativ është aplikuar në bilancet (mbi rezervën e detyrueshme të likuiditetit) me BQK-në për vitin aktual raportues (0.1 përqind) dhe vitin e kaluar raportues (0.1 përqind).

9. DETYRIME NGA BANKAT

Depozitat me afat plasohen pranë bankave që veprojnë në shtetet e OECD. Bilanci i detyrimeve nga bankat përfshin interesin e përlogaritur prej 12 mijë euro (31 dhjetor 2022: 26 mijë euro).

Depozitat e garancisë përfshijnë një shumë prej 1,348 mijë euro më 31 dhjetor 2023 (31 dhjetor 2022: 1,034 mijë euro) të cilat përfaqësojnë depozita të kufizuara në UOB Bank si kolateral para e gatshme të kartës. Banka nuk ka të drejtë t'i përdorë këto fonde për qëllime të financimit të aktiviteteve të veta.

	2023	2022
Depozitat me afat	10,614	24,851
Depozitat e garantuara	1,347	1,034
Lejimet për rënie në vlerë	-	-
Totali i detyrimeve nga bankat	11,961	25,885

10. LETRAT ME VLERË TË INVESTIMEVE

	2023	2022
Investimet në letra me vlerë të përcaktuara si në FVTPL	-	-
Investimet në letra me vlerë të mbajtura për tregtim	1,734	100
Investimet në letra me vlerë të matura në FVOCI	128,881	160,109
Investimet në letra me vlerë të matura me kosto të amortizuar	125,464	37,633
Lejimet për rëniet në vlerë	(53)	(58)
Totali i letrave me vlerë të investimit	256,026	197,784

Letrat me vlerë të investimit mbahen në modele të ndryshme biznesi të ndara midis letrave me vlerë të investimit me FVOCI, FVTPL, me kosto të amortizuar dhe të mbajtura për tregtim.

Letrat me vlerë të investimit të përcaktuara me FVTPL dhe letrat me vlerë të borxhit me FVOCI më 31 dhjetor 2023 përfaqësojnë bono dhe bono thesari një- mujore deri pesë-vjeçare të shprehura në euro dhe dollarë amerikanë të emetuara nga Gjermania, Austria, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Polonia dhe Republika e Kosovës (Bonot e Thesarit të Qeverisë).

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë së Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë me provizionet për rënie në vlerë.

	2023			
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	107,153	-	-	107,153
Shumë mirë	3,975	-	-	3,975
Mirë	-	-	-	-
Kënaqshëm	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	-
Të pavlerësuar	17,753	-	-	17,753
Gjithsej	128,881	-	-	128,881

2022				
Shkalla/ nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	132,931	-	-	132,931
Shumë mirë	9,215	-	-	9,215
Mirë	699	-	-	699
Kënaqshëm	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	-	-
Të pavlerësuar	17,264	-	-	17,264
Gjithsej	160,109	-	-	160,109

Lëvizjet në vlerat kontabël bruto dhe ECL-të përkatëse për letrat me vlerë të borxhit në FVOCI, si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2023	160,109	-	-	160,109
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	87,321	-	-	87,321
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(120,006)	-	-	(120,006)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	1,457	-	-	1,457
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jo të njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Regullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2023	128,881	-	-	128,881

2022				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
Vlera e drejtë më 1 janar 2022	152,217	-	-	152,217
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	126,899	-	-	126,899
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(116,863)	-	-	(116,863)
Ndryshimi në vlerën e drejtë	(2,144)	-	-	(2,144)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve jo të njohura	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Regullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2022	160,109	-	-	160,109

	2023			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
ECL më 1 janar 2023	34	-	-	34
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	36	-	-	36
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(16)	-	-	(16)
Ndryshimi në vlerën e drejtë (duke përjashtuar shlyerjet)	(24)	-	-	(24)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndikimi në ECL në fund të vitit të ekspozimeve të transferuara ndërmjet fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet e ECL	-	-	-	-
Rikuperimet	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2023	30	-	-	30

	2022			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
ECL më 1 janar 2022	51	-	-	51
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	19	-	-	19
Asetet e çregjistruara ose të maturuara	(27)	-	-	(27)
Ndryshimi në vlerën e drejtë (duke përjashtuar shlyerjet)	(9)	-	-	(9)
Transferimet në fazën 1	-	-	-	-
Transferimet në fazën 2	-	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	-	-	-
Ndikimi në ECL në fund të vitit të ekspozimeve të transferuara ndërmjet fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet e ECL	-	-	-	-
Rikuperimet	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	-	-
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	34	-	-	34

11. KREDITË DHE PARADHËNIET PËR KLIENTËT

	2023	2022
Klientët jo retail		
Kreditë rrjedhëse dhe ato të ristrukturuara	303,376	315,147
Mbitërheqjet	61,345	52,896
	364,721	368,043
Klientët retail		
Kreditë rrjedhëse dhe ato të ristrukturuara	577,436	501,744
Mbitërheqjet	22,829	22,148
	600,265	523,892
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	964,986	891,935
Minus: Lejimet për rënie në vlerë	(39,446)	(28,988)
Kreditë dhe paradhëniet për klientët, neto	925,540	862,946

Kreditë dhe paradhëniet për klientët përfshijnë të ardhurat nga interesi i përlogaritur për 2,938 mijë euro (31 dhjetor 2022: 2,786 mijë euro).

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë kreditore dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit kreditor të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fundvit.

Vlera kontabël bruto dhe provizionet korresponduese të humbjeve për totalin e kredive janë si më poshtë:

					2023	2022
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	204,358	13,081	-	4	217,443	224,691
Shumë mirë	117,810	53,812	-	57	171,679	207,915
Mirë	118,224	10,798	-	854	129,876	119,094
Kënaqshëm	163,258	26,465	-	-	189,723	184,793
Nënstandarde	4,188	17,559	-	-	21,747	43,611
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	23,147	8,665	31,812	24,243
Të pavlerësuar	133,058	69,474	-	174	202,706	87,588
Gjithsej	740,896	191,189	23,147	9,754	964,986	891,935

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse të humbjeve për gjithsej kreditë janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2023	810,922	55,636	18,042	7,335	891,935
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	427,195	90,729	1,211	4,336	523,471
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(265,643)	(26,765)	(747)	(721)	(293,876)
Transferimet në fazën 1	6,070	(5,998)	(72)	-	-
Transferimet në fazën 2	(88,869)	88,998	(129)	-	-
Transferimet në fazën 3	(5,177)	(4,053)	9,230	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(143,562)	(7,319)	(1,688)	(520)	(153,089)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,700)	(676)	(3,455)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2023	740,896	191,189	23,147	9,754	964,986

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2023	4,013	5,552	15,241	4,182	28,988
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	1,762	5,367	745	3,618	11,492
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(909)	(2,317)	(429)	(619)	(4,274)
Transferimet në fazën 1	67	(66)	(1)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,491)	5,502	(11)	-	-
Transferimet në fazën 3	(3,309)	(2,778)	6,087	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	7,107	846	(1,240)	(18)	6,695
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,700)	(676)	(3,455)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2023	3,200	12,067	17,692	6,487	39,446

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe provizionet korresponduese të humbjeve për gjithsej huatë janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2022	683,566	95,882	18,000	7,258	804,706
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	463,678	21,540	1,212	1,430	487,860
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(243,496)	(36,308)	(817)	(342)	(280,963)
Transferimet në fazën 1	19,214	(18,776)	(438)	-	-
Transferimet në fazën 2	(10,162)	10,298	(136)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,847)	(2,972)	5,819	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(98,883)	(13,786)	(2,142)	(570)	(115,381)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(242)	(3,456)	(441)	(4,287)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2022	810,922	55,636	18,042	7,335	891,935

Shuma kontraktuale e mbetur për kreditë që janë fshirë, por që ishin ende subjekt i aktivitetit përmbartimor ishte zero më 31 dhjetor 2022 (2021: zero).

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2022	3,999	3,372	14,903	4,183	26,457
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	2,231	3,195	908	706	7,040
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(1,199)	(377)	(354)	(169)	(2,099)
Transferimet në fazën 1	64	(59)	(5)	-	-
Transferimet në fazën 2	(1,019)	1,042	(23)	-	-
Transferimet në fazën 3	(1,998)	(2,269)	4,267	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,083	890	(999)	(97)	1,877
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(242)	(3,456)	(441)	(4,287)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	4,013	5,552	15,241	4,182	28,988

Kreditë joretail

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut të kredisë bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë së Bankës dhe klasifikimin e fazës së fundvitit. Shumat e paraqitura janë bruto të provizioneve për rënie në vlerë.

					2023	2022
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	-	-	-	-	-	325
Shumë mirë	6,307	123	-	-	6,430	24,641
Mirë	114,187	2,643	-	-	116,830	104,554
Kënaqshëm	163,258	26,465	-	-	189,723	184,793
Nënstandarde	4,188	17,558	-	-	21,746	43,610
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	3,453	8,665	12,118	10,085
Të pavlerësuar	1,961	4,913	-	-	17,874	35
Gjithsej	300,901	51,702	3,453	8,665	364,721	368,043

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet/provizionet përkatëse të humbjeve për kreditë joretail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2023	322,957	35,001	3,883	6,202	368,043
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	211,655	33,784	319	4,050	249,808
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(156,117)	(23,736)	(238)	(630)	(180,721)
Transferimet në fazën 1	1,656	(1,654)	(2)	-	-
Transferimet në fazën 2	(12,56)	12,256	-	-	-
Transferimet në fazën 3	-	(181)	181	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(66,994)	(3,768)	(589)	(337)	(71,688)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	(101)	(620)	(721)
Rregullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2023	300,901	51,702	3,453	8,665	364,721

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2023	482	3,023	3,070	3,463	10,038
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	525	2,283	210	3,421	6,439
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(217)	(2,153)	(118)	(544)	(3,032)
Transferimet në fazën 1	2	(2)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(335)	335	-	-	-
Transferimet në fazën 3	1	(143)	143	-	1
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	235	(355)	(643)	43	(720)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	-	(100)	(625)	(725)
Rregullimet në valutë të huaj					
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2023	693	2,988	2,562	5,758	12,001

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet/provizionet përkatëse të humbjeve për kreditë joretail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2022	255,809	74,010	4,177	5,868	339,864
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	229,252	16,028	49	1,203	246,532
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(145,191)	(32,635)	(450)	(202)	(178,478)
Transferimet në fazën 1	16,094	(16,094)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(4,272)	4,272	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(50)	(473)	523	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(28,685)	(9,919)	(205)	(272)	(39,081)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	(188)	(211)	(395)	(794)
Regullimet në valutë të huaj					
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2022	322,957	35,001	3,883	6,202	368,043

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2022	968	847	3,365	3,117	8,297
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	409	2,368	17	547	3,341
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(638)	(24)	(405)	(117)	(1,184)
Transferimet në fazën 1	8	(8)	-	-	-
Transferimet në fazën 2	(108)	108	-	-	-
Transferimet në fazën 3	(45)	(256)	302	-	1
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(112)	176	2	311	377
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	-	(188)	(211)	(395)	(794)
Regullimet në valutë të huaj					
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	482	3,023	3,070	3,463	10,038

Shuma kontraktuale e mbetur për kreditë që janë fshirë, por që ishin ende subjekt i aktivitetit përmbarimor ishte zero më 31 dhjetor 2023 (2022: zero).

Kreditë retail

Tabela e mëposhtme tregon cilësinë e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut kreditor bazuar në sistemin e brendshëm të vlerësimit të kredisë të Bankës dhe klasifikimin e fazës në fund të vitit. Shumat e paraqitura janë bruto të provizioneve për zhvlerësim.

Vlera kontabël bruto për kreditë retail është si më poshtë:

					2023	2022
Shkalla/nota e vlerësimit të brendshëm	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej	Gjithsej
Performuese	-	-	-	-	-	-
Shkëlqyeshëm	204,359	13,081	-	4	217,444	224,365
Shumë mirë	111,503	53,689	-	57	165,249	183,275
Mirë	4,037	8,155	-	854	13,046	14,540
Kënaqshëm	-	-	-	-	-	-
Nënstandarde	-	-	-	-	-	-
Të kreditit të zhvlerësuar	-	-	19,694	-	19,694	14,159
Të pavlerësuar	120,096	64,562	-	174	184,832	87,553
Gjithsej	439,995	139,487	19,694	1,089	600,265	523,892

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet përkatëse për humbjet për kreditë retail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2023	487,964	20,636	14,159	1,133	523,892
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	215,540	56,945	892	286	273,663
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(109,526)	(3,029)	(509)	(91)	(113,155)
Transferimet në fazën 1	4,414	(4 344)	(70)	-	-
Transferimet në fazën 2	(76,613)	76,742	(129)	-	-
Transferimet në fazën 3	(5,177)	(3,872)	9,049	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(76,567)	(3,552)	(1,099)	(183)	(81,401)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,599)	(56)	(2,734)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2023	439,995	139,487	19,694	1,089	600,265

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2023	3,532	2,529	12,172	718	18,951
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	1,237	3,083	535	196	5,051
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(692)	(164)	(311)	(75)	(1,242)
Transferimet në fazën 1	65	(64)	(1)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,156)	5,167	(11)	-	-
Transferimet në fazën 3	(3,310)	(2,635)	5,944	-	(1)
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	6,871	1,202	(598)	(59)	7,416
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(40)	(39)	(2,600)	(51)	(2,730)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2023	2,507	9,079	15,130	729	27,445

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe lejimet/provizionet përkatëse të humbjeve për kreditë retail janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2022	427,757	21,872	13,823	1,390	464,842
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	234,426	5,512	1,163	227	241,328
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(98,305)	(3,673)	(367)	(140)	(102,485)
Transferimet në fazën 1	3,120	(2,682)	(438)	-	-
Transferimet në fazën 2	(5,890)	6,026	(136)	-	-
Transferimet në fazën 3	(2,797)	(2,499)	5,296	-	-
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	(70,199)	(3,866)	(1,937)	(298)	(76,300)
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(54)	(3,245)	(46)	(3,493)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2022	487,964	20,636	14,159	1,133	523,892

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Gjithsej
Lejimi për humbje më 1 janar 2022	3,031	2,525	11,538	1,066	18,160
Asetet e reja të origjinuara ose të blera	1,823	827	891	159	3,700
Asetet e çregjistruara ose të ripaguara	(561)	(353)	51	(52)	(915)
Transferimet në fazën 1	56	(51)	(5)	-	-
Transferimet në fazën 2	(911)	934	(23)	-	-
Transferimet në fazën 3	(1,952)	(2,013)	3,964	-	(1)
Ndryshimet për shkak të ndryshimit të rrezikut kreditor (neto)	2,194	714	(999)	(409)	1,500
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-	-
Shumat e shlyera	(148)	(54)	(3,245)	(46)	(3,493)
Rregullimet në valutë të huaj	-	-	-	-	-
Lejimi/provizioni për humbje më 31 dhjetor 2022	3,532	2,529	12,172	718	18,951

Shuma kontraktuale e papaguar për kreditë që janë fshirë/shlyer, por që ishin ende objekt i aktivitetit të përmbarrimit ishte zero më 31 dhjetor 2023 (2022: zero).

Më 31 dhjetor 2023 Banka ka 745 kredimarrës (31 dhjetor 2022: 561 kredimarrës) me shuma të agreguara kredie mbi 100 mijë euro. Shuma totale e këtyre kredive është 409,860 mijë euro ose 42 për qind e portofolit bruto të kredisë (31 dhjetor 2021: 390,567 mijë euro ose 44 për qind e portofolit bruto të kredisë).

Banka menaxhon ekspozimet e palëve tjera individuale në mënyrë që të jetë në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore që kërkojnë që ekspozimet e palëve tjera individuale të mos kalojnë 15 për qind të kapitalit të klasit të parë ose 23,970 mijë euro.

12. ASETET E TJERA

	2023	2022
Parapagimet dhe paradhëniet për shërbimet	1,189	729
Të arkëtueshme nga kompania mëmë	124	730
Të arkëtueshme të tjera	2,426	3,202
Pronat e riposeduara	-	36
Totali i asetëve të tjera	3,739	4,697

13. INVESTIMET NË FILIALE

	2023	2022
Investime në Raiffeisen Leasing Kosovë	2,227	2,227
Investime në Raiffeisen Insurance Broker Kosovë	7	7
Total investimet në filiale	2,234	2,234

Tabela e mëposhtme jep detaje të filialeve të rëndësishme të Bankës:

Filiali	Vendi kryesor i biznesit	Interesi i pronësisë	
			2022
Raiffeisen Leasing Kosovë	Kosovo	100%	100%
Raiffeisen Insurance Broker Kosovo	Kosovo	70%	70%

Banka nuk ka kufizime të konsiderueshme në aftësinë e saj për t'iu qasur ose përdorur asetet e saj dhe për të shlyer detyrimet e saj përveç atyre që rezultojnë nga kornizat mbikëqyrëse brenda të cilave veprojnë filialet bankare. Filialet bankare duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret e zbatueshme për institucionet e tjera financiare dhe në nivelin e konsoliduar duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret bankare.

Dividenda e pranuar nga Raiffeisen Insurance Broker është 249 mijë euro (2022: 152 mijë), dhe nga Raiffeisen Leasing Kosovë LLC nuk kemi marrë asnjë për vitin 2023 (2022: 953 mijë euro).

14. PRONA, PAJISJET DHE ASETET E PAPREKSHME

Gjeni më poshtë një përmbledhje të pronave dhe pajisjeve në pronësi dhe me qira:

	2023	2022
Prona, impiantet dhe pajisjet	30,550	30,376
Asetet e paprekshme	8,062	7,309
Asetet me të drejtën e përdorimit (ROU) sipas SNRF 16	2,041	1,769
Prona, impiantet dhe pajisjet dhe asetet e paprekshme	40,653	39,454

Banka merr me qira shumë asete duke përfshirë ndërtesa, automjete dhe pajisje të TI-së. Informacioni rreth qirave për të cilat Banka është qiramarrës paraqitet më poshtë.

2023				
	Prona	Automjetet	Pajisjet e TI-së	Total
Bilanci më 1 janar	1,710	13	46	1,769
Shtesat në vitin aktual	1,321	-	-	1,321
Shpenzimet e zhvlerësimit për vitin	(812)	(2)	(13)	(827)
Shitjet (heqjet)	(222)	-	-	(222)
Bilanci më 31 dhjetor	1,997	11	33	2,041

2022				
	Prona	Automjetet	Pajisjet e TI-së	Total
Bilanci më 1 janar	2,137	19	59	2,215
Shtesat në vitin aktual	533	-	-	533
Shpenzimet e zhvlerësimit për vitin	(845)	(6)	(13)	(864)
Shitjet (heqjet)	(115)	-	-	(115)
Bilanci më 31 dhjetor	1,710	13	46	1,769

Dalja totale e parave për qiratë arrin në 871 mijë euro (2022: 966 mijë euro).

Tabela e mëposhtme paraqet analizën e maturimit – flukset monetare të paskontuara kontraktuale për detyrimin e qirasë:

	2023	2022
Më pak se një vit	70	121
Një deri në pesë vjet	2,058	1,743
Më shumë se pesë vjet	-	-
Detyrimet totale të qirave të paskontuara më 31 dhjetor	2,128	1,864
Detyrimet e qirasë të përfshira në Shënimin 18 më 31 dhjetor	2,128	1,864

Më 31 dhjetor 2023 dhe 2022, nuk ka kufizime ose marrëveshje të vendosura nga qiratë. Banka përdor siguri të arsyeshme për opsionin e zgjatjes dhe përfundimit të kontratave të qirasë në njohjen fillestare.

Zotimet e qirasë afatshkurtër. Pagesat minimale të ardhshme të qirasë sipas qirave të pa anulueshme, ku Banka është qiramarrësi dhe janë subjekt i përjashtimit nga kriteret e njohjes të SNRF 16 Qiratë.

	2023	2022
Zotimet e qirasë afatshkurtër	147	14

	Ndërtesat dhe tokat e përdorura për qëllime vetanake - punë në vazhdim	Pajisjet e TI-së	Përmirësime të tjera të pajisjeve dhe pronës me qira	Asetet e paprekshme	Total
Kosto					
Bilanci fillestar më 1 janar 2023	24,765	15,009	9,457	29,267	78,498
Shtesat	43	1,685	1,442	3,711	6,881
Shitjet (heqjet)	-	(463)	(991)	-	(1,454)
Kosto	24,808	16,231	9,908	32,978	83,925
Më 31 dhjetor 2023					
Amortizimi dhe zhvlerësimi i akumuluar					
Bilanci fillestar më 1 janar 2023	1,401	11,453	6,001	21,958	40,813
Shpenzimet e zhvlerësimit/amortizimit për vitin (Shënimi 26)	455	1,142	1,214	2,959	5,770
Shitjet (heqjet)	-	(431)	(838)	-	(1,269)
Më 31 dhjetor 2023	1,856	12,164	6,377	24,917	45,314
Vlera kontabël neto më 31 dhjetor 2023	22,952	4,067	3,531	8,062	38,611

	Ndërtesat dhe tokat e përdorura për qëllime vetanake - punë në vazhdim	Pajisjet e TI-së	Përmirësime të tjera të pajisjeve dhe pronës me qira	Asetet e paprekshme	Total
Kosto					
Më 1 janar 2022	24,728	14,246	9,488	25,238	73,700
Shtesat	37	859	691	4,029	5,616
Shitjet (heqjet)	-	(96)	(722)	-	(818)
Kosto	24,765	15,009	9,457	29,267	78,498
Më 31 dhjetor 2022					
Amortizimi dhe zhvlerësimi i akumuluar					
Më 1 janar 2022	943	10,437	5,532	19,686	36,598
Shpenzimet e zhvlerësimit /amortizimit për vitin (Shënimi 26)	454	1,073	1,159	2,272	4,958
Shitjet (heqjet)	4	(57)	(690)	-	(743)
Më 31 dhjetor 2022	1,401	11,453	6,001	21,958	40,813
Vlera kontabël neto më 31 dhjetor 2022	23,364	3,556	3,456	7,309	37,685

Në dhjetor 2023 dhe 2022 nuk ka prona, pajisje dhe asete të paprekshme të ngarkuara apo të lëna peng për të siguruar detyrimet bankare.

15. DETYRIMET NDAJ BANKAVE

	2023	2022
<i>Huazimet</i>		
Llogaritë e mbitërhequra të përdorura për qëllime operationale me banka të tjera komerciale – vendet e OECD	7,491	7,534
<i>Depozitat</i>		
Banka të tjera komerciale – vende që nuk janë pjesë e OECD-së	230	894
Totali i detyrimeve ndaj bankave	7,721	8,428

16. DEPOZITAT NGA KLIENTËT

	2023	2022
Klientët korporata:		
Llogaritë rrjedhëse	163,746	154,225
Llogaritë e kursimit	1,578	1,354
Depozitat me afat	-	-
	165,324	155,579
Klientët retail:		
Llogaritë rrjedhëse	925,455	838,202
Llogaritë e kursimit	125,697	131,990
Depozitat me afat	2,810	3,197
	1,053,962	973,389
Totali i llogarive të klientëve	1,219,286	1,128,968

Më 31 dhjetor 2023, llogaritë e klientëve përfshijnë zero interes të përllogaritur (31 dhjetor 2022: zero). Më 31 dhjetor 2023, Banka ka 1,669 klientë secili me gjendje mbi 100 mijë euro (31 dhjetor 2022: 1,434 klientë). Gjendja totale e këtyre klientëve është 507,223 mijë apo 41 për qind e totalit të llogarive të klientëve (31 dhjetor 2022: 374,748 mijë euro apo 33 për qind e totalit të llogarive të klientëve).

17. DETYRIMET FINANCIARE TË MATURA ME VLERËN E DREJTË

Banka përdor derivativë të tjerë, të pacaktuar në një marrëdhënie mbrojtëse kualifikuese për të menaxhuar ekspozimin e saj ndaj rreziqeve të normës së interesit. Instrumentet e përdorura janë shkëmbimet (SWAP-et) e normave të interesit.

Banka paguan norma interesi fikse dhe të ndryshueshme. Rezultati neto i vlerësimit të këtyre kontratave për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 ishte një fitim prej 0 mijë euro (2022: një fitim prej 387 mijë euro).

Vlera e drejtë e kontratave SWAP më 31 dhjetor 2023 ishte 101 mijë euro dhe u raportua si detyrim (2022: humbje prej 101 mijë euro). Detajet e balanceve të palëve të lidhura janë paraqitur në shënimin 29.

	2023	2022
Bilanci fillestar më 01 Janar	101	458
Interesi i pagueshëm për shkëmbimet (SWAP-et)		(744)
Ndryshimet e vlerës së drejtë	-	387
Vlera e drejtë më 31 dhjetor	101	101

18. PROVIZIONET DHE DETYRIMET E TJERA

	2023	2022
Depozitat e kliringut nga biznesi i transferimit të pagesave	7,967	2,715
Të ardhura të shtyra	297	263
Kostot e përlogaritura të stafit	1,291	589
Të pagueshmet për furnitorët	5,887	7,935
Detyrimi i dividendës	23,500	-
Shpenzimet operative të përlogaritura	1,370	998
Tatimet e tjera të pagueshme	1,119	1,057
Detyrimi i qirasë	2,128	1,864
Të tjera	2,183	1,674
Detyrime të tjera	45,742	17,095

Depozitat e kliringut përfshijnë llogari kliringu për kartat e debitit dhe kreditit, pagesat dhe zëra të tjerë. Depozitat e kliringut nga biznesi i transferimit të pagesave përfshijnë llogaritë e pezulluara të bankës të cilat rezultojnë në shumën prej 7,967 mijë euro më 31 dhjetor 2023 (31 dhjetor 2022: 2,715 mijë euro).

Të ardhurat e shtyra më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022 përfaqësojnë shumën e tarifave të shtyra për mbritëheqjet e klientëve.

Lëvizjet në provizionin për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet e kredisë jashtë bilancit janë si më poshtë:

	2023	2022
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet e kredisë jashtë bilancit në fillim të vitit	630	883
Provizioni për ekspozimet kreditore jashtë bilancit (shënimi 6)	518	116
(Lirimi i provizionit) për çështjet gjyqësore (shënimi 27)	(5)	(369)
Provizionet tjera	67	-
Provizion për çështjet gjyqësore dhe ekspozimet kreditore jashtë bilancit në fund të vitit	1,210	630

Më poshtë është zbrërthimi i provizionit më 31 dhjetor:

	2023	2022
Provizion për ekspozimet kreditore jashtë bilancit	1,033	514
Provizioni për çështjet gjyqësore	177	116
Provizioni total	1,210	630

Për më shumë detaje në lidhje me zotimet e kreditit jashtë bilancit, referojuni shënimit 29.

19. KAPITALI I AKSIONARËVE

Kapitali aksionar

Kapitali aksionar i autorizuar dhe i regjistruar i Bankës përbëhet nga 100 aksione të zakonshme. Raiffeisen Bank International AG është subjekti amë kryesor. Struktura e kapitalit aksionar të Bankës më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 është si më poshtë:

Aksionari	2023			2022		
	Numri i aksioneve	Shuma në '000 Euro	Aksione me të drejtë vote	Numri i aksioneve	Shuma në '000 Euro	Aksione me të drejtë vote
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100	63,000	100%	100	63,000	100%

Të gjitha aksionet kanë të drejta të barabarta për dividendë dhe kanë të drejta të barabarta vote.

Rezerva e vlerës së drejtë

Rezerva e vlerës së drejtë përfshin ndryshimin neto kumulativ të vlerës së drejtë të aseteve financiare të bartura me vlerën e drejtë përmes OCI, derisa asetet të çregjistrohen ose të zhvlerësohen.

Tabela e mëposhtme paraqet informacionin mbi dividendin për aksion për vitet 2023 dhe 2022:

	2023	2022
Dividenda për aksion	235	220

20. TË ARDHURAT DHE SHPENZIMET E INTERESIT

	2023	2022
Të ardhurat nga interesi me interes efektiv		
Asetet financiare jotregtuese në mënyrë të detyrueshme me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes	1,244	120
Asetet financiare me vlerë të drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	1,180	1,373
Asetet financiare me kosto të amortizuar	61,992	53,268
Gjithsej të ardhurat nga interesi	64,416	54,761
Shpenzimet e interesit		
Detyrimet financiare të mbajtura për tregtim	(48)	(124)
Detyrimet financiare të matura me kosto të amortizuar	(62)	(1,732)
Detyrime të tjera	(538)	(86)
Shpenzimet e interesit për asetet financiare	156	(46)
Shpenzimet e interesit për detyrimet e qirasë	(128)	(241)
Totali i shpenzimeve të interesit	(620)	(2,229)
Të ardhurat neto nga interesi	63,796	52,532

21. TË ARDHURAT NGA DIVIDENTËT

	2023	2022
Të ardhurat nga dividendi nga investimet në filialet	249	1,105

Dividendi i marrë nga filialet e bankës siç është shpalosur në shënimin 13 më sipër.

Shuma e dividendit nga Raiffeisen Insurance Broker është 249 mijë (2022: 152 mijë euro), dhe nga Raiffeisen Leasing Kosovë LLC për vitin 2023 është zero (2022: 953 mijë euro).

22. TË ARDHURAT DHE SHPENZIMET NGA TARIFAT DHE KOMISIONET

Në tabelën e mëposhtme, të ardhurat nga tarifrat dhe komisionet nga kontratat me klientët në fushëveprimin e SNRF 15 janë të ndara sipas linjave kryesore të biznesit.

	2023	2022
Të ardhurat totale nga tarifrat dhe komisionet nga kontratat me klientët	27,259	25,539
Kontratat e garancisë financiare dhe zotimet e kredisë	-	-
Të ardhurat totale nga tarifrat dhe komisionet	27,259	25,539
Shpenzimet totale të tarifave dhe komisioneve	(12,431)	(11,157)
Të ardhurat neto nga tarifrat dhe komisionet	14,828	14,382

Detyrimet e performancës dhe politikat e njohjes së të ardhurave

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet nga kontratat me klientët maten në bazë të shumës së specifikuar në një kontratë me klientin. Banka njihet të ardhurat kur transferon kontrollin mbi një shërbim te një klient.

Tabela e mëposhtme jep informacion në lidhje me natyrën dhe kohën e përmbushjes së detyrimeve të performancës në kontratat me klientët, duke përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës dhe politikat përkatëse të njohjes së të ardhurave.

Lloji i shërbimeve	Natyra dhe koha e përmbushjes së detyrimeve të performancës, përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës
Tarifat në lidhje me ATM dhe kartela	Banka ofron shërbime të lidhura me ATM dhe kartela për klientët, duke përfshirë shërbimet e depozitimit dhe tërheqjes në ATM, transaksionet e tregtarëve me karta, konvertimin e valutës, tarifën e mirëmbajtjes/shërbimit, etj. Tarifat e bazuara në transaksione për shkëmbimet, konvertimet e valutës së huaj dhe tarifat e transaksioneve me kartë ngarkohen në llogarinë e klientit kur kryhet transaksioni. Tarifat e shërbimit ngarkohen në baza mujore dhe bazohen në tarifat fikse të rishikuara të paktën çdo vit nga Banka.
Lloji i shërbimit	Natyra dhe koha e përmbushjes së detyrimeve të performancës, përfshirë kushtet e rëndësishme të pagesës
Tarifat e shërbimit të llogarisë	Tarifat për menaxhimin e vazhdueshëm të llogarisë i ngarkohen llogarisë së klientit në baza mujore. Banka përcakton normat veçmas për klientët bankarë retail dhe korporata në çdo juridiksion në baza vjetore. 'Të ardhurat e shtyra' siç përfshihen nën 'Detyrime të tjera' në pasqyrën e pozicionit financiar, përfaqëson detyrimin e Bankës për të transferuar shërbimet te një klient në lidhje me mirëmbajtjen e produkteve të mbitërheqjes, për të cilat Banka ka marrë një shumë (ose një shumë është e detyruar) nga klienti. Një detyrim për tarifat dhe komisionet e pafituara njihet kur pagesa është bërë ose pagesa duhet të bëhet (cilado që të jetë më herët). Tarifat dhe komisionet e pafituara njihen si të ardhura kur (ose teksa) Banka performon.
Tarifat e transferimit të pagesave	Banka ofron shërbime të transferimit të pagesave për klientët e saj retail dhe korporata, duke përfshirë shlyerjen kombëtare dhe ndërkombëtare të pagesave. Banka përcakton normat veçmas për klientët bankarë retail dhe korporata të paktën në baza vjetore. Tarifat e bazuara në transaksion për shërbimet e transferimit të pagesave ngarkohen në llogarinë e klientit kur kryhet transaksion.

23. FITIMET OSE (-) HUMBJET NGA ASETET DHE DETYRIMET FINANCIARE

	2023	2022
Fitimet ose humbjet nga derivativët e mbrojtjes ekonomike (derivativët BB)	115	544
Fitimet ose humbjet nga asetet financiare jotregtuese në mënyrë të detyrueshme me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes	1,156	(927)
Diferencat e këmbimit (fitimi ose humbja)	158	98
Fitimet ose humbjet totale nga asetet dhe detyrimet financiare	1,429	(285)

24. TË ARDHURA TË TJERA OPERATIVE

	2023	2022
Të ardhurat e Qendrës së Kompetencës	5,517	4,208
Biznesi në valutë të huaj (të ardhura nga tregtimi)	2,396	2,711
Fitimi nga shitja e aseteve të riposeduara	232	57
Fitimi nga shitja (heqja) e aseteve fikse	58	20
Të ardhura të tjera operative	(20)	746
Tarifat e shërbimit të tranzitit të parave të gatshme	4	4
Totali i të ardhurave të tjera operative	8,187	7,746

Të ardhurat nga Qendra e Kompetencës përfshijnë të ardhura nga departamenti i bankës i cili ofron shërbime të IT për Raiffeisen Bank International AG me seli në Vjenë, Austri. Të ardhurat për shërbimet njihen si të ardhura nga banka në periudhën kur është kryer shërbimi. Faturimi bëhet për të gjitha shërbimet e kryera gjatë periudhës raportuese dhe çdo shumë e detyrimit në fund të vitit përfshihet në llogarinë e të arkëtueshmeve të tjera të shpalosura nën pasuritë tjera si të arkëtueshme nga kompania amë. Nuk ka detyrime kontraktuale që janë të faturuara dhe të paliferuara në fund të vitit.

25. SHPENZIMET E PERSONELIT

	2023	2022
Pagat dhe mëditjet	16,380	15,491
Kontributet pensionale	810	707
Shpenzime të tjera sociale vullnetare	2,943	2,344
Stimujt e aksioneve	-	-
Shpenzimet totale të personelit	20,133	18,542

Menaxhmenti i Raiffeisen International, duke pasur parasysh performancën e individëve dhe trendet e tregut, përcakton shpërblimin e drejtorëve dhe drejtuesve kryesorë. Shpenzimet e lidhura me Bordin Menaxhues për vitin 2023 arritën në 762 mijë (2022: 972 mijë euro).

26. ZHVLERËSIMI DHE AMORTIZIMI

	2023	2022
Amortizimi i aseteve të prekshme	2,836	2,718
Zhvlërësimi për ROU	827	864
Zhvlërësimi total i pronave dhe pajisjeve	3,663	3,582
	2023	2022
Amortizimi i aseteve të paprekshme	2,959	2,272

27. SHPENZIME TË TJERA OPERATIVE

	2023	2022
Kostoja e TI	4,717	3,489
Shpenzime ligjore, këshilluese dhe konsultuese	2,462	2,709
Tarifat e sigurimit të depozitave	1,891	1,730
Shpenzimet e hapësirës së zyrës (qira, mirëmbajtje, të tjera)	1,186	1,091
Shpenzimet e reklamimit, PR dhe promovimit	1,388	1,426
Shpenzimet e sigurimit	1,019	798
Shpenzimet për proceset gjyqësore	(5)	(370)
Shpenzime të tjera administrative	349	533
Shpenzimet e trajnimit për stafin	263	299
Shpenzimet e komunikimit	320	255
Furnizimet e zyrës	204	208
Shpenzimet e makinave	250	245
Shpenzimet e udhëtimit	431	288
Totali i shpenzimeve të tjera operative	14,475	12,701

27.1 Tarifat e auditimit

Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022, tarifat e kontraktuara për shërbimet e auditimit ishin si më poshtë:

	2023	2022
Tarifat e auditimit për raportimin ligjor	40	36
Tarifa të tjera të lidhura me auditimin për qëllime të grupit	34	31
Raporti i rishikimit për qëllime rregullatore	19	10
Tarifa të tjera që lidhen me NAS të lejueshme	17	14
Total	110	91

28. SHPENZIMET E TATIMIT MBI TË ARDHURAT

Norma e tatimit mbi të ardhurat e zbatueshme për të ardhurat e Bankës është 10 përqind (31 dhjetor 2022: 10 përqind). Barazimi ndërmjet shpenzimit tatimor të pritshëm dhe atij faktik është dhënë më poshtë.

		2023		2022
Shpenzimet aktuale të tatimeve		4,246		3,386
Tatimi i shtyrë		(94)		368
Shpenzimet e tatimit mbi të ardhurat për vitin		4,152		3,754
		2023		2022
Fitimi para tatimit		34,554		33,109
Shpenzimet tatimore për vitin në normën e zbatueshme ligjore	10%	3,455	10%	3,311
Efekti tatimor i zërave që nuk janë të zbritshëm për qëllime tatimore dhe ndryshime të tjera rregullatore	2,29%	792	0,23%	75
Shpenzimet aktuale tatimore (norma efektive e tatimit mbi të ardhurat)	12,29%	4,247	10,23%	3,386

Diferencat ndërmjet pasqyrave financiare sipas SNRF-ve dhe rregulloreve ligjore tatimore të Kosovës shkaktojnë diferenca të caktuara të përkohshme ndërmjet vlerës kontabël të asetëve dhe detyrimeve të caktuara për qëllime të raportimit financiar dhe për qëllime të tatimit mbi fitimin. Efekti tatimor i lëvizjes në këto diferenca të përkohshme regjistrohet në masën 10 përqind. Diferencat janë paraqitur në tabelën më poshtë.

	2022	Movement 2023	2023
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të zbritshme			
Provizione të tjera ligjore	-	(12)	(12)
Shpenzimet e stafit	-	(48)	(48)
Aseti tatimor i shtyrë bruto	-	(60)	(60)
Gross deferred tax asset			
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të tatueshme	12	(12)	0
Provizion për ekspozimin kreditor jashtë bilancit	12	(12)	0
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	103	90	193
Të tjera të pagueshme për stafin	113	(113)	0
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë	0	(35)	193
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë neto	0	(95)	133
	2021	Movement 2022	2022
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të zbritshme			
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	35	(35)	-
Depozitat me afat – interesi i përllogaritur	2	(2)	-
Provizione të tjera ligjore	81	(81)	-
Aseti tatimor i shtyrë bruto	118	(118)	-
Efekti tatimor i diferencave të përkohshme të tatueshme			
Provizion për ekspozimin kreditor jashtë bilancit	-	12	12
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme	-	103	103
Të tjera të pagueshme për stafin	-	113	113
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë	-	228	228
Totali i detyrimit tatimor të shtyrë neto	118	110	228

Tatimi që lidhet me zërat e të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse paraqet shumën e tatimit në lidhje me të ardhurat nga investimet financiare përmes OCl. Tabela e mëposhtme paraqet shumat e tatimit mbi të ardhurat lidhur me të ardhurat e tjera përmblendhëse për vitin 2023 dhe 2022:

	2023	2022
Tatimi mbi të ardhurat nga investimet financiare nëpërmjet OCl	146	44

29. KONTIGJENCAT DHE ZOTIMET

Procedurat ligjore dhe gjoba të tjera rregullatore

Herë pas here dhe në rrjedhën normale të biznesit pranohen pretendime ndaj Bankës. Më 31 dhjetor 2023, Banka kishte një numër çështjesh ligjore në pritje në gjykatë. Mbi bazën e gjykimit të brendshëm bazuar në vendimet e mëparshme të gjykatës dhe vendimet e menaxhmentit, Banka ka bërë një provizion total prej 111 mijë (2022: 116 mijë euro) si vlerësimi më i afërt i daljeve të mundshme të parasë që rrjedhin nga vendimet e mundshme gjyqësore dhe gjoba.

Zotimet kapitale

Më 31 dhjetor 2023 Banka nuk ka asnjë zotim kapital në lidhje me blerjen e pajisjeve dhe softuerit (31 dhjetor 2022: zero).

Zotimet lidhur me kredinë

Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është të sigurojë që fondet të jenë në dispozicion të një klienti sipas nevojës. Garancitë dhe letrat e kredisë në pritje, të cilat përfaqësojnë garanci të pakthyeshme që Banka do të kryejë pagesa nëse një klient nuk mund të përmbushë detyrimet e tij ndaj palëve të treta, mbartin të njëjtin rrezik kredie si kreditë. Letrat e kreditit dokumentare dhe komerciale, të cilat janë angazhime të shkruara nga Banka në emër të një klienti që autorizon një palë të tretë për të

tërhequr drahte në Bankë deri në një shumë të caktuar sipas termave dhe kushteve specifike, janë kolateralizuar nga dërgesat bazë të mallrave me të cilat ato lidhen ose depozitat në para dhe për këtë arsye mbartin më pak rrezik sesa një huamarrje e drejtpërdrejtë. Përveç rasteve kur këto zotime nuk shtrihen përtej periudhës që pritet të jetë e nevojshme për të kryer lejimin/nënshkrimin e duhur, ato konsiderohen të jenë transaksione "të rregullta".

Zotimet e papaguara të lidhura me kredinë janë si më poshtë:

	2023	2022
Zotimet për të dhënë kredi	55,201	53,284
Garancitë (instrument kreditor)	38,430	38,407
Garancitë (të mbuluara me para)	4,595	4,332
Letër krediti (instrument kreditor)	2,120	3,122
Letër krediti (mbulesë me para në dorë)	-	41,07
Linja e kredisë për financimin tregtar	9,489	6,132
Letër krediti "stand-by"	1,810	2,041
Totali i zotimeve të lidhura me kredinë	111,645	107,359
Lejimi për zotimet e lidhura me kredinë (Shënimi 18)	(1,033)	(514)
Zotimet neto të lidhura me kredinë	110,612	106,845

Zotimet për të dhënë kredi përfaqësojnë shumat e kredisë në të cilat është nënshkruar dokumentacioni i kredisë, por paratë nuk janë të disbursuara ende dhe shumat e papërdorura të limiteve të mbitërheqjes në lidhje me llogaritë e klientëve. Në lidhje me rrezikun e kredisë për zotimet për dhënie e kredisë, Banka është potencialisht e ekspozuar ndaj humbjeve në një shumë të barabartë me totalin e zotimeve të papërdorura. Megjithatë, shuma e mundshme e humbjes është më e vogël se totali i zotimeve të papërdorura pasi shumica e zotimeve për të dhënë kredi janë me kushtin që klientët të mbajnë standarde specifike kredie. Banka monitoron afatin deri në maturim të zotimeve të lidhura me kredinë sepse zotimet afatgjata përgjithësisht kanë një shkallë më të madhe rreziku kredie sesa zotimet afatshkurtra.

Shuma totale e papaguar kontraktuale e zotimeve për dhënie e kredisë dhe garancive nuk përfaqëson domosdoshmërisht kërkesat e ardhshme të parasë, pasi këto instrumente financiare mund të skadojnë ose të përfundojnë pa u financuar.

Zotimet tatimore: Banka aktualisht është duke vazhduar një inspektim tatimor për vitin fiskal 2016. Procedura ka nisur në dhjetor 2023 dhe pritet të mbyllet gjatë vitit 2024.

Shkëmbimet (SWAPS) të normave të interes. Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është zbutja e rrezikut të normës së interesit që lidhet me kreditimin me normë fikse. Më 31 dhjetor 2023, Banka ka tri kontrata SWAP të normave të interesit me një shumë nucionale prej 850 mijë euro (2022: 1,830 mijë euro).

30. TRANSAKSIONET E PALËVE TË LIDHURA

Për qëllimet e këtyre pasqyrave financiare, palët konsiderohen të lidhura nëse njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar palën tjetër ose për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare ose operationale, siç përcaktohet nga SNK 24 "Shpalosjet e Palëve të Lidhura". Në shqyrtimin e çdo marrëdhënieje të mundshme të palës së lidhur, vëmendja i kushtohet thelbit të marrëdhënies, jo thjesht formës ligjore.

Transaksionet bankare kryhen në rrjedhën normale të biznesit me aksionarë të rëndësishëm, drejtorë, kompani me të cilat Banka ka aksionarë të rëndësishëm të përbashkët dhe palë të tjera të lidhura. Këto transaksione përfshijnë shlyerjet, plasmanet, marrjen e depozitave dhe transaksionet në valutë të huaj. Këto transaksione vlerësohen me normat e tregut, ku Banka kryen një analizë TTP nga një ofrues i jashtëm i pavarur, duke konfirmuar se këto kushte janë vërtetuar. Bilancet e papaguara në fund të vitit dhe zërat e lidhur me të ardhurat dhe shpenzimet gjatë vitit me palët e lidhura janë si më poshtë:

	2023			2022		
	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur	Amë	Filialet	Pala tjetër e lidhur
Asetet	1,355	3,234	887	1,579	3,235	778
Paraja dhe ekuivalentet e saj dhe rezerva e Detyrueshme	-	-	-	-	-	-
Detyrimet nga bankat	1,119	-	-	842	-	-
Kredi dhe paradhënie për klientët	-	1,000	-	-	1,001	-
Kredi të tjera	-	-	-	-	-	-
Asete të tjera	124	-	851	730	-	730
Investimet në filialet	-	2,234	-	-	2,234	-
Prona, pajisjet dhe asetet e paprekshme – NBV	112	-	36	7	-	48
Detyrimet	305	2,781	-	1,737	1,494	1,808
Llogaritë e klientëve	-	-	-	-	-	-
Detyrime ndaj bankave	-	2,781	-	-	1,494	-
Borxhi i varur	-	-	-	-	-	-
Detyrime të tjera	305	-	-	1,737	-	1,808

	2023			2022		
	Amë	Filiale	Pala tjetër e lidhur	Amë	Filiale	Pala tjetër e lidhur
Pasqyra e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse	1,985	264	(1,068)	(198)	1,128	(1,517)
Të ardhurat nga interesi	-	3	-	-	11	-
Shpenzimet e interesit	(251)	-	(2)	(1,773)	-	(2)
Të ardhurat nga dividendi	-	249	-	-	1,105	-
Tarifat dhe komisionet neto	(554)	-	(1,649)	(638)	-	(1,355)
Rezultati i vlerësimit neto Instrumentet financiare të mbajtura me vlerën e drejtë	115	-	-	544	-	-
Të ardhura të tjera operative	4,620	12	897	3,185	12	29
Shpenzime të tjera operative	(1,945)	-	(313)	(1,516)	-	(189)
Jashtë bilancit	50	2,005	-	-	2,005	-
Garancitë	50	-	-	-	-	-
Letër krediti	-	-	-	-	-	-
Zotime të tjera	-	2,005	-	-	2,005	-

Në tabelën e mëposhtme janë paraqitur shpërblimet e menaxhmentit për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022:

	2023	2022
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve	251	972

31. NGJARJET PASUESE

Nuk ka ngjarje të tjera pas përfundimit të periudhës raportuese që kërkojnë rregullim ose shpalosje në pasqyrat financiare të veçanta.

Ofrimi i shërbimeve

Adresat dhe kontaktet	108
Detajet e publikimit	113

Adresat dhe kontaktet

Raiffeisen Bank Kosova Sh.A

Zyra qendrore

Robert Doll, nr. 101
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 735
Kodi SWIFT: RBKOKKPR
Kodi IBAN: XK05
E-mail: info@raiffeisen-kosovo.com

DEGA RAJONALE NË PRISHTINË

Robert Doll, nr. 101
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 735

Dega në Prishtinë

Rruga Agim Ramadani, nr. 227
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 344

Dega pa para (cashless) në Prishtinë

Rruga Vëllezërit Fazliu Kodra e Trimave
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 465

Dega pa para (cashless) në Prishtinë

Rruga Rrahim Beqiri nr. 29 Bregu i Diellit
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 420

Dega pa para (cashless) Bulevardi i Dëshmorëve, Ulpianë

10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 277

Dega pa para (cashless) në Prishtinë

Rruga e UÇK-së, nr.25
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 142

Dega në Fushë Kosovë

Rruga Nëna Terezë Nr.80
12000 Fushë Kosovë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 470

Dega pa para (cashless) në Obiliq

Rruga Hasan Prishtina, pn 36
12000 Obiliq
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 467

Dega pa para (cashless) në Drenas

Rruga Fehmi dhe Xheve Ladrovci, pn
13000 Glogovc
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 460

Dega në Graçanicë

Rruga kryesore, pn
Tel: +383(0) 222 222 ext 450

Dega pa para (cashless) në Lipjan

Rruga Lidhja e Prizrenit, nr. 35
14000 Lipjan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 440

Dega pa para (cashless) në Podujevë

Rruga Zahir Pajaziti, pn
11000 Podujevë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 430

Dega pa para (cashless) në Skenderaj

Sheshi Adem Jashari, nr. 15
41000 Skenderaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 570

DEGA RAJONALE NË FERIZAJ

Rruga Dëshmorët e Kombit, nr. 39
70000 Ferizaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 584

Dega pa para (cashless) në Kaçanik

Rruga Ismail Raka, pn
71000 Kaçanik
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 670

Dega pa para (cashless) në Shtërpçë

Rruga kryesore, pn
73000 Shtërpçë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 690

DEGA RAJONALE NË GJAKOVË

Rruga Skenderbeu, pn
50000 Gjakovë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 701

Dega pa para (cashless) në Rahovec

Avdullah Bugari Street, n.n.
21010 Rahovec
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 732

Dega pa para (cashless) në Malishevë

Gjergj Kastrioti - Skenderbeu Street, n.n.
24000 Malisheva
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 530

DEGA RAJONALE NË GJILAN

Adem Jashari Street, no. 110
60000 Gjiilan
Tel: +383 (0)38 222 222, ext. 750

Dega pa para (cashless) në Kamenicë

Sheshi Skenderbeu, n.n.
62000 Kamenica
Tel: +383 (0) 38 222 222, ext. 770

Dega pa para (cashless) në Viti

Rruga Nentori 28, pn
61000 Viti
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 780
DEGA RAJONALE NË MITROVICË
Sheshi Shemsi Ahmeti, nn
40000 Mitrovicë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 550

Dega pa para (cashless) në Vushtrri

Rruga Dëshmorët e Kombit, pn
42000 Vushtrri
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 560

Dega në Mitrovicën e Veriut

Rruga Kralja Petra I, pn
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 580

Dega në Bërnjak

Kufiri me Serbinë
Terminali 1 doganor në Bërnjak
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 584

Dega në Jarinjë

Kufiri me Serbinë
Terminali doganor 31 Jarinjë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 588

DEGA RAJONALE NË PEJË

Sheshi Haxhi Zeka, pn
30000 Pejë
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 607

Dega pa para (cashless) në Deçan

Rruga Luan Haradinaj, pn
51000 Deçan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 620

Dega pa para (cashless) në Istog

Rruga Fadil Ferati, nr. 22
31000 Istog
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 640

Dega pa para (cashless) në Klinë

Sheshi Mujë Krasniqi, pn
32000 Klinë
Tel: +383 (0) (0)38 222 222, lok. 630

DEGA RAJONALE NË PRIZREN

Rruga Nëna Terezë Bazhdarhane nr. 7
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 507

Dega pa para (cashless) në Prizren

Rruga Shqip Spahiu, Shadervan
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 520

Dega pa para (cashless) në Dragash

Sheshi i Dëshmorëve, nr. 22
22000 Dragash
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 535

Dega pa para (cashless) në Suharekë

Rruga Brigada 123, pn
23000 Suharekë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 540112

Raiffeisen Bank International AG

Austria

Am Stadtpark 9
1030 Vjenë
Tel: +43-1-71 707-0
SWIFT/BIC: RZBATWW
www.rbinternational.com

Rrjeti bankar i EQL

Shqipëri

ShqipëriRaiffeisen Bank Sh.A.
Rruga "Tish Daija"
Kompleksi Kika 2
1000 Tiranë
Tel: +355-4-23 81 381
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Bjellorusi

Priorbank sh.a
Rr. V. Khoruzhey 31A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9090
SWIFT/BIC: PJCBY2X
www.priorbank.by

Bosnjë dhe Hercegovinë

Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevë
Tel: +387-33-75 50 10
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Kroaci

Raiffeisenbank Austria dd
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-72-626 262
SWIFT/BIC: RZBHR2X
www.rba.hr

Republika Çeke

Raiffeisenbank si
Hvězdova 1716/2b
14078 Pragë 4
Tel: +420-412 440 000
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Hungari

Raiffeisen Bank Zrt.
Váci út 116-118
1133 Budapest
Tel: +36-1-48 446-84
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Kosovë

Raiffeisen Bank Kosova Sh.A
Rr. Robert Doll. 99
10000 Prishtinë
Tel: +383-38-222 222
SWIFT/BIC: RBKOKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Rumani

Raiffeisen Bank SA
Calea Floreasca 246C
014476 Bukuresht
Tel: +40-21-30 630 02
SWIFT/BIC: RZBRROBU
www.raiffeisen.ro

Rusi

AO Raiffeisenbank
Smolenskaya-Sennaya Sq. 28
119002 Moskë
Tel: +7-495-721 99 00
SWIFT/BIC: RZBMRUMM
www.raiffeisen.ru

Serbi

Raiffeisen banka ad
Djordja Stanojevica 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-32 021 00
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Slovaki

Tatra banka, si
Hoxhovo Namestie 3
81106 Bratislavë 1
Tel: +421-2-59 19-1000
SWIFT/BIC: TATRSKBX
www.tatrabanka.sk

Ukrainë

Raiffeisen Bank sh.a
Leskova Rr. 9
01011 Kiev
Tel: +38-044-490 8888
SWIFT/BIC: AVALUAUK
www.raiffeisen.ua

Kompanitë e lizingut

Austri

Raiffeisen-Leasing
Gesellschaft mbH
Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-71 601-0
www.raiffeisen-leasing.at

Shqipëri

Raiffeisen Leasing Sh.a.
Rruga "Tish Daija"
Kompleksi "Haxhiu" Godina 1
Kati 7-te
1000 Tiranë
Tel: +355-4-22 749 20
www.raiffeisen-leasing.al

Bjellorusi

"Raiffeisen-Leasing" sh.a
Rruga V. Khoruzhey 31 A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
www.rl.by113

Bosnjë dhe Hercegovinë

Raiffeisen Leasing doo Sarajevë
Zmaja od Bosne bb.
71000 Sarajevë
Tel: +387-33-254 340
www.rlbh.ba

Kroaci

Raiffeisen Leasing doo
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
www.raiffeisen-leasing.hr

Republika Çeke

Raiffeisen-Leasing sro
Hvězdova 1716/2b
14000 Pragë 4
Tel: +420-2-215 116 11
www.rl.cz

Hungari

Raiffeisen Corporate Lízing Zrt.
Váci út 116-118
1133 Budapest
Tel: +36-1-486 5177
www.raiffeisenlising.hu

Kosovë

Raiffeisen Leasing Kosovo LLC
Shën UÇK nr. 222
10000 Prishtinë
Tel: +383-38-222 222-340
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Rumani

Raiffeisen Leasing IFN SA
Calea Floreasca 246 D
014476 Bukuresht
Tel: +40-21-30 644 44
www.raiffeisen-leasing.ro

Rusi

OOO Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya Sq. 28
119121 Moskë
Tel: +7-495-72 1-9980
www.raiffeisen-leasing.ru

Serbi

Raiffeisen Leasing doo
Djordja Stanojevica 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-220 7400
www.raiffeisen-leasing.rs

Slovaki

Tatra-Leasing sro
Hoxhovo Namestie 3
81106 Bratislavë
Tel: +421-2-5919-5919
www.tatraleasing.sk

Sloveni

Raiffeisen Leasing doo
Letališka cesta 29a
1000 Lubjanë
Tel: +386-8-281-6200
www.raiffeisen-leasing.si

Ukrainë

Zyra Ndërlidhëse e RBI në Bruksel
Rue de l'Industrie 26-38
1040 Bruksel
Tel: +32 2 28968-56

Degët dhe zyrat përfaqësuese – Evropë**Belgjikë**

Zyra Ndërlidhëse e RBI në Bruksel
Rue de l'Industrie 26-38
1040 Bruksel
Tel: +32 2 28968-56

Francë

Zyra e Përfaqësimit të RBI në Paris
9-11 Avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Paris
Tel: +33-1-45 612 700

Gjermani

RBI Dega Frankfurt
Wiesenhüttenplatz 26
60329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924

Poloni

RBI Dega Poloni
Plac Konesera 8
03-736 Varshavë
Tel: +48-22-5785602

Slovaki

RBI Dega Slovake
Karaxhiçova 14
82108 Bratislavë
Tel: +421 2 57203041
<https://sk.rbinternational.com>

Suedi

Zyra e Përfaqësimit të RBI për Vendet Nordike
Drottninggatan 89, kati i 14-të
11360 Stokholm
Tel: +46-8-440 5086

Turqi

Raiffeisen Investment AG
Bahtiyarlar Sok. Nr 8 Etiler
34337 Stamboll
Tel: +90 212 287 10 80

Mbretëri e Bashkuar

RBI Dega Londër
Kulla 42, Gjethi C kati i 9-të
25 Old Broad Street
Londër EC2N 1HQ
Tel: +44-20-79 33-8000114

Degët dhe zyrat përfaqësuese - Azi

Kinë

RBI Dega Pekin
Njësia 700 (Kati 7), Pallati Nr.6
Jianguomenwai Dajie 21
100020 Pekin
Tel: +86-10-65 32-3388

Indi

Zyra e Përfaqësimit të RBI në Mumbai
501, Kamla Hub, Gulmohar Rd, Juhu
Mumbai 400049
Tel: +91-22-26 230 657

Kore

Zyra e Përfaqësimit të RBI në Kore
#1809 Qyteti Le Meilleur Jongno
24 Jongno 1 ga
Seul 110-888
Tel: +82-2-72 5-7951

Singapor

Dega e RBI në Singapor
50 Vendi i Lotarisë
#31-03 Kulla Tokësore e Singaporit
Singapor 048623
Tel: +65-63 05-6000

Vietnam

Zyra e Përfaqësimit të RBI Ho-Chi-Minh-City
Rruga Nguyen Hue 35, Kulla e Pamjes së Portit
Dhoma 601A, Kati 6, Dist. 1
Ho-Chi-Minh-City
Tel: +842-8-38 214 718,
+842-8-38 214 719

Raiffeisen Digital Bank AG

Am Stadtpark 9
1030 Vjenë
Tel: +43-1-71 707 5560
www.raiffeisendigital.com

Raiffeisen Factor Bank AG

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-219 74 57
www.raiffeisen-factorbank.at

Raiffeisen Kapitalanlage - Gesellschaft mbH

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-71 170-0
www.rcm.at

Raiffeisen Wohnbaubank Aktiengesellschaft

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
mailbox@rwbb.at
<https://raiffeisen-wohnbaubank.at>

Valida Holding AG

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-31 648-0
www.valida.at

SHBA

RB International Markets (SHBA) LLC
1177 Avenue of the Americas, Kati i 5-të
Nju Jork, NY 10036

Filialet e zgjedhura

Austri

Elevator Ventures Beteiligungs GmbH
Praterstraße 1, Space 24
1020 Vjenë
www.elevator-ventures.com

Kathrein Privatbank

Aktiengesellschaft
Wipplingerstraße 25
1010 Vjenë
Tel: +43-1-53 451-300
www.kathrein.at

Raiffeisen Bausparkasse Gesellschaft mbH

Mooslackengasse 12
1190 Vjenë
Tel: +43-1-54 646-0
www.bausparen.at

Raiffeisen Continuum GmbH

Am Stadtpark 9
1030 Vjenë
Tel: +43-1-71 707 8510
www.raiffeisen-continuum.at

Detajet e publikimit

Publikimi u përgatit nga

Banka Raiffeisen në Kosovë
Rruga Robert Doll, nr. 99
10000, Prishtinë
Tel.: +383-38-22 222 2
SWIFT/BIC: RBKOKPR
Kodi IBAN:: XK05
www.raiffeisen-kosovo.com

Ekipi punues:

Departamenti i Qëndrueshmërisë dhe Komunikimit
Departamenti i Financave

Pre-press:

New Moment New Ideas

Versioni online i raportit vjetor në gjuhën shqipe dhe angleze është publikuar në: www.raiffeisen-kosovo.com

This annual report has been prepared and the data checked with the greatest possible care. However, rounding, transmission, typesetting and printing errors cannot be ruled out. This annual report was prepared in English. The annual report in Albanian version is a translation of the original English version. The English version supersedes the Albanian version.

**Raiffeisen
Bank**

